

Vlaams
Parlement

vergadering **41**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 8 juli 2020

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Freya Saeys, Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Tine van der Vloet tot wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris en houdende oprichting van een Commissie van toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren, wat het beveiligend verblijf en de benaming van de Commissie van toezicht betreft – 407 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2 Voorstel tot spoedbehandeling	7
ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de extra middelen ter ondersteuning van het basisonderwijs	7
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katia Segers, Kurt De Loor en Conner Rousseau over een sterk relanceplan voor de cultuur- en eventsector – 404 (2019-2020) – Nr. 1 VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Gennez, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena en Imade Annouri over de versterking van de rentabiliteit en de werkbaarheid in de dienstenchequesector – 414 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2 Voorstellen tot spoedbehandeling	11
ACTUELE VRAAG van Annabel Tavernier aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de stand van zaken met betrekking tot de zomerscholen	11
ACTUELE VRAAG van Els Ampe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de gevolgen van de nieuwe tijdsloten in het profvoetbal voor het amateurvoetbal	15
ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de vakantiegangers die terugkeren uit hotspots van COVID-19-besmettingen ACTUELE VRAAG van Celia Groothedde aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de opvolging van de vakantiegangers uit en naar Vlaanderen tijdens de coronacrisis ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het in quarantaine plaatsen van vakantiegangers die terugkeren uit risicogebieden voor het coronavirus ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het beleid inzake terugkerende vakantiegangers uit gebieden met corona-opflakking	19

ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de herwaardering van de Vlaamse zorgsector naar aanleiding van de federale maatregelen	
ACTUELE VRAAG van Suzy Wouters aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het sociaal overleg voor het Vlaamse zorgpersoneel	
ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over een zorgakkoord op Vlaams niveau	28
ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de verdere procedure om tot gegarandeerde dienstverlening bij De Lijn te komen	34
ACTUELE VRAAG van Martine Fournier aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het aanmoedigen van woon-werkverkeer met de fiets	39
ACTUELE VRAAG van Tinne Rombouts aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de verontrustende resultaten van het Grote Buitenspeelonderzoek	44
ACTUELE VRAAG van Bart Tommelein aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de relancestrategie voor de Vlaamse visserijsector	49
ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de dalende slaagcijfers bij de inburgeringscursussen	53
ACTUELE VRAAG van An Moerenhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het budget voor sociaal tolken	58
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	62
ONTWERP VAN DECREET betreffende instemming met het samenwerkingsakkoord van 19 maart 2020 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de bevoegdheden van de gemeenschappen en van de federale staat inzake het taxshelterstelsel voor audiovisuele werken en podiumwerken en tot informatie-uitwisseling – 358 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	62
Artikelsgewijze bespreking	63
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 16 en 17/1 van het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid – 389 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	63
Artikelsgewijze bespreking	63

VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Koen Daniëls, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaïke De Rudder en Katja Verheyen tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat de selectieve participatietoelagen betreft	
- 363 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	63
Artikelsgewijze bespreking	65
VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot wijziging van artikel 47 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van artikel 47 en 81 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid)	
- 415 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Voorstel tot spoedbehandeling	65
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	66
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloomans, Sam Van Rooy, Yves Buysse en Chris Janssens over de bescherming van ons culturele erfgoed en onze monumenten tegen een nieuwe beeldenstorm	
- 367 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Bespreking	67
VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Freya Saeys, Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Tine van der Vloet tot wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris en houdende oprichting van een Commissie van toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren, wat het beveiligend verblijf en de benaming van de Commissie van toezicht betreft	
- 407 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Voorstel tot spoedbehandeling	68
Algemene bespreking	69
Artikelsgewijze bespreking	71
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katia Segers, Kurt De Loor en Conner Rousseau over een sterk relanceplan voor de cultuur- en eventsector	
- 404 (2019-2020) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	72
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Gennez, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena en Imade Annouri over de versterking van de rentabiliteit en de werkbaarheid in de dienstenchequesector	
- 414 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Voorstel tot spoedbehandeling	73
Bespreking	74
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	82

VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot wijziging van artikel 47 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van artikel 47 en 81 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid)	
- 415 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Voorstel tot spoedbehandeling	82
Algemene bespreking	83
Artikelsgewijze bespreking	92
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	93
ONTWERP VAN DECREET betreffende instemming met het samenwerkingsakkoord van 19 maart 2020 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de bevoegdheden van de gemeenschappen en van de federale staat inzake het taxshelterstelsel voor audiovisuele werken en podiumwerken en tot informatie-uitwisseling	
- 358 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	93
Hoofdelijke stemming	93
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 16 en 17/1 van het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid	
- 389 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	94
Hoofdelijke stemming	94
VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Koen Daniëls, Freya Saeyns, Lorin Parys, Maaïke De Rudder en Katja Verheyen tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat de selectieve participatietoelagen betreft	
- 363 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	94
Hoofdelijke stemming	94
VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Freya Saeyns, Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Tine van der Vloet tot wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris en houdende oprichting van een Commissie van toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren, wat het beveiligend verblijf en de benaming van de Commissie van toezicht betreft	
- 407 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemmen	95
Hoofdelijke stemming	96
VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot wijziging van artikel 47 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van artikel 47 en 81 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid)	
- 415 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemmen	96
Hoofdelijke stemming	97

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Gennez, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena en Imade Annouri over de versterking van de rentabiliteit en de werkbaarheid in de dienstenchequesector – 414 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Stemmingen over de amendementen	98
Hoofdelijke stemming	98
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	98
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	100
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	100

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans**

– De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Zoals u de afgelopen maanden hebt kunnen opmerken, zijn we hier niet met alle Vlaamse volksvertegenwoordigers aanwezig, omdat ook wij ons natuurlijk moeten houden aan de coronamaatregelen.

De ministers Zuhair Demir en Matthias Diependaele zijn verontschuldigd.

VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Freya Saeyns, Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Tine van der Vloet tot wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris en houdende oprichting van een Commissie van toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren, wat het beveiligend verblijf en de benaming van de Commissie van toezicht betreft
– 407 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Peter Van Rompuy bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Voorzitter, mag ik vragen om aan de orde van de dag een voorstel van decreet toe te voegen over de Commissie van toezicht?

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de extra middelen ter ondersteuning van het basisonderwijs

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, het is ondertussen voor u ook geen geheim meer dat ons basisonderwijs eigenlijk wel voor heel wat uitdagingen staat: nu, in het verleden en ook in de toekomst. We hebben de planlast. Steeds meer leerlingen zijn onze onderwijstaal, het Nederlands, niet echt machtig. We hebben ook steeds meer leerlingen die extra ondersteuningsnoden hebben in ons onderwijs. Daardoor komt de leerkracht in de klas vaak toch wel handen te kort.

Ik was dan ook heel blij om te lezen dat u 23 miljoen euro extra middelen voorziet in het basisonderwijs en – meer bijzonder nog – dat die extra middelen ook allemaal worden toegewezen aan de zorg, dus voor de ondersteuning van de leerlingen in de klas. U vertaalt die 23 miljoen euro ook naar 525 personeelsleden.

Dat zijn heel wat uren omkadering die er voor de scholen bij kunnen komen en waarmee ze echt ontzettend blij zullen zijn.

Minister, u deelt de middelen toe op het niveau van de scholengemeenschappen. Op welke manier zullen die middelen worden verdeeld over de scholen? En kunnen we garanderen dat ze effectief terechtkomen op de klasvloer?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het was inderdaad een blijde mare afgelopen vrijdag op de ministerraad, met de goedkeuring van een dossier ter ondersteuning van de leerkrachten in de klas. We starten daar nu al mee, eerstkomend schooljaar in september. Het heeft een prijskaartje van 7 miljoen euro, en vanaf volgend jaar, op kruissnelheid, zijn er voor 23 miljoen euro extra middelen in de klas.

Hoe kennen we dat toe? We zorgen voor een verhoging met 20 procent van de puntenenveloppe zorg. Het is dus aantakken op een bestaand financierings-systeem, dat ook rechtstreeks naar de scholen gaat. Dat staat gelijk met ongeveer 525 extra handen in de klas – of beter: het dubbele, want meestal heb je twee handen. 525 extra mensen dus. Op het niveau van de scholengemeenschap is dat gemiddeld genomen ongeveer 1,5 vte extra. Dat zou een verschil kunnen maken.

We kleuren die middelen ook en koppelen daar zelfs een groeipad aan. Waarom kleuren we die middelen? Omdat we in het regeerakkoord als doelstelling hebben opgenomen dat we er maximaal voor willen zorgen dat de middelen toekomen in de klas, daar waar de middelen ook worden gegenereerd. Enerzijds worden die 20 procent extra middelen volledig gekleurd, met die doelstelling, in de klas. Maar anderzijds zullen we ook werk maken van een soort van inhaaloperatie. We zullen er namelijk voor zorgen dat de puntenenveloppe zorg die nu al wordt toegekend, ook meer wordt gekleurd. Vanaf volgend schooljaar starten we met 25 procent van de totale pot die moet worden gekleurd en naar ondersteuning in de klas gaat. Elk jaar komt er zo 5 procent bij. In het schooljaar 2023-2024 eindigen we dan op 35 procent. Zo kunnen we ook op dat vlak de doelstelling realiseren die vervat zit in het regeerakkoord. Enerzijds zorgen we voor meer ondersteuning van de leerkrachten en leerlingen in de klas, zodat leerkrachten zich meer kunnen concentreren op hun kerntaak, lesgeven. En anderzijds zorgen we ervoor dat die middelen toekomen, niet alleen in de scholen, maar ook op de klasvloer, waarvoor ze bestemd zijn.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, ik ben heel blij dat u de nadruk legt op het feit dat die middelen effectief in de klas moeten komen. Want als het op niveau van scholengemeenschappen wordt verdeeld, zijn we altijd bang dat er een en ander blijft hangen. Ik ben dus heel tevreden dat u daarin een groeipad voorziet en dat u een deel van die middelen zult kleuren, van 25 naar 35 procent.

Ik begrijp dat die 35 procent in het schooljaar 2023-2024 expliciet gaat naar de ondersteuning van de leerling en dat het een zekerheid is dat die dan ook in de klas komen. Stopt het daar? Of is er nog een verder groeipad en kan het bijvoorbeeld groeien naar 50 procent door bijvoorbeeld niet alleen leerlingen-ondersteuning te benoemen, maar ook leerkrachtenondersteuning? Want dat zijn toch de twee vormen van ondersteuning waarvan we zeker zijn dat ze in de klas komen.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, mijn felicitaties. Het is een bijzonder goede zaak dat er, omgerekend, 525 zorgleerkrachten bij komen. Dat ligt in het verlengde van het regeerakkoord dat wij hebben gesloten.

In het vorige schooljaar, 2018-2019, waren er 5972 zorgcoördinatoren aangesteld in het basisonderwijs, en daarvan oefenden er 5106 personeelsleden ook een onderwijsopdracht uit. Als er door deze budgettaire verhoging 525 bij zullen komen, hebben we nog altijd een overgrote meerderheid die de combinatie maakt van zorgbeleid en voor de klas staan. U hebt al voor een deel verwezen naar het feit dat we in een groeipad zitten, maar hoe kunnen we ervoor zorgen dat alle andere zorgcoördinatoren verder ontlast worden en volop op de zorg kunnen inzetten? Vooral, op welke manier zorgen we ervoor dat de zorgcoördinatoren die er nu bij komen, daar komen waar ze zeker en vast ook nodig zijn?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het is erg lief van uw partijgenote dat ze u nog eens de gelegenheid geeft om deze beslissing in de verf te zetten. *(Rumoer)*

U mag er fier op zijn. Ik vind het ook een goede beslissing. Er was een enorm grote nood aan extra handen in de klas, aan extra zorgleerkrachten. U mag daar fier op zijn. Het stond misschien niet heel groot in de pers, het is dus goed dat het hier nog eens ter sprake komt.

Maar ik heb toch een bijkomende vraag. Er is een grote nood aan handen in de klas en aan zorgleerkrachten, die nu voor een stuk wordt gelenigd. Maar daarnaast hebben we in de vorige legislatuur en in de memoranda van de verkiezingen – en daarover zijn heel veel beloftes gemaakt – ook de vraag gekregen van de directies, die ook schreeuwen om extra beleidsondersteuning, extra administratieve ondersteuning. Ook voor hen is het takenpakket heel erg zwaar. Dat is zeker met de coronacrisis nog meer dan anders het geval geweest. Voorziet u ook voor hen in iets in de nabije toekomst? Dat was toch ook een afspraak?

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mevrouw Krekels is gewoon een heel vriendelijke mevrouw, dat is een feit.

Minister, het is goed dat die extra handen er komen, zeker met het M-decreet enzovoort. Er is heel veel nood in de klassen. Het is ook goed dat de middelen gekleurd zijn, zodat ze komen waar ze moeten komen.

Ik vroeg me af hoe het zit met de niet-leerprocesbegeleiding, de kinderverzorgsters voor de kleuterklassen. U had beloofd om te overleggen met minister Beke, om meer kinderverzorgsters in de kleuterklassen te krijgen. Hoe staat het daarmee?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, aan de vooravond van hopelijk een iets rustigere periode voor directeurs en leerkrachten kwam het bericht dat er extra middelen zouden worden geïnvesteerd in het basisonderwijs. Welgekomen middelen zijn dat, want de euro's geïnvesteerd in onze jongeren renderen het meest.

Toch zijn er nog wat vragen. Ik ontving het volgende bericht: "We ontvingen nu wel één puzzelstukje, maar eigenlijk weten we totaal niet hoe het grote plaatje eruit ziet." Hoe ziet dat grote plan voor het basisonderwijs er nu uit? Er is de vraag naar extra kinderverzorgsters, naar ondersteuning voor de directeurs. Minister, wat is het antwoord op die andere noden? Hoe ziet dat grote plan eruit?

Nu we het toch over puzzelen hebben: 1 september komt er snel aan. De personeelspuzzel wordt nu volop gelegd. Mijn fractie heeft alle vertrouwen in de

scholen en de scholengemeenschappen. Het zou toch wel goed zijn indien ze nu snel zouden weten welke middelen ze extra krijgen en hoe ze die ook het best inzetten. Er is de zoektocht naar extra personeel. We moeten zoeken wie welke taken het best opneemt, hoe men die middelen het best inzet.

De voorzitter: En de vraag luidt?

Loes Vandromme (CD&V): Men wil weten wat de andere puzzelstukjes zijn. Wat is het grote plan voor het basisonderwijs?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Minister, die extra middelen zijn absoluut goed nieuws. 525 extra zorgleerkrachten, gemiddeld 1,5 voltijdse per scholengemeenschap: dat is absoluut een goed begin. Die bijkomende middelen zijn nodig, want de zorgnoden op school zijn zeer groot. Dat extra personeel zal helpen om de kinderen nog beter te helpen en om de leerkrachten meer tijd te geven om zich te focussen op het lesgeven. Dat kunnen we alleen maar toejuichen.

Maar als ik het goed heb begrepen, wordt het volledige budget van 23 miljoen euro, dat nu wordt vrijgemaakt, besteed aan die zorgnoden. Dat zijn dus gekleurde middelen. Daarnaast weten we dat scholen bijzonder krap bij kas zitten als het gaat over hun werkingsmiddelen. Vaak moeten ze elk jaar opnieuw puzzelen om de rekening te doen kloppen, als het gaat over oplopende verwarmingskosten en materiaal.

Minister, voorziet u in het kader van de begrotingsaanpassing in september een verhoging van de werkingsmiddelen voor het basisonderwijs?

Minister Ben Weyts: Over één zaak zijn we het allemaal eens, en dat is dat mevrouw Krekels een lieve dame is, en dat beaam ook ik. Het is echter niet zo dat ik haar dat heb gevraagd, ik zou niet durven. Maar het is goed dat dit nog eens in de aandacht komt, want over die 23 miljoen euro extra heb ik niets mogen lezen in de pers, wel over allerlei banaliteiten. De individuele klacht krijgt dan wel aandacht, maar structurele ondersteuning op de klasvloer en het verlichten van de taken van de leerkrachten, dat was in de media geen letter waard.

Mijnheer De Gucht, u beschrijft het goed: het is inderdaad een inhaaloperatie. We zorgen dus niet alleen voor extra zorgcoördinatoren, we zorgen er ook voor dat de middelen die indertijd al zijn toegekend voor zorgcoördinatoren, veel meer zullen worden bestemd waarvoor ze zijn bedoeld, namelijk ondersteuning in de klas. In afgeleide orde zorgen we er dus ook voor dat leerlingen beter worden ondersteund en dat leerkrachten zich meer kunnen concentreren op het lesgeven.

Dit moet je ook zien in een ruimer verhaal. We hebben begin dit jaar 71 miljoen euro overgemaakt aan de kleuterklassen, waardoor ze ook kunnen worden besteed aan extra handen in de klas, en kinderverzorgers. Daarover kunnen de scholen zelf de keuze maken.

Volgend jaar is er nog eens 30 miljoen euro extra voor zorgtijdgarantie, en ook dat past allemaal in het regeerakkoord, in de doelstelling om de job van leerkracht aantrekkelijker te maken door het wegnemen van onnodige druk en het toelaten dat men zich kan concentreren op de kerntaak. 'It's a long way to Tipperary', zeker van hier, want Tipperary ligt in het zuiden van Ierland en dat is heel ver. Dat is wel de doelstelling.

We zetten dus heel grote stappen vooruit, maar we zijn er nog niet. Ik ga in dialoog met de sociale partners om verdere stappen te zetten. We bekijken

natuurlijk ook de precare positie van de directies. Daar heb ik ook oog voor. Maar samen met de sociale partners kunnen we hopelijk nog meer werk maken van de doelstelling die we in het regeerakkoord hebben opgenomen, namelijk het aantrekkelijker maken van de job van leerkracht, het ontlasten, meer aandacht voor de leerling, en toelaten dat de leerkracht zich kan focussen op de kerntaak lesgeven.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, toen ik het nieuws las dat er 23 miljoen euro extra boven op andere ingrepen werd voorzien, was ik daar heel tevreden mee, en wellicht heel veel zorgcoördinatoren, directies en leerkrachten samen met ons.

Om ervoor te zorgen dat die middelen in de klas komen: dat gaat u opvolgen, die garantie gaat u geven. Dat is heel belangrijk, omdat we zeker willen vermijden dat de middelen zouden verdampen in een coördinerende tussenstructuur. De N-VA is daar niet voor. Wij willen dat die middelen effectief in de klas terechtkomen. Samen met u volg ik dat graag op.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katia Segers, Kurt De Loor en Conner Rousseau over een sterk relanceplan voor de cultuur- en eventsector – 404 (2019-2020) – Nr. 1

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Gennez, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena en Imade Annouri over de versterking van de rentabiliteit en de werkbaarheid in de dienstenchequesector – 414 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Voorstellen tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft mevrouw Hannelore Goeman bij motie van orde het woord gevraagd.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Voorzitter, wij zouden de spoedbehandeling willen vragen van een voorstel van resolutie van Katia Segers, Kurt De Loor en Conner Rousseau over een sterker relanceplan voor de cultuur- en eventsector, en van een voorstel van resolutie van Caroline Gennez, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena en Imade Annouri over de versterking van de rentabiliteit en de werkbaarheid in de dienstenchequesector.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over deze voorstellen tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Annabel Tavernier aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de stand van zaken met betrekking tot de zomerscholen

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, eergisteren maandag zijn over heel Vlaanderen de eerste coronazomerschoolprojecten van start gegaan. De coronacrisis heeft het afgelopen schooljaar grondig in de war gestuurd, en om de negatieve gevolgen daarvan op onze leerlingen zo goed mogelijk te ondervangen,

hebt u in mei een open oproep gelanceerd aan scholen, lokale besturen en andere initiatiefnemers om die zomerscholen te organiseren. Dat is een uitstekende zaak, zeker voor de meest kwetsbare leerlingen.

We moeten te allen prijze vermijden dat leerlingen in september 2020 vanwege de coronacrisis met een leerachterstand aan het nieuwe schooljaar beginnen. De zomerscholen zijn van essentieel belang.

Minister, de projectoproep was een enorm succes. Zo blijkt dat 144 zomerscholen zich hebben aangemeld. Zij zijn goed voor maar liefst 734 zomerklassen. Wegens dit succes hebt u de indieningstermijn verlengd en is een tweede aanvraagronde gestart. Die tweede ronde is gisteren afgelopen en ondertussen is bekendgemaakt dat er nog eens bijna vijftig aanvragen zijn bijgekomen.

Kunt u ons vertellen hoeveel zomerklassen deze zomer effectief zullen plaatsvinden? Waarop zullen die zomerklassen zich hoofdzakelijk focussen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voorzitter, vanuit de bezorgdheid om de onderwijskwaliteit hadden we dit concept al vaag in het Vlaams Regeerakkoord opgenomen. We waren in precoronatijden bezorgd om de onderwijskwaliteit, maar we zijn ook tijdens de coronacrisis en misschien zelfs nog meer in postcoronatijden bezorgd om de onderwijskwaliteit gebleven. We hebben dan ook van de crisis gebruikgemaakt om snel te kunnen schakelen en het concept van de zomerscholen zo breed mogelijk in Vlaanderen uit te rollen.

We hebben ons laten inspireren door een Nederlands voorbeeld en ik ben fier dat we ons voorbeeld uiteindelijk zijn voorbijgestoken. Volgens de cijfers van vorig jaar waren er in Nederland ongeveer 85 zomerscholen voor 15 miljoen inwoners. Wij zullen ferm hoger eindigen. Na de eerste oproep zijn 144 dossiers ingediend, waarvan er uiteindelijk ongeveer 120 zijn goedgekeurd. De tweede golf heeft uiteindelijk voor een vijftigtal aanvragen gezorgd. Indien we dezelfde correctiefactor nemen, denk ik dat we met ongeveer 160 tot 170 zomerscholen zullen eindigen. Die zomerscholen zullen vooral in augustus 2020 plaatsvinden. Er zijn er al enkele gestart, maar ik verwacht dat het gros zich vooral in augustus 2020 zal situeren.

Ik ben zeer dankbaar dat diegenen van wie we al veel hebben gevraagd opnieuw hun beste beentje hebben voorgezet. Ze doen dat natuurlijk samen met de lokale besturen en met private organisaties, die gelukkig wat ondersteuning hebben gegeven en die hun expertise en ervaring ter beschikking hebben gesteld. Ik was dan ook verheugd vandaar een krantenartikel te lezen met de titel 'Zomerscholen zitten vol, en met de juiste leerlingen'. Er was immers de vrees dat we ons doel zouden voorbijschieten en dat we diegenen die het meest nood hebben aan dat bijspijkeren en aan de verhindering van een achterstand niet zouden bereiken. Het tegendeel blijkt waar te zijn. We zien dat dit vooral in een stedelijke context wordt georganiseerd, wat een goed gegeven is. Ik hoop dat dit een van de positieve gevolgen van de coronacrisis kan zijn die we op het vlak van onderwijs kunnen neerschrijven.

We gaan nog verder. We zijn ook gestart met een oproep met de focus op taalbeheersing. We hebben in het beleid van de Vlaamse Regering twee grote bezorgdheden, namelijk de kwaliteit van het onderwijs en de taalachterstand. We hebben een oproep voor taalintegratieprojecten. De focus is opnieuw dat we willen verhinderen dat zij die thuis geen Nederlands spreken, gedurende twee maanden of door de coronaperiode zelfs langer van contact met het Nederlands verstoken blijven. We moeten hen met een initiatief opvangen. Boven op de zomerscholen komen nog de taalintegratieprojecten. Dit blijkt ook een succes te

zijn, want reeds meer dan tachtig organisaties hebben zich ingeschreven. Het is dermate een succes dat ik meer middelen moet bijeenharken. Ik moet de Vlaamse Regering toestemming vragen om die middelen uit verschillende hoeken en kanten bij elkaar te mogen harken en op die manier zo veel mogelijk tegemoet te komen aan de dossiers die op tafel liggen.

Ik denk dat het een goede zaak is dat de focus op de onderwijskwaliteit en de leerachterstand en op het Nederlands en de taalachterstand ligt.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, ik dank u voor het antwoord. We zien dat in Vlaanderen momenteel enorme inspanningen worden geleverd om de zomerscholen uit te rollen. Het is indrukwekkend en we mogen daar fier op zijn.

De zomerscholen kunnen voorkomen dat kwetsbare leerlingen volgend jaar achterop geraken. Ook wat het Nederlands betreft, moeten we bijzonder waakzaam blijven voor taalachterstanden. Zoals u enkele maanden geleden zelf hebt gesteld, leidt een taalachterstand tot een leerachterstand.

De kennis van de onderwijstaal, van het Nederlands, is van cruciaal belang voor de leerkansen van onze leerlingen. Dat beseft u als minister van Onderwijs duidelijk ook, en dat kunnen we alleen maar toejuichen.

Naast die zomerscholen lanceerde u nog twee extra oproepen. U haalde ze al aan: ten eerste de taalstimulerende activiteiten Nederlands tijdens de schoolvakanties in de buitenschoolse opvang en ten tweede het lezen op school. Het is de bedoeling van deze projecten om kinderen en jongeren die er het meest nood aan hebben, gedurende langere tijd een duurzaam taaltraject Nederlands aan te bieden. Onze fractie is daar enorm tevreden mee. We kijken uit naar de verdere uitrol van deze initiatieven en zullen ze verder opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Minister, als het goed is, zeggen we het ook. We hebben vanaf het begin gezegd dat we die zomerscholen op zich een goed idee vinden, om zoveel mogelijk kinderen ook deze zomer te laten bijleren, te enthousiasmeren, Nederlands te laten oefenen, maar ook om te proberen de leerachterstand na dit toch bijzondere schooljaar zoveel mogelijk te beperken. We hebben ook altijd gezegd dat de uitdaging zal zijn om net de kinderen te bereiken die daar het meest nood aan hebben omdat ze het thuis moeilijk hebben en niet altijd op de juiste steun kunnen rekenen. Het lijkt er in ieder geval op dat u daarin slaagt, dat de zomerscholen hun doel bereiken. Ook daar alweer: hoed af voor onze scholen!

Ik denk dat het ook een bijzonder experiment is waar we zeker lessen uit kunnen en moeten trekken om – wie weet – dit soort initiatieven in de toekomst te herhalen.

Mijn vraag is: is er een evaluatie gepland van die zomerscholen, in samenspraak met de scholen, op het vlak van de deelnemers, hoe de scholen dat ervaren, de workload en de resultaten die worden geboekt?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik wil namens onze fractie starten met woorden van appreciatie voor alle scholen, directeurs, leerkrachten, vrijwilligers, lokale besturen en provincies die op korte termijn toch heel wat inspanningen geleverd hebben om de zomerscholen mogelijk te maken. De eerste ervaringen zijn positief, zoals u zelf aangaf. Voor onze fractie lijkt het in elk geval vanzelfsprekend dat die ervaringen van het veld ook aangevuld worden met de

bevindingen van het wetenschappelijk onderzoek, dat trouwens al toegewezen werd, zeker omdat heel wat initiatieven pas starten eind augustus.

Die start op 1 september – ik had het er al over in de commissie en in deze plenaire vergadering – zal een heel cruciale zijn. Dan willen leerkrachten, directies, iedereen eigenlijk, klaarstaan voor de uitdagingen die er zullen zijn.

Ik herhaal mijn vraag, minister: zullen de middelen die niet benut zijn voor de zomerscholen, ook ingezet worden in de klas voor die scholen die wellicht alle extra hulp zullen kunnen gebruiken om te remediëren in de klas?

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, de zomerscholen zijn zo populair dat ze vol zitten. Daarom deze bedenking: misschien was het een beter idee geweest – nu was het eigenlijk heel vrijblijvend voor de lokale besturen – om minder vrijblijvend te zijn. Maar ik vind het een succes, zeker en vast. Omdat ze vol zitten, wordt er nu een beetje gevreesd dat in augustus sommige leerlingen niet zullen opdagen. Daarom worden er bijvoorbeeld waarborgen gevraagd en kunnen er boetes gegeven worden. Hoe staat u daartegenover? Vindt u dat een goed idee of vindt u dat geen goed idee?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Nog zo'n lieve partijgenote, minister, u hebt echt geluk vandaag. Dit heeft nochtans wel de krant gehaald. Maar ook dit vinden we een goed initiatief. Het is ongelooflijk wat er nu op het onderwijsveld gebeurt. Er is zich een revolutie aan het voltrekken, denk ik. Heel wat leerkrachten die het beste van zichzelf gegeven hebben de voorbije maanden, staan toch ook nog klaar om in de vakantie opnieuw kwetsbare kinderen verder te begeleiden. Dat is fantastisch. Dat is heel erg mooi. Bovendien doen ze dat vaak samen met jeugdverenigingen en sportverenigingen. We krijgen dus een soort Brede School in de vakantie, iets waar we al heel lang voor ijveren en wat een goede zaak is. Wij vragen u dus: wilt u die initiatieven die ook tijdens het schooljaar bestaan, verder structureel ondersteunen? Want spelend leren is een heel goede manier van leren.

Ten tweede, u weet wat ik ga zeggen. We vinden het ontzettend jammer dat kleuters uit de derde klas geen toegang hebben tot die zomerscholen, want net zij moeten zich voorbereiden op het eerste leerjaar, hebben lang thuis gezeten en kunnen dat echt gebruiken. Bent u dus bereid om iets extra's te doen voor die leerlingen die op 1 september in het eerste leerjaar zullen beginnen met een achterstand?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Er zijn al verschillende zaken aangehaald over de evaluatie en de manier waarop we daarmee zullen omgaan. Ik denk dat dat heel belangrijk is, evenals de vraag hoe we ervoor moeten zorgen dat wie ingeschreven is, ook daadwerkelijk gaat. Er is al gesproken over waarborgen en over boetes; nu moeten we kijken op welke manier we dat het best aanpakken.

Maar wat ook misschien interessant is om in zo'n evaluatie mee te nemen, vooral omdat u een aantal zaken aanhaalt, zoals wiskunde en taalvaardigheid, is of de scholen waar die kinderen normaal gezien schoollopen tijdens het jaar, op de hoogte gesteld zullen worden van die deelname aan de zomerschool, zodat we ook kunnen evalueren in welke mate die zomerschool bijgedragen heeft tot een vermindering van de leerachterstand.

Minister Ben Weyts: Ik begin met dat laatste. Het was inderdaad de bedoeling – en in ons concept hebben we dat ook altijd gesteld – dat de zomerscholen bij voorkeur door de scholen zelf georganiseerd worden, al dan niet in samenwerking met lokale besturen of een private organisatie, net om ervoor te zorgen dat we in eerste instantie de doelgroep die we willen bereiken, namelijk kinderen of leerlingen die mogelijk een achterstand hebben opgelopen, via de klassenraden ook bereiken. Dat houdt natuurlijk geen verplichting in, maar dan zou er vanuit de klassenraad toch al ten minste de suggestie kunnen komen aan de ouders dat het misschien zinvol zou zijn om van het gratis aanbod van de zomerscholen gebruik te maken, om zo een achterstand weg te werken.

Wat de discussie rond de waarborg betreft, is het inderdaad zo dat het aanbod gratis is. Ik vind het dan ook wel gerechtvaardigd dat men daar een zekere waarborg aan koppelt. Een boete kun je niet innen, maar een waarborg lijkt me wel verstandig, gelet op het gratis aanbod, gelet op de grote inspanningen die geleverd worden en ook gelet op de schaarste – zowat alle zomerscholen zijn volzet. Het zou zonde zijn, mochten bepaalde plaatsen vacant blijven doordat enkelen onverantwoord handelen.

Het is ook zo dat ik ondertussen een opdracht heb uitgeschreven voor een wetenschappelijke evaluatie, zodat we hier lessen uit kunnen trekken. Nu is dat nog niet echt van tel, maar voor augustus, wanneer die zomerscholen op volle toeren draaien, is het interessant om achteraf een evaluatie te hebben, zodat we dit concept structureel kunnen verankeren in ons onderwijs. Welke lessen hebben we geleerd? Wat zijn de goede praktijken? Welke suggesties kunnen we doen aan het veld?

Ten slotte kan ik jullie ook geruststellen wat de aandacht voor kleuters betreft. Ik had daarstraks gezegd dat de oproep richting taalstimulerende activiteiten en ook zomerkampen een groot gevolg gekregen heeft, en die staan ook open voor kleuters. Ik kan niet uit het hoofd zeggen hoeveel projecten zich aangemeld hebben met een dergelijke focus. Ik kan wel zeggen dat er in totaal 82 projecten zijn ingediend, waarvan er 57 zijn goedgekeurd, maar die hebben een veel groter bereik dan de zomerscholen, die dikwijls heel beperkt zijn. Dit zijn grootscheepse activiteiten en ik hoop hierover eerstdaags goedkeuring te krijgen binnen de Vlaamse Regering. Voor de financiering ervan kan ik dan ook meer details vrijgeven. De bedoeling is hier alleszins ook om de taalstimuleringsactiviteiten structureel te verankeren in de toekomst.

Annabel Tavernier (N-VA): Bedankt voor uw antwoorden, minister. Wij zijn uitermate tevreden met de organisatie van die initiatieven, evenals met de positieve respons hierop. Dankzij de zomerscholen en de projecten inzake taalstimulering en lezen op school zullen heel wat kinderen hun tekorten kunnen afbouwen en zullen meer kinderen sterker kunnen starten in september, wat ook een positieve invloed zal hebben op de totale leerwinst van de klasgroep en op de kwaliteit van het onderwijs in het algemeen. In grootstedelijke contexten, zoals in Brussel, Gent, Antwerpen en de Vlaamse Rand, waar er heel wat kwetsbare kinderen zijn, is dat van een aanzienlijke waarde.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Els Ampe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de gevolgen van de nieuwe tijdsloten in het profvoetbal voor het amateurvoetbal

De voorzitter: Mevrouw Ampe heeft het woord.

Els Ampe (Open Vld): Minister, de Pro League en Eleven Sports trekken een dikke streep door de rekening van het provinciale jeugdvoetbal. Jarenlang zetten

de provinciale voetbalploegen zich in om jeugdspelertjes, jonge voetballers te vormen met de inkomsten van de provinciale wedstrijden. Nu zullen die inkomsten dalen omdat de Pro League en Eleven Sports een contract hebben gesloten waarbij de professionele ploegen op dezelfde tijden zullen spelen als de provinciale ploegen. Minder inkomsten dus voor de provinciale ploegen, waardoor het jeugdvoetbal het slachtoffer dreigt te worden van dit nieuwe voetbalcontract.

Wie zal die verliezen compenseren, minister? Veel van de jeugdspelers stromen door naar de grote ploegen. De provinciale ploegen vragen nu solidariteit aan de A-reeks. Zult u hen steunen, minister, in die vraag naar solidariteit, naar compensatie? Wat denkt u zelf over het nieuwe contract? Zult u ervoor zorgen dat de jeugdspelers in Vlaanderen en in Brussel nog altijd die vorming zullen krijgen die ze nodig hebben om goede voetballers te worden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb niet bepaald een goed gevoel bij die plotse beslissing van de Pro League. Het is nu niet dat ik verantwoordelijk ben voor het vastleggen van het speelschema van de Pro League, maar het heeft wel een belangrijke impact op ons Vlaamse voetbal en ons Vlaamse amateurvoetbal.

Ik wil toch een aantal kanttekeningen bij deze beslissing plaatsen. De Pro League maakt zijn keuze, en ik snap dat wel vanuit een commercieel perspectief, vooral op grond van de voorkeuren en de keuzes van de broadcaster, diegene die de rechten heeft verworven. Men kiest dus voor tv-geld, terwijl men vergeet dat de Lukaku's en De Bruynes van deze wereld ooit zijn begonnen bij Rupel Boom en bij Drongen. Met deze beslissing dreigt men die relatie een beetje te verzuren.

Ik vraag me ook af of die heel wisselende tijdslots – dit kan om de twee weken veranderen – wel een goede zaak zijn in functie van de zekerheid in hoofde van de abonnees en degenen die graag naar een match gaan kijken. Wanneer het aanvangsuur om de twee weken wijzigt, dan wordt het moeilijk te plannen wanneer men in het weekend ook andere afspraken heeft. Als trouwe voetbalsupporter weet ik dat. Dat zal dan ook zeker een verlies betekenen.

Daarnaast vraag ik me ook af of alles goed is doorgesproken met de lokale besturen en de politiekorpsen van de lokale besturen. Er is immers een wereld van verschil tussen spelen in een stad op zondagnamiddag of zaterdagavond. Blijkbaar kan het om de twee weken anders zijn. Ik weet niet wat dat betekent voor de politie-eenheden en voor de lokale besturen. Als supporter van een club hier niet zo ver vandaan weet ik dat men de wedstrijd al eens eerder heeft verschoven van zaterdagavond naar zondag op een vast moment, net op vraag van de burgemeester en van de politie. Op zaterdag moet de politiecapaciteit immers gevrijwaard worden voor de stedelijke context.

Dat zijn kanttekeningen die ik hierbij plaats. Ik hoop dat dit voldoende is doordacht en besproken, maar ik betreur wel dat men niet de moeite heeft genomen om een en ander af te toetsen bij het amateurvoetbal en bij Voetbal Vlaanderen. Dat is uiteindelijk niet zo'n onwillige gesprekspartner, men had bij voorbaat heel wat ongevoegen kunnen voorkomen. Ik betreur dan ook dat men die kans heeft gemist.

Els Ampe (Open Vld): Minister, ik stel vast dat we beiden kritisch zijn over dit contract, maar wat mij het meeste zorgen baart, zijn de minderinkomsten voor de vorming van de jeugd. Er zijn zoveel topvoetballers die inderdaad bij de provinciale jeugd zijn gevormd, denk maar aan Fellaini, die gevormd is bij de provinciale ploeg van Anderlecht. En zo zijn er tal van voorbeelden.

Als er minder inkomsten zijn voor de provinciale jeugdvorming, zullen we ook minder professionele voetballers naar de A-reeks laten doorstromen.

Wie zal dat compenseren? Wie zal dat verlies betalen?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): U hebt er geen goed gevoel bij, minister. Ik ook niet. Ik ben zelf jarenlang actief geweest in een provinciale voetbalclub en die zondag is wel degelijk heel belangrijk. Drie jaar geleden heeft Voetbal Vlaanderen trouwens al gevraagd om die zondagmiddag te blokkeren. Nu is het antwoord op die vraag omgekeerd en zeker niet positief.

Zeker als we naar de provinciale voetbalploegen kijken, blijkt dat zij het grootste slachtoffer zullen worden van dit nieuwe mediacontract. Zij dreigen immers heel wat publiek en dus financiële middelen te verliezen. Men vraagt nu al naar financiële compensatie: wie zal wat betalen? De voorzitter van Voetbal Vlaanderen stelt heel letterlijk dat dit een mes in zijn rug is. Dat klopt ook, want dit is een vorm van oneerlijke concurrentie waarmee die clubs geconfronteerd worden. Het is pijnlijk voor al die provinciale clubs, zeker nu ze met een lege kas zitten door de coronacrisis. Door platte 'commerce' wordt het provinciale clubleven bedreigd.

De voorzitter: Uw vraag luidt?

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Is dit echt waar we naartoe willen?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Amateurvoetbal gaat verder dan het ontdekken van nieuw talent. Het gaat ook echt over het sociaal weefsel in België. In elk dorp in België vind je wel een amateurvoetbalploeg. Tientallen mensen zetten zich voor die ploeg in: vrijwilligers, mensen die de was doen, mensen die de kantine openhouden, jeugdtrainers. Dat is naast het ontdekken van nieuw talent toch ook belangrijk om te bewaken. Die mensen zijn nu bang omdat het tv-geld steeds meer moet opbrengen. Men wil daar miljoenen en miljoenen euro's door ophalen. Daardoor wordt het hele weekend volgepland met matches. Het is belangrijk dat er voor het amateurvoetbal in het weekend momenten worden vrijgehouden, maar dat valt nu in duigen. Vroeger was zondagmiddag een mooi moment om tijd te maken voor het amateurvoetbal, dat was een familiemoment, en ik ben blij dat u dat onderschrijft.

De voorzitter: Uw vraag luidt?

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik ben dus blij dat u dat onderschrijft, minister, maar mijn vraag luidt: wat zult u concreet ondernemen? Welke concrete stappen zult u zetten? Zult u signalen geven of andere maatregelen nemen om het amateurvoetbal levendig te houden?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, het is eigenlijk ongelooflijk triest. Een match tussen de Pro League en zowat alle andere betrokkenen blijkt nu alleen maar verliezers te hebben.

De heer Deckmyn gaf ook al aan dat de amateurclubs tijdens de vorige legislatuur vragende partij waren om een vast slot zonder profvoetbal te krijgen zodat ze zich konden organiseren. Daarnaast moeten de supporters zich aanpassen aan een continu veranderende agenda en moeten de planners bij alle tv-kanalen alles op elkaar afgestemd krijgen.

Nu wordt er naar u gekeken, als ware u de scheidsrechter van deze match. Terwijl u eerder aan de zijlijn staat, laat ons eerlijk zijn, want noch de Vlaamse

Regering noch u als minister van Sport kunnen deze beslissing overroepen omdat u niet bevoegd bent voor de Pro League, en ook niet voor de tv-contracten.

Misschien is er toch nog overleg mogelijk en is het uw intentie om Voetbal Vlaanderen en de Pro League rond de tafel te brengen om alsnog tot een oplossing te komen die meer inhoudt dan enkel die geldelijke voordelen op korte termijn voor de Pro League?

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp·a): Het is zeer jammer dat de Pro League absoluut geen oren heeft naar de vraag van de amateurclubs en hun fans om de uren die ze nu vrijhouden, niet in te nemen. De website van de Pro League zegt dan nog dat voetbal juist zo nog meer een familiegebeuren zal worden. Niets is minder waar. Ik wil ook nog herinneren aan de open brief van vorig jaar waarin de amateurclubs expliciet vroegen om die uren niet in te nemen. Wat doet de Pro League? Ze doet dat juist wel.

Wat vragen we u, minister? We willen dat u in overleg gaat met de Pro League om financiële compensatie voor de jeugdopleidingen van het amateurvoetbal te vragen.

Want de Pro League vergeet hier in haar vreselijk commerciële streven toch wel alle inspanningen van die amateurclubs en die duizenden vrijwilligers juist om die jeugd te gaan talenteren om later prof te kunnen worden en ook om een leuke tijd te hebben. Een minimum aan solidariteit onder de voetbalclubs is hier zeker op zijn plaats.

Ik heb het voordeel van de laatste te zijn. U geeft blijk van aan onze kant te staan, minister.

De voorzitter: U moet wel een vraag stellen. Het is niet omdat u de laatste bent dat u kunt doorgaan. Uw vraag luidt?

Annick Lambrecht (sp·a): Zult u uitkijken naar financiële compensatie voor de jeugdopleiding van het amateurvoetbal? Zult u zich daar als minister van Sport achter zetten? Dat is op zijn plaats.

Minister Ben Weyts: Ik ga geen Vlaamse belastingmiddelen gebruiken voor de compensatie van financiële consequenties van beslissingen die op een ander niveau, door een private partner, zijn genomen.

Als iedereen zijn pijlen richt op de Pro League zal ik misschien een argument in de groep gooien ter verdediging van de Pro League. Voetbal Vlaanderen heeft altijd gevraagd om die zondagnamiddag als vrij slot en dat er dan geen wedstrijden worden gespeeld. Met de huidige regeling zullen er één of twee wedstrijden maximum overlappen. Er waren wel gereede argumenten voor de Pro League om bij voorbaat aan tafel te schuiven met Voetbal Vlaanderen. Ongetwijfeld had men daar wel een vergelijk gevonden.

Wat mij meer zorgen baart, is het vrij eenzijdig perspectief en het kortetermijndenken, waarbij men enkel kijkt naar de kortetermijnwinsten via tv-gelden, maar niet de langetermijngevolgen onder ogen ziet of de relatie met Voetbal Vlaanderen en het amateurvoetbal, of de relatie met de lokale besturen, noch de inpasbaarheid vanuit veiligheids perspectief en uiteindelijk ook niet de consequenties aangaande de toegangstickets.

Als je bij de aanschaf van je abonnement niet ongeveer weet wanneer de speelmomenten zijn, dan is dat een element van onzekerheid waardoor je misschien

niet geneigd zult zijn om de stap naar een voetbalabonnement te zetten. Dat betreur ik een beetje, dat eenzijdige kortetermijnperspectief. Vandaar ook mijn oproep aan de Pro League om aan tafel te gaan zitten met verschillende spelers op het veld – het brede veld, niet enkel het voetbalveld – en na te denken over een meer duurzaam model voor uiteindelijk de belangrijkste bijzaak van de hele wereld.

Els Ampe (Open Vld): Minister, u bent minister, dat betekent toch nog altijd iets, al bent u niet bevoegd. Ik zou u willen oproepen om Eleven Sports, de Pro League en Voetbal Vlaanderen bijeen te brengen en naar een oplossing te zoeken. Zeker naar de jeugd is het belangrijk dat die vorming blijft bestaan en dat er voldoende geld voor is.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de vakantiegangers die terugkeren uit hotspots van COVID-19-besmettingen

ACTUELE VRAAG van Celia Groothedde aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de opvolging van de vakantiegangers uit en naar Vlaanderen tijdens de coronacrisis

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het in quarantaine plaatsen van vakantiegangers die terugkeren uit risicogebieden voor het coronavirus

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het beleid inzake terugkerende vakantiegangers uit gebieden met corona-opflakking

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Beke.

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Voorzitter, collega's, er is één constante in heel deze coronacrisis en dat is de volgende. Gedurende heel deze coronacrisis loopt minister Beke achter de feiten aan, telkens opnieuw. Het is om zot van te worden. Het patroon is telkens hetzelfde. Er wordt een ernstig probleem aangekaart, de minister probeert het vervolgens eerst plat te nuanceren en zegt dat alles in orde is. Daarna schiet hij pas in actie als de experts voor de zoveelste keer aan de alarmbel hebben getrokken en het kalf eigenlijk al verdronken is. Dan moet er ineens een spoedoverleg georganiseerd worden op een zondagnamiddag en dan kan er ineens wel veel, veel te laat weliswaar.

Minister, in een crisis kunnen er al eens fouten gemaakt worden, ik zal de eerste zijn om dat toe te geven. Niemand heeft een glazen bol. De meeste problemen in deze crisis waren problemen waarmee we voor het eerst geconfronteerd werden. Het wordt wel echt problematisch als er telkens opnieuw fouten gemaakt worden, als er telkens opnieuw te laat geschakeld wordt, en als u telkens opnieuw achter de feiten aanloopt. Het lijkt soms wel of u het expres doet.

Begin juni, nog lang voor de grenzen van ons land opnieuw opengingen, hebben wij, net als verschillende collega's in de commissie Welzijn, gevraagd hoe we daarmee omgaan als er mensen op vakantie gaan en terugkomen. Wat als die uit gebieden komen waar er een nieuwe opstoot is? Hoe pakken we dat aan?

We waren niet alleen, want vanaf 8 juni is de GEES dat ook constant blijven vragen. En ook daar hoorden we niks. Het was allemaal vrijblijvend, er kwamen geen straffe maatregelen om ervoor te zorgen dat we niet opnieuw in gevaar kwamen en we het virus niet opnieuw naar binnen brachten. Dat is echt hemel-tergend.

Ik heb begrepen dat er deze voormiddag toch een akkoord zou zijn gevonden op de interministeriële conferentie. Ik ben dan ook heel benieuwd wat daaruit gekomen is, en wat u gaat doen om onze reizigers up-to-date informatie te bezorgen over nieuwe hotspots van het virus in het buitenland, en de gevaren die dat voor hen inhoudt. Het is al te laat, want mensen zijn al op vakantie vertrokken. Maar hopelijk zijn er toch een aantal straffe maatregelen bij.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, u hebt in de coronacrisis Vlaanderen inderdaad al verschillende keren maanden achter de feiten aan laten hollen. De Vlaming is dat voelbaar moe. Het is goed dat u op onze vragen bent ingegaan en dat u beleid voorziet voor de terugkerende vakantiegangers. Maar het komt andermaal zo laat. Zelfs in het laatste akkoord blijft het onduidelijk hoe afdwingbaar die quarantaine is, vooral met de oranje zones.

Ik blijf trouwens met een concrete vraag zitten. Wat gaat u doen met toeristen uit risicogebieden? Want Vlamingen zullen nu terecht veertien dagen in quarantaine zitten, maar ook buitenlandse toeristen kunnen het virus binnenbrengen. Zonder een draaiboek om toeristen te traceren die hier aankomen, blijft de aanpak zo lek als een zeef. Ik vraag mij dus af hoe het overleg loopt met uw federale collega's rond vakantiegangers die hier binnenkomen. Wat is het resultaat van dat overleg? En hoe gaat u samen preventieve actie ondernemen? Want we willen toch niet dat onze Vlaamse toeristische hotspots net hotspots voor de verspreiding van het virus worden?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Collega Anaf had het over een patroon, en ik zie er inderdaad wel een. Telkens als de aardappel federaal te heet wordt, wordt die naar Vlaanderen doorgeschoven. Federaal zijn er vijf ministers bevoegd voor mondkmaskers, en dat lukt moeilijk. Plots is Vlaanderen dan bevoegd en moet dat opgelost worden.

Het federale niveau heeft het voortouw genomen in de ontwikkeling van een app. Plots lukt dat niet meer, en Vlaanderen ontwikkelt vandaag zelf een app, samen met de andere gemeenschappen.

De eerste veertien teruggekeerde reizigers uit Wuhan zijn door de federale overheid in quarantaine geplaatst. En nu er vele honderden reizigers terugkeren, is het plots een Vlaamse bevoegdheid.

De eerste keer kan dat best wel eens een incident zijn, en de tweede keer kan uiteraard toeval zijn. Maar bij de derde keer is er inderdaad een patroon.

Minister, mijn vraag aan u is de volgende. Er is gisteravond een interministeriële conferentie geweest over dit dossier. Deze ochtend is er een vergadering van het Overlegcomité geweest. Wat is de beslissing die daar genomen is?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, aan het einde van de krokusvakantie eind februari kwamen duizenden landgenoten terug van een skireis uit Oostenrijk

of Italië. Er werd bij hun terugkeer niet gevraagd om zich te laten testen of om in quarantaine te gaan. Zo hebben zij in alle onwetendheid het coronavirus mee naar ons land gebracht, een virus dat vervolgens door een opeenstapeling van regeringsblunders welig tierde – zowel op federaal als Vlaams niveau, collega Parys. Het had bijna tienduizend doden tot gevolg en nog meer zieken.

Iedereen was het erover eens: dit kan en mag nooit meer opnieuw gebeuren. Maar vandaag zijn we 8 juli, en de zomervakantie is al een week bezig. Wie dacht dat de regeringen in dit land voldoende lessen hadden getrokken uit het drama dat zich de voorbije vier maanden heeft voltrokken, en wie dacht dat men voorbereid zou zijn op dit toeristische zomerseizoen, vergist zich schromelijk.

Aan het einde van de krokusvakantie waren er misschien nog verzachtende omstandigheden, door onvoldoende kennis van het virus. Maar die zijn er nu absoluut niet meer. Er zijn geen excuses meer. En toch zien we dat er geen coherent plan van aanpak is, dat er geen voorbereidend werk is gedaan, en dat heel wat cruciale vragen onbeantwoord blijven.

Want wat is een risicogebied? Wie moet er precies in quarantaine, en is dat verplicht of vrijwillig? Komt er dan ook een wettelijke basis om dat te verplichten? Zo ja, hoe zal die verplichting gecontroleerd worden? Komt er een sanctie indien men die verplichting niet naleeft? Hoe krijgt men zicht op mensen die met de auto reizen, en is er überhaupt voldoende testcapaciteit om die tienduizenden mensen die van hun zomervakantie zullen terugkeren, ook te gaan testen?

Maar de belangrijkste vraag vandaag is inderdaad alweer: waarom wordt er nu pas een beslissing genomen? De zomervakantie is al een week bezig, en de eerste toeristen keren zelfs al terug van vakantie. Vanmorgen is er hier dan voor het eerst over gesproken op het Overlegcomité.

Minister, het mag dan niet verbazen dat een grote krant vandaag kopt dat er in heel de aanpak van de coronacrisis één rode draad is: Beke komt te laat. Inderdaad, zowel u als de hele Vlaamse Regering loopt alweer achter de feiten aan. Kunt u aan die vele duizenden vakantiegangers die na een grote crisis wat rust zoeken, en ook aan de reissector, nu eindelijk eens wat duidelijkheid geven?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Mijnheer Anaf, mevrouw Groothedde, ik vind het een beetje een rare discussie, want de voorbije weken en maanden is dikwijls aan mij de vraag gesteld of ik cavalier seul zou spelen of in overleg zou gaan met de andere regio's, of ik zou zoeken naar een gemeenschappelijke aanpak of het alleen zou doen. Wel, wij hebben wat dit betreft een gemeenschappelijke aanpak, en die gemeenschappelijke aanpak is nodig. Mevrouw Groothedde, u hebt de groeten van de heer Maron, waarmee we inderdaad overleg hebben gehad. Mijnheer Anaf, u hebt ook de groeten van mevrouw Morreale, waarmee we ook overleg hebben gehad daarover. Dat zijn uw ideologiegenoten. *(Opmerkingen)*

Mijnheer Rzoska, ja, we zitten in het Vlaams Parlement. Wij zitten hier om te bekijken hoe we onze bevoegdheden kunnen uitoefenen, maar we moeten dat in een goed samenspel doen. Als we puur cavalier seul zouden hebben gespeeld in dezen, dan zou u hier vragen hebben gesteld en hebben gezegd dat dat toch wel straf is. U zou hebben gezegd dat ze het in Brussel anders zouden doen, en in Wallonië ook, en zou hebben gevraagd hoe de burger daar nog aan uit kan. We moeten dus overleggen, en dat is hetgeen we hebben gedaan, om antwoorden te geven op die concrete vragen.

Bovendien hebben we daar op dit ogenblik ook nog de federale overheid, Buitenlandse Zaken, voor nodig. Er zijn de vragen over welke regio's het gaat,

wie dat zal aanpakken, wie dat zal afbakenen. Wel, daarvoor moet je in overleg treden. Op 2 juli, niet langer geleden, heeft CELEVAL daarover een opmerking gemaakt. Dat rapport is me eergisteren bezorgd. Eergisteren. We hebben gisteren dat overleg gehad in de interministeriële conferentie, en we hebben daar vandaag een akkoord over gesloten.

Laten we naar de kern van de zaak gaan: wat is er nu afgesproken, waar kunnen de mensen zich aan houden, wat moeten ze verwachten? Moeten we nu alle reizigers, alle passagiers angst aanjagen, of moeten we duidelijk zeggen waar er risico's en waar er geen risico's zijn? Ik denk dat we vandaag een heel heldere beslissing hebben genomen, alle overheden samen. Buitenlandse Zaken zal samen met CELEVAL drie soorten gebieden aanduiden. Er zijn de groene zones in het buitenland, waar er geen risico is, waar je op vakantie kunt gaan. Ondanks het feit dat je daarnaartoe kan gaan, moet je ook altijd je voorzorgen nemen, want het virus is niet weg, niet uit Wallonië, niet uit Brussel, niet uit Vlaanderen, niet uit Europa en niet uit de wereld. Voorzorgsmaatregelen nemen is dus de eerste zaak. Als je met vakantie wilt gaan en je wilt onze Vlaamse toeristische industrie nog wat helpen, blijf dan in het binnenland.

Er zijn ook oranje zones. Dat gaat over steden, gemeenten, regio's, districten, landen waar er een hoog risico is vastgesteld door CELEVAL op basis van een aantal data. Ons land zal afraden om naar die zones te gaan. Aan reizigers die terugkomen, zal worden gevraagd zich te laten testen en in quarantaine te gaan.

Daarnaast zullen Buitenlandse Zaken en CELEVAL rode zones aanduiden. Dat kan gaan over een stad, een regio, een land. Dat wil zeggen dat die ofwel zelf in lockdown zijn gegaan, ofwel dat op basis van de data word gezegd dat daar toch wel echt een probleem is. Daarvoor geldt een reisverbod. Daar mag je niet naartoe en daar mag je ook niet van terugkomen. Als dat om een of andere reden toch gebeurt, dan word je beschouwd als een hoogrisicocontact, zoals er in het hele beleid van de afgelopen periode in onze teststrategie hoogrisicocontacten waren. Dan val je daaronder. Dan onderga je een test en dan ga je in quarantaine.

Hoe gaan we dat nu juridisch ondersteunen? Over die lijnen heb ik maandag al gezegd dat over de regio's heen iedereen akkoord ging. We hebben daar inderdaad ook onmiddellijk contact over opgenomen met de andere regio's. En vandaag hebben we beslist dat daarvoor een decretale aanpassing van ons Preventiedecreet zal moeten gebeuren. Dat wil dus zeggen dat diegenen die als een hoog risicogeval worden gedetecteerd, ook effectief zullen worden getest en bij een negatieve test in quarantaine moeten gaan tot aan de tweede test.

Ik hoop dat als dat decretale initiatief genomen wordt – en ik heb begrepen dat dat op dit eigenste ogenblik verder op papier gezet en verfijnd wordt – ook snel goedgekeurd kan worden in het parlement, zodat die juridische onderbouw ook de nodige duidelijkheid kan geven.

Hannes Anaf (sp·a): Dit is echt hallucinant. Ik ben mijn tussenkomst begonnen met te zeggen dat u achter de feiten aanloopt, en u illustreert dat hier nu zelf. U verwijst naar 2 juli als het moment waarop u gealarmeerd werd dat hier dringend iets aan moest gebeuren. Ik heb net gezegd dat wij al vanaf begin juni vragen zijn beginnen te stellen. U had toch echt geen glazen bol nodig om te weten dat er mensen zouden terugkomen van op reis? (*Opmerkingen van minister Wouter Beke*)

Natuurlijk moet u in overleg gaan met de andere regio's en met de federale overheid, maar u bent daar gewoon een maand te laat mee gestart. Dat loopt parallel met wat we in februari meegemaakt hebben. In de coronacommissie hebben we heel duidelijk gezien wat er in de woonzorgcentra is misgelopen,

namelijk dat er te laat in gang is geschoten. U hebt daar een maand verloren. U verliest hier opnieuw een maand. Dat is echt hallucinant. Breng dat decreet zo snel mogelijk naar deze plenaire vergadering, wij zullen dat uiteraard mee goedkeuren, maar dat had hier een maand geleden al moeten liggen. Dit is echt ongelooflijk. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

Celia Groothedde (Groen): Minister, u hebt blijkbaar weer niet goed geluisterd, want antwoorden doet u manifest niet. Ik vraag u juist wat het resultaat is van het overleg met uw federale collega's voor mensen die naar Vlaanderen komen als toeristen. U hebt dat niet vermeld. *(Opmerkingen van minister Wouter Beke)*

Die zijn op dit moment al aan het binnenstromen. De collega van de N-VA geeft u een voorzet: het regent in Brussel, minister, steek snel uw communautaire paraplu open, dan kunt u alles weer afwimpelen en goochelen met bevoegdheden.

Vorige week hebt u met daden gereageerd. U hebt samengewerkt. En dat heeft de Vlaming nu ook nodig. Met het huidige aantal besmettingen kunnen we binnen de maand aan een nieuwe piek en een nieuwe nationale quarantaine zitten. Daar is niemand klaar voor. En laten we eerlijk zijn: uw beleid is ook niet klaar. En de Vlaming weet dat. Die had maanden geleden al uitsluitel moeten krijgen over zijn vakantie. Die weet dat covid zich maandenlang verspreidt. U zegt altijd dat u geen glazen bol hebt, maar er is geen glazen bol nodig om voorzorgen te nemen.

Dus nogmaals, strikt binnen uw bevoegdheden: welke preventiemaatregelen voorziet u, in samenwerking met uw federale collega's, tegenover buitenlanders als ze eenmaal in ons land zijn? Hoe gaat u ervoor zorgen dat iedereen duidelijk en meertalig weet wat in Vlaanderen het preventiebeleid is? Dat weten de Vlamingen nog nauwelijks, laat staan een buitenlander die in Gent of Brugge tussen de massa loopt. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

Lorin Parys (N-VA): Minister, de Vlaming heeft inderdaad duidelijkheid nodig over zijn vakantie en over zijn terugkeer uit vakantie. Ik hoop dat die er nu inderdaad komt.

Ik heb een vraag over de sanitaire politie op de luchthaven, Saniport. Dat is een dienst van de FOD Volksgezondheid. Zij zijn bevoegd om bijvoorbeeld op de luchthaven mensen tegen te houden van wie ze denken dat ze een besmettingsrisico hebben en om die aan sanitaire maatregelen te onderwerpen. Wat is het probleem daar? Er is een samenwerkingsprotocol dat de FOD Volksgezondheid heeft gemaakt. Dat is afgelopen in 2018. Sinds 2018 is er dus geen nieuw protocol meer. Kunnen die mensen van de sanitaire politie zonder protocol nog wel de nodige maatregelen treffen om reizigers die terugkomen op de luchthaven, staande te houden en aan een sanitaire check te onderwerpen?

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik heb een groot probleem met die kleurencodes. De groene code lijkt me duidelijk: je mag ernaartoe gaan. De rode code lijkt me ook heel duidelijk: daar mag je niet naartoe gaan. Maar wat is de oranje code in hemelsnaam? Het is niet alleen de tjevenkleur, het is blijkbaar ook een tjevenbeslissing. Want wat lees ik? "Oranje zones zijn steden en landen waarvoor een hoog gezondheidsrisico is vastgesteld." En toch mag men er van uw regering naartoe reizen. Welke regering laat haar burgers nu in hemelsnaam reizen naar een stad of een land met een hoog gezondheidsrisico? Geef nu toch eens gewoon duidelijkheid. Ofwel is een bestemming veilig, ofwel is ze dat niet. Ofwel is reizen dus toegelaten, ofwel is het dat niet. Een beetje veilig bestaat in een gezondheids crisis niet. Het zijn net dergelijke lakse maatregelen en lakse beslissingen die de voorbije vier maanden voor een drama in deze gezondheids crisis hebben gezorgd.

Afraden, aanbevelen, dat werkt niet in een epidemie. Kijk naar de saga met de mondkmaskers. Waar het verplicht is, op het openbaar vervoer, worden ze gedragen. Maar waar het aanbevolen wordt, zoals in supermarkten, worden ze massaal niet gedragen.

Voorzitter, minister, dat er in de krokusvakantie nog geen sense of urgency was, daar kan ik nog enigszins inkomen. Maar dat er zelfs nu, met zicht op de zomervakantie, nog zulke lakse maatregelen worden genomen, dat is puur amateurisme en nalatigheid. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Het is goed dat er vanmorgen afspraken zijn gemaakt tussen de verschillende regio's en het federale niveau. Minister, ik denk dat de gemaakte afspraken ook de juiste zijn. Mensen die uit een risicogebied komen, zullen verplicht in quarantaine moeten gaan en zullen verplicht worden getest.

Maar dan moeten we natuurlijk heel goed kunnen inschatten welke die risicogebieden zijn. Want recente voorbeelden uit het buitenland tonen toch aan dat de epidemie snel kan opflakkeren, dat er snel hier en daar opnieuw haarden kunnen zijn en dat dat ook van dag tot dag kan veranderen.

Volgens het akkoord – u hebt het toegelicht – zal er worden gewerkt met een systeem waarbij per regio met kleurencodes de risico-inschatting zal worden gemaakt. Maar bij mijn weten heeft Buitenlandse Zaken dit systeem momenteel nog niet. Om dat goed te kunnen doen, is ook een goede monitoring en informatiedeling vanuit het buitenland noodzakelijk.

Minister, wat zijn daarover de afspraken met Buitenlandse Zaken? Zullen we op korte termijn een dergelijk en goed systeem hebben van kleurencodes, naar gelang de risico-inschatting?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister Beke, u kunt er echt niet omheen: u komt steeds en steeds opnieuw te laat. En daarnaast blijkt ook dat u steeds een loopje neemt met de waarheid. Want er zijn nog andere zaken waarover u gewoon liegt. Ja. Begin maart zei u dat u zorgverleners zou helpen op het terrein. U zou voor opleidingen zorgen op het terrein, online en per telefoon. Op het terrein, zo hebben we maandag gehoord, was daar echter niets van te merken.

U zegt ook dat wij het in de rusthuizen niet slechter doen dan in de omliggende landen. Maar Vlaanderen scoort steeds opnieuw het slechtst van alle Europese landen. Dat heeft veel met de discussie te maken.

Maandag zei u in het tv-journaal: "De GEES heeft mij niet aanbevolen om een quarantaine te organiseren voor reizigers uit gebieden met een uitbraak." Minister, de GEES heeft dat op 3 juni geadviseerd. Op 3 juni staat er letterlijk in het verslag dat zij adviseren om quarantainemaatregelen uit te werken voor mensen die uit het buitenland komen. Letterlijk. Maandag zegt u dat de GEES het niet heeft aanbevolen. Vandaag komt u met een ander excuus, zegt u dat u eerst nog eens moest overleggen. Kortom, keer op keer bent u te laat.

Echt waar, als er een tweede golf aankomt, heb ik liever een echte kapitein op het schip. Ik heb geen nood aan een minister die liegt. Ik heb een minister nodig die daadkracht toont.

De voorzitter: Afronden, alstublieft. U bent ook te laat.

Lise Vandecasteele (PVDA): En ik wil u één advies geven: neem uw ontslag, want u maakt dit parlement tot een schande! *(Opmerkingen)*

Minister Wouter Beke: Voorzitter, ik neem aan dat ik hier nu niet moet ingaan op dat laatste. Ik heb begrepen dat ik op 20 juli de kans krijg om mijn zegje te doen. Ik zal dat dan ook doen, mevrouw, en dan zullen we elkaar wat dat betreft wel tegenkomen. En dan wil ik wel een paar vergelijkingen maken. Maar dat zal ik houden voor 20 juli.

Wat ik in het rapport van de experten heb gelezen, is dat ze inderdaad quarantainemaatregelen vragen. Die hebben we ook. In het rapport van 24 juni van de GEES staat dat voor er covidbevestigde mensen maatregelen moeten worden genomen. Wat wij nu zeggen, gaat zelfs een stap verder. Want we zeggen: ook al ben je niet covidbevestigd en testte je negatief, toch ga je in quarantaine. Dat gaan wij decretaal verankeren. We gaan dus een stap verder dan de adviezen die we op dat vlak hebben gekregen. We nemen meer voorzorgen.

Er wordt hier de vergelijking gemaakt met eind februari en begin maart. Wat was toen het grote probleem? Dat diegenen die vanuit de skigebieden naar ons land terugkeerden, niet konden worden getest wegens een gebrek aan testcapaciteit en doordat de gevalsdefinitie van Sciensano veel te beperkt was, omdat toen – en dat is niet eens een verwijt – alle experten zeiden dat we moesten kijken naar de symptomen. Wie symptomen had, moest zich laten testen, wie geen symptomen had, moest niet worden getest.

Zijn we daar nu mee te laat gekomen? Neen. Vandaag weten we dat ook asymptomatische mensen getest moeten worden. *(Opmerkingen van Lise Vandecasteele)*

De voorzitter: Collega Vandecasteele, minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Vandaag zeggen we dat er voldoende testcapaciteit is. Dat is wat minister Philippe De Backer zegt. We kunnen dus nu iedereen testen. De vergelijking wat dat betreft met eind februari gaat niet op. Eind februari hadden we ook geen quarantaineattesten. Mensen die terugkwamen, konden daar geen beroep op doen. Dat is vandaag wel het geval. Eind februari hadden we niet het decretale kader waarbij we zeiden: 'Zelfs als ge niet positief getest zijt, maar negatief test, dan moet ge toch in quarantaine gaan want anders komen er sancties.' Dat decretale kader zal, hopelijk, dit parlement goedkeuren.

Dus, ja, we zijn in vergelijking met eind februari al een heel eind in de juiste en goede richting gegaan. Ik zal niet zeggen dat er een nulrisico bestaat. Dat is niet zo. Veel zal inderdaad afhangen van de manier waarop wij onszelf allemaal, als individu en als gemeenschap, zullen gedragen, van de manier waarop wij daarmee zullen omgaan, in binnen- en in buitenland.

Collega Schryvers, die regio's, dat is een opdracht van Buitenlandse Zaken. Zij zullen moeten afbakenen waar de haarden zijn. Waarom is er tussen groen en rood nog oranje? Dat is zo omwille van veel redenen. Hier is het omdat er ook risicogebieden zijn die breed gedefinieerd zijn, maar waar de haard veel kleiner is. Maar dat kan wel evolueren. Dat hebben we de voorbije periode nog gezien. Mijn algemene aanbeveling is: wees voor de gebieden die niet groen zijn voorzichtig. Weet dat u daar risico's neemt. En laat u in alle geval testen. Dat is in het belang van uw persoonlijke gezondheid, maar ook in het belang van de gezondheid van ons allemaal als gemeenschap.

Hannes Anaf (sp.a): Minister, u kunt het licht van de zon blijven ontkennen. Ik heb u niet horen antwoorden op de vraag waarom u een maand te laat in gang bent geschoten. Ik maakte de vergelijking met begin februari om te illustreren dat u toen ook een 'beke' te laat was. Dat ging over de mondkmaskers. Op 6

februari kreeg u van het federale niveau de boodschap dat er geen noodstock meer was en dat u ervoor moest zorgen dat er voldoende mondklappers aanwezig zijn, ook in de woonzorgcentra. *(Opmerkingen van minister Wouter Beke)*

Pas eind februari hebt u daarover gecommuniceerd naar de woonzorgcentra. Begin maart bent u in gang geschoten. *(Opmerkingen van minister Wouter Beke)*

Dat is wel correct. *(Opmerkingen van minister Wouter Beke)*

Dat hebben wij in de coronacommissie kunnen vaststellen. Ik wou die parallel trekken omdat u hier opnieuw een maand tijd verliest, die cruciaal kan zijn om ervoor te zorgen dat er geen grote tweede golf uitbraken in ons land of in Vlaanderen kan zijn. U maakt nu voor de tweede keer dezelfde fout. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: Minister Beke, eigenlijk mag u niet meer tussenkomen.

Minister Wouter Beke: Ik weet het, maar ik ben naar hier gekomen om een antwoord te geven op een vraag over de reizigers. Ik word hier nu al voor de tweede keer geconfronteerd met vragen waarvan ik denk, mijnheer Rzoska, dat ik daarvoor op 20 juli naar uw commissie moet komen. Het is ofwel het een of het ander. U kunt niet vragen dat ik mij dingen in de mond laat leggen die pertinent onjuist zijn, en dat ik niet de kans krijg om dat te weerleggen. Dan vind ik dat u moet ingrijpen. Ofwel zeg ik het nu, ofwel kom ik op 20 juli en zullen we het er daar uitgebreid over hebben. Maar het is het een of het is het ander.

De voorzitter: Minister Beke, ik wil u zeggen dat ik een aantal actuele vragen die waren binnengekomen voor vandaag, die echt wel tot de werkzaamheden behoren van de commissie van collega Rzoska, onontvankelijk heb verklaard. Ik ben hier een neutrale, objectieve persoon. U had nog drie minuten spreektijd. Als u nog drie minuten wilt spreken, mag u van mij spreken. Daarna geef ik opnieuw het woord aan collega Anaf voor zijn slotrepliek. Als u wilt, hebt u nog drie minuten.

Minister Wouter Beke: Ik zal het heel kort houden. Wat dat laatste betreft, collega Anaf, ik heb op 27 februari een brief gekregen van collega-minister De Block. We hebben daarover al gesproken in de commissie. Ik vind het dus erg dat u hier dat verhaal ophangt. Op 27 februari krijg ik een brief van minister De Block waarin zij zegt dat er een aantal regionale verantwoordelijkheden en een aantal federale verantwoordelijkheden zijn. Zij schreef: "Wij hebben een federale stock." Dat ging over die mondklappers. "Dat is onze verantwoordelijkheid." Op 6 maart hebben wij gebeld om te vragen om van die noodstock gebruik te kunnen maken. Toen hebben wij te horen gekregen dat er geen noodstock is.

En dan zijn we zelf beginnen aankopen. *(Opmerkingen van mevrouw Lise Vandecasteele)*

Wat zegt u?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele, laat de minister nu eens uitspreken.

Minister Wouter Beke: We hebben op 5, 6 maart te horen gekregen dat er problemen waren met mondklappers in de woonzorgcentra. Toen hebben we inderdaad contact opgenomen.

Pandemie, crisisbestrijding, dat is een federale verantwoordelijkheid. Er is een nationaal pandemieplan, al sinds 2006. Daarin staat dat mondklappers een federale verantwoordelijkheid zijn. Bij de staatshervorming van 2013-14 is nog

eens onderschreven dat dat zo blijft. Dat staat in alle teksten van het Senaatsverslag. Ik zal daar op 20 juli mee komen: "We maken gebruik van die bevoegdheden." Op 27 februari kregen we een brief van federaal minister De Block die zegt: wij zijn daarvoor bevoegd, u moet daarvoor bij mij zijn. We nemen de telefoon en dan zegt men: er zijn er geen meer. Dan zijn we zelf beginnen bestellen. Dat is de waarheid. Zo moet u het zeggen, en niet anders. *(Applaus van de meerderheid)*

Hannes Anaf (sp-a): Minister, we zullen daar op 20 juli verder uitgebreid over spreken. Ik wil u alvast zeggen dat er op 6 februari ook een Risk Management Group is geweest, waar Vlaanderen aanwezig was, en waar diezelfde boodschap al is gegeven. Laat ons die discussie voortzetten op 20 juli, want wat u hier zegt, klopt niet.

Over toeristen die terugkomen, wil ik nog één ding zeggen: het blijft voor een stuk vrijblijvend. Zorg ervoor dat de tracers op tijd kunnen worden ingeschakeld om al die mensen effectief te testen wanneer het nodig is, en om de juiste contacten te leggen.

Celia Groothedde (Groen): Minister, u zegt dat u komt om een vraag over reizigers te beantwoorden. Laat duidelijk zijn dat u mijn vraag helemaal niet hebt beantwoord. U bent zelf bezig met communautaire paraplu's op te steken. U verwijst naar verslagen, u weet heel goed dat we alle verslagen van de Risk Management Group, de Risk Assessment Group, de interministeriële conferenties, enzovoort, hebben opgevraagd. We hebben die ook nagelezen en we lezen daar geruzie. We lezen slabakkende actie tegen het advies van de virologen in.

Simpele maatregelen zoals mondkmaskerplicht zijn nog altijd niet ingevoerd. Er is nochtans een draagvlak onder de mensen. Dat duurt nu al sinds dat cruciale moment van de krokusvakantie. Toen kwamen mensen massaal Vlaanderen binnen, zij hebben het virus verspreid en op dat moment werd er in de vergaderingen geruzied over gevaldefinities.

Minister, u zat daar wel aan tafel, aan al die tafels, en dat blijft maar duren. De probleemgevallen worden altijd maar op bevoegdheden geschoven en weggeduwd, ook door u. U blijft die paraplu opsteken, de Vlaming merkt dat en die is dat beu. In deze gezondheids crisis hebben we geen oorlogsretoriek nodig, naar samenwerking en solidariteit en staatsmanschap.

Bij de laatste staatshervorming hebt u zelf de pen vastgehouden. U hebt dat vast niet gedaan om bevoegd voor alles en verantwoordelijk voor niets te zijn. Wel, wees een staatsman, neem dit in handen en werk samen, voor de Vlaming en voor iedereen die daar al zo lang op zit te wachten. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

Lorin Parys (N-VA): Minister, het antwoord over Saniport en de sanitaire politie op de luchthaven moeten we nog krijgen. Ik kijk daar naar uit. In elk geval willen we heel graag duidelijkheid en willen we dat die er snel komt, zodat alle Vlamingen weten waar ze aan toe zijn wanneer ze op vakantie gaan en wanneer ze terugkomen. Ik kijk ernaar uit om daar heel snel resultaat van te hebben.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de overheid moet de veiligheid van haar burgers bewaken. Dat gebeurde in de aanpak van de coronacrisis niet of veel te weinig, met de gekende dramatische gevolgen die we hebben gezien. Nu blijkt dat men ook onvoldoende lessen heeft getrokken uit die voorbije vier maanden. Men heeft blijkbaar geen flauw benul van hoe men een herhaling van dat coronadrama moet vermijden, ook nu alweer met die reisplannen.

Vlamingen worden keer op keer in de war gebracht. Die onduidelijkheid boezemt angst in en maakt mensen terecht boos. Dat de regering haar eigen burgers laat

reizen naar een regio met een hoog gezondheidsrisico zoals die oranje zones, dat is spelen met de veiligheid van haar eigen burgers, en dat is, minister van Volksgezondheid, totaal onverantwoord. *(Applaus van de heer Sam Van Rooy)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld, althans voor vandaag.

ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de herwaardering van de Vlaamse zorgsector naar aanleiding van de federale maatregelen

ACTUELE VRAAG van Suzy Wouters aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het sociaal overleg voor het Vlaamse zorgpersoneel

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over een zorgakkoord op Vlaams niveau

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Minister, ik zou mijn inleiding van daarnet gedeeltelijk kunnen herhalen, wat dit is opnieuw hetzelfde verhaal. De Vlaamse Regering en u lopen compleet achter de feiten aan. Terwijl u pas deze voormiddag met de onderhandelingen bent begonnen, is de federale overheid al begin juni 2020 gestart. De Federale Regering heeft gisteren een akkoord kunnen aankondigen, maar u denkt pas tegen het einde van dit jaar een akkoord te zullen hebben.

Dat federaal zorgakkoord omvat een aantal zeer structurele maatregelen. Het zorgpersoneel zal de komende jaren een loonopslag met 3 tot 8 procent krijgen, en waar dat nog niet van toepassing is, zal het zorgpersoneel een volwaardige eindejaarspremie krijgen. Naast die bijkomende middelen voor een broodnodige loonsverhoging, voorziet het akkoord ook in bijkomende middelen voor de verbetering van de arbeidsomstandigheden.

We hebben hier verleden week een discussie over de zorgpremie gevoerd, maar met deze structurele maatregelen toont de federale overheid opnieuw aan dat ze gevolg geeft aan de breed gedragen vraag om een hogere appreciatie van de helden van de zorgsector, die tijdens de coronacrisis het land draaiende hebben gehouden en zich hebben ingespannen om levens te redden. Dit akkoord komt boven op het reeds eerder toegekend federaal zorgfonds van 400 miljoen euro, dat voor meer handen in de federale zorgsector moet leiden. De Vlaamse overheid loopt andermaal kilometers achter de feiten aan.

Minister, ik weet niet of u het goed beseft, maar indien er niet snel een Vlaams akkoord komt, dreigt het Vlaams zorgpersoneel opnieuw de dupe te worden. Er dreigt dan een toegenomen ongelijkheid tussen het federaal en het Vlaams zorgpersoneel en er dreigt een leegloopt naar de federale zorgsector. Ik denk dat we dit te allen prijze moeten vermijden. Kunt u ons, na het overleg van deze ochtend, al een aantal contouren van een herwaardering van het Vlaamse zorgpersoneel meedelen?

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, ik heb u vorige week gevraagd wanneer onze Vlaamse zorghelden eindelijk de verloning zullen krijgen die ze verdienen. U hebt vorige week verwezen naar het overleg met de vakbonden en de werkgevers dat deze ochtend is gestart. Uw federale collega en partijgenote, minister Muylle, heeft ondertussen niet stilgezeten. Zij heeft gisteren meer

middelen voor de zorg goedgekeurd. Dat pakket oogt mooi. Het wordt als historisch en spectaculair omschreven. Naast het federaal zorgfonds, waar reeds 400 miljoen euro in zat, komt er nu nog 500 miljoen euro bij voor een structurele loonsverhoging. Er komt ook 100 miljoen euro bij voor structurele maatregelen om de arbeidsomstandigheden te verbeteren. Dit geldt allemaal voor het federaal zorgpersoneel en ondertussen staat het Vlaamse zorgpersoneel in de kou.

Ik hoop u er niet aan te herinneren dat onze mensen tijdens de coronacrisis ook het beste van zichzelf hebben gegeven in de woonzorgcentra, de centra voor gehandicaptenzorg, de geestelijke gezondheidscentra en de andere instellingen die onder de Vlaamse bevoegdheden vallen. Zij krijgen niets. Deze federale beslissing legt een gigantische druk op Vlaanderen. Indien Vlaanderen niet volgt, zal tussen de lonen in de zorg een enorme kloof ontstaan. Dat zou zeer nefast zijn voor de woonzorgcentra, die in vergelijking nog minder aantrekkelijk dan de ziekenhuizen zouden worden.

Minister, hoe denkt u aan het broodnodige extra personeel voor de Vlaamse zorg te geraken? U hebt vierduizend helpende handen meer op de vloer beloofd. Hoe denkt u jongere mensen met een dergelijke loonkloof naar een job in de gehandicaptensector, de ouderenzorg of de jeugdhulp te oriënteren?

Mijn vraag is heel simpel. Het is een vraag om rechtvaardigheid, een correcte verloning en waardering voor onze Vlaamse zorgtoppers. Kunt u me vertellen welke voorstellen u zult doen en vooral welke concrete maatregelen u zult nemen om het Vlaamse zorgpersoneel niet in de kou te laten staan?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, er was gisteren witte rook. Die rook kwam niet uit uw schouw, want u moet uw stoof nog aansteken. Er komt een zeer mooi bijkomend budget voor het personeel en de patiënten van de ziekenhuizen. Na jaren van witte woede en acties van het zorgpersoneel waren ze daar aan toe en krijgen ze eindelijk wat ze verdienen.

Ik hoop dat u begrijpt dat de mensen in de woonzorgcentra en de andere Vlaamse sectoren zich heel erg in de kou gezet voelen. Ze krijgen vandaag nog niet het respect dat ze verdienen en ze hebben nog geen zicht op het budget om hun zorgsector te versterken.

Minister, wat ze van u gekregen hebben, was een sneer. Naar aanleiding van de getuigenissen uit de woonzorgcentra door de ombudsvrouw, hebt u niet de hand in eigen boezem gestoken. U hebt met de vinger gewezen naar het personeel en de directies van de woonzorgcentra. Dat is schaamtelijk. In de plaats van de hand in eigen boezem te steken, hebt u gezegd dat u Zorginspectie zult sturen naar de instellingen en naar het personeel. Dat is schaamteloos, echt waar. Ik kan me moeilijk een meer cynische klap in het gezicht inbeelden dan wat u maandag gezegd hebt.

Minister, u kwam te laat met een taskforce voor de rusthuizen. U kwam te laat met de bestelling van de mondmaskers. U kwam te laat met de mobiele testteams. U kwam te laat met het voorzien in opleidingen. U kwam te laat met de rapportering van de cijfers. U kwam te laat met het uitbouwen van contactonderzoek. U komt opnieuw te laat met een kader voor de quarantaine.

Minister, het is door het gebrek aan uw daadkracht dat het personeel zonder wapens naar het front moest. Het is genoeg geweest, minister. Het is tijd, dringend tijd, voor structurele oplossingen voor het zorgpersoneel, voor het extra budget dat personeel en bewoners verdienen.

De voorzitter: En uw vraag luidt?

Lise Vandecasteele (PVDA): Wat zult u daarvoor op tafel leggen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ik zal mijn tussenkomsten van 20 juli al een stuk kunnen inkorten, want we voeren dat debat hier vandaag al, voor de tweede keer.

Laat me beginnen met te zeggen dat we vanmorgen een zeer positief en constructief overleg hebben gehad. Op 23 juni, veertien dagen geleden dus, hebben wij een brief gekregen van de vakbonden met de vraag om nog voor het reces een overleg te hebben om de onderhandelingen op Vlaams niveau op te starten. Wij komen ons woord na.

Wij komen ons woord des te meer na, omdat die mensen inderdaad de voorbije weken en maanden, de voorbije jaren, al bijzonder hard gewerkt hebben, zeker de voorbije weken en maanden, maar eigenlijk ook de voorbije jaren – ook in die instellingen, mevrouw Vandecasteele, waar er mistoestanden zijn geweest, maar zeker ook in die honderden, honderden en honderden instellingen die ook met uitbraken te maken hebben gehad of niet met uitbraken te maken hebben gehad maar in moeilijke omstandigheden hebben moeten werken en dat voorbeeldig hebben gedaan. Daarom heb ik gevraagd dat Zorginspectie zou kunnen optreden, niet voor die honderden die dat goed hebben gedaan.

We weten echter allemaal, en we zullen dat de komende weken ook in de commissie zien, dat het kaf van het koren moet worden gescheiden, dat er instellingen zijn waar het niet goed loopt. Daar moet je durven zeggen: hier treden we tegen op, net uit appreciatie voor die honderden en honderden instellingen waar het wel goed loopt, ook op crisismomenten. We hebben namelijk ook berichten gekregen van directeuren van woonzorginstellingen die zeggen: wij hebben ook met een uitbraak te maken gehad of wij hebben de voorbije maanden ook ons best gedaan, en het beeld dat hier wordt opgehangen is niet in overeenstemming met de manier waarop wij dat hier hebben aangepakt. Het is voor al die honderden instellingen, voor al die duizenden mensen, dat ik inderdaad zeg dat ik vind dat Zorginspectie moet optreden als het misloopt. Daarvoor dient Zorginspectie. *(Applaus bij CD&V)*

Nu even terug ter zake. We hebben vanmorgen een overleg gehad. We hebben daar inderdaad duidelijke afspraken over gemaakt. Wij weten dat de Vlaamse Regering in de komende periode grote inspanningen zal moeten doen omdat de mensen de voorbije periode ook grote inspanningen hebben gedaan, voor zorg en voor welzijn. We zullen dat dus doen. We hebben meteen een onderhandelaar aangeduid. Die gaat meteen van start moeten gaan. We zullen een kalender afspreken. Er is gevraagd om ook een budget af te spreken. Dat zullen wij doen. Hoe groot dat budget is, kan ik u vandaag niet zeggen. Dat maakt deel uit van de onderhandelingen.

Er wordt hier verwezen naar het federale niveau. Het federale niveau heeft inderdaad belangrijke engagementen opgenomen, die een rechtstreekse repercussie zullen hebben op onze sectoren. Dat is vanmorgen ook besproken. Want die competitiviteit van die sociale sectoren moet er zijn. We kunnen het ons niet permitteren dat de Vlaamse sectoren leeglopen omdat men in de federale sectoren beter betaald zal worden. We moeten daar dus inspanningen voor leveren, en dat zullen we doen. Maar dat zullen we doen op de manier die hier in dit Vlaams Parlement al verschillende keren gevraagd is: in sociaal overleg tussen werkgevers en werknemers en de overheid. Wat zijn de vragen en de verzoeken?

En het is vanmorgen gegaan over arbeids- en loonvoorwaarden, maar evengoed over werkdruk en verschillende andere aspecten, bijvoorbeeld het uitbreidingsbeleid en hoe we daarmee in de toekomst zullen omgaan. Al die aspecten zullen we samennemen en daarvoor is er ook een onderhandelaar aangeduid die een kalender zal voorstellen aan de Vlaamse Regering. We zullen niet bij de pakken blijven zitten.

Het federaal akkoord gaat begin volgend jaar in, niet volgende maand, maar begin volgend jaar. Wij zullen een goed akkoord maken. Daar hebben de minister-president en ikzelf ons samen toe geëngageerd. "Een stevig akkoord", heeft hij gezegd. We zullen dat doen, samen met de sociale partners.

Hannes Anaf (sp.a): Minister, u verwijst naar de voorbije maanden en jaren, maar ik vind dat wat gevaarlijk, want de eisen van die mensen bestaan ook al maanden en jaren. Begin maart heeft de socialprofitsector nog staan demonstreren aan de deuren van het Martelaarsplein, dus dat zijn geen nieuwe eisen; die eisen zijn niet ontstaan door de crisis, maar bestaan al een hele tijd, dus het is tijd om daar ook echt werk van te maken.

Op federaal vlak ligt het nu al op tafel, dus de vrees van de koepels dat mensen naar het federale niveau gaan overstappen, is concreet en reëel. U zegt terecht dat die federale maatregelen pas in januari ingaan, maar als u pas een akkoord voorbereidt tegen het einde van dit jaar, dan komt u te laat. Mijn vraag is dus om dat zo snel mogelijk te doen en ervoor te zorgen dat u een akkoord kunt bereiken, zodat het direct in de begrotingsopmaak voor 2021 kan worden meegenomen. Zorg dus voor een akkoord tegen september of oktober, zodat het effectief samen met het federale akkoord kan ingaan.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister Beke, 127.000 Vlaamse zorgkundigen wachten nu op de gelijkschakeling met hun federale collega's. Uit het federale overleg van gisteren vloeide eindelijk de uitrol van het nieuwe functieclassificatiesysteem, de langverwachte tweede fase van het IFIC-loonsysteem (Instituut voor Functieclassificatie). Vorige week heb ik hier ook al een vraag over gesteld, maar geen antwoord op gekregen. Het IFIC-loonsysteem fase 1 werd op federaal niveau reeds vroeger ingevoerd dan op het Vlaamse niveau en steeds weer huppelt Vlaanderen achter de feiten aan. Minister, start nu op Vlaams niveau ook met de uitrol van het IFIC-loonsysteem fase 2, zodat onze Vlaamse zorghelden niet gediscrimineerd worden ten opzichte van hun federale collega's. Gelijk loon voor gelijk werk in de zorg.

Nog een bijkomende vraag, minister: wanneer neemt u actie? Overleggen is nodig, maar wanneer neemt u daadwerkelijk actie?

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, gaat u nu echt opnieuw de verantwoordelijkheid voor de schokkende verhalen die we gelezen hebben, in de schoenen van het zorgpersoneel schuiven? (*Opmerkingen van minister Wouter Beke*)

U spreekt hier opnieuw over instellingen die het goed gedaan hebben en instellingen die het slecht gedaan hebben, terwijl alle zorgpersoneel de afgelopen maanden het beste van zichzelf gegeven heeft. (*Opmerkingen van minister Wouter Beke. Rumoer*)

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord!

Lise Vandecasteele (PVDA): U zegt dat u Zorginspectie gaat sturen, maar het gaat hier niet over wantoestanden aan de kant van het zorgpersoneel. Het rapport diende om te kijken hoe úw beleid het gedaan heeft. Uit het rapport blijkt dat die mensen zonder beschermingsmateriaal, zonder testen, zonder opleiding, zonder mobiele testteams en zonder uw ondersteuning op het veld moesten

werken en dáárdoor zijn er wantoestanden ontstaan. De bedoeling was om dat bloot te leggen en ik vind het zeer choquerend dat u met de vinger wijst naar het zorgpersoneel en dat u dat vandaag opnieuw doet, in plaats van de hand in eigen boezem te steken. Dat is echt een schande.

En ...

De voorzitter: Uw tijd is om, mevrouw Vandecasteele.

De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, ik ga proberen om het debat iets rationeler te voeren en om uit te kijken naar het vervolg van de evaluatie die binnen de coronacommissie zal plaatsvinden, in plaats van hier een heksenjacht op te zetten.

Vlaanderen heeft vandaag al 100 miljoen euro uitgetrokken om de rusthuisbedden voor bejaarden om te schakelen naar extra bedden voor de rust- en verzorgingstehuizen. Dat betekent ook dat er veel extra zorgpersoneel nodig zal zijn. U weet, net zoals wij, dat er vandaag zo'n 20.000 verpleegkundigen niet als dusdanig actief zijn. De verwachting is dat een groot deel van hen misschien met werkloosheid geconfronteerd zal worden als de gevolgen van de coronacrisis zich laten gelden en zo vormen zij een enorme potentiële bron van mensen die we mogelijk kunnen inschakelen en die u nodig zult hebben. Mijn vraag is hoe u die enorme reserve verpleegkundigen kunt aanspreken en weer naar de zorgsector kunt halen, in het kader van de hervormingen en de onderhandelingen die u net hebt vermeld.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Vooreerst zijn we heel blij met het akkoord dat minister Muylle op het federale niveau heeft kunnen bereiken.

Ik heb hier de voorbije weken meermaals gezegd dat wij pleiten voor structurele maatregelen. Dat is onder meer een betere verloning, maar dat zijn ook betere arbeidsvoorwaarden. Op federaal niveau is er nu dat heel belangrijke en alomvattende akkoord. Drie weken onafgebroken vakantie kunnen nemen, meer opleidingsmogelijkheden, een betere verloning: het zijn maatregelen waarvan we absoluut vinden dat ze ook moeten kunnen worden genomen voor het personeel in de Vlaamse zorg- en welzijnssector. Ik herhaal wat ik hier al eerder heb gezegd, namelijk dat dit meer handen aan het bed betekent. In dat opzicht is het belangrijk dat de zorgzwaarte wordt meegerekend bij het bepalen van het personeelskader.

Vandaag is het sociaal overleg in Vlaanderen van start gegaan. Ik hoop dat op korte termijn perspectieven kunnen worden geboden voor het Vlaamse zorg- en welzijnspersoneel en dat men in Vlaanderen kan uitkomen op een gelijke tred met diegenen die federaal tewerkgesteld worden.

Minister, ik wens u en bij uitbreiding de voltallige Vlaamse Regering daar alle succes bij, want laat het duidelijk zijn: het is de verantwoordelijkheid van de voltallige Vlaamse Regering om hiervoor in voldoende middelen te voorzien.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Als fractie zeggen wij overtuigd ja aan geld voor de zorg en aan een stevig akkoord zoals de minister-president daarnet heel duidelijk heeft gezegd, maar we zeggen ook heel duidelijk neen tegen business as usual. Het is ook nodig dat we een aantal hervormingen doorvoeren en we willen dat

graag op een gestructureerde manier doen en in overleg met die sectoren. We passen echt voor eenmalige cadeaus zoals de schaamcheques waarmee men dan iets kan gaan eten of drinken. Het is het grotere plaatje dat hier echt van belang is.

Wanneer we over hervormingen spreken, dan denk ik bijvoorbeeld aan die netwerken waarvan iedereen ervan overtuigd is dat die er moeten komen. Daarnaast denk ik ook aan KB 78: welk gezondheidsberoep mag wat doen? Dat is superbelangrijk om ervoor te zorgen dat we effectief meer handen aan het bed krijgen. En uiteraard moet elke cheque die de Vlaamse Regering uitschrijft, gedekt zijn. Federaal zitten we aan 50 miljard euro schuld, de schuld van vandaag is de belasting van morgen, dus laat ons dat weloverwogen doen en op een structurele manier, samen met de sectoren. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, u bent nog altijd van harte welkom op 20 juli in mijn commissie en daar kunnen we dan nog wel wat vragen stellen over de evaluatie, maar ik wil ook naar de kern. En de kern is voor mij dat we de afgelopen weken een aantal getuigenissen hebben gehoord van mensen op het terrein die vragen naar meer handen aan het bed. Ze vragen ook naar een structurele omkadering bij wat ze doen en ze vragen gelijk loon voor gelijk werk. Ik vind het goed dat u het sociaal overleg alle kansen geeft, dat is ook het model waarin wij denken. Dat is nodig maar tegelijkertijd moeten we ook voorzichtig zijn en ik begrijp dan ook de collega's die vragen om snel een akkoord te sluiten. Ik denk dat de contouren duidelijk zijn, de collega's hebben ernaar verwezen. Als we gelijk loon voor gelijk werk vragen – laat ons niet flauw doen – dan gaat het over een pakket van ongeveer 1,8 miljard euro die ook langs Vlaamse kant zal moeten worden gevonden. In die zin hoop ik dat de hele Vlaamse Regering die oefening wil maken. Op een moment dat heel wat zorgkundigen eraan denken om de sector te verlaten, moeten wij zorgen voor perspectief om die mensen aan boord te houden. Daarvoor reken ik op u, minister, en op de Vlaamse Regering om ervoor te zorgen dat die zorgkundigen in Vlaanderen gelijk loon voor gelijk werk krijgen. (*Applaus bij Groen*)

Minister Wouter Beke: Collega's, ik zal er niet veel aan toevoegen, want de onderhandelingen zijn vandaag gestart. Het moet inderdaad gaan over wat een aantal collega's hebben gezegd. Het moet inderdaad gaan over betere arbeidsvoorwaarden. En neen, we hebben dat de voorbije jaren niet naast ons neergelegd, er is een Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA) 5 opgesteld dat vandaag in uitvoering is en dat alleen al in 2020 77 miljoen euro kost. En dat gaat over meer loon, over eindejaarspremies, over meer mensen. Dat loopt af eind 2020 en dus is het logisch dat we bekijken hoe we daar verder op kunnen bouwen.

We zullen het moeten hebben over de zij-instromers, het zal niet alleen kunnen komen van zij die vandaag afstuderen. Als we de vergelijking maken met het aantal zorgkundigen dat vandaag met pensioen gaat, dan hebben we een nettotekort. We zullen dus moeten werken met die zij-instromers. Ik hoop dat we het daar ook over kunnen hebben want anders zullen we er niet komen, dan mogen we nog zoveel vacatures plaatsen als we willen.

Ik hoop, mijnheer Parys, dat het ook gaat over arbeidsinnovatie, over wie nu wat mag doen. We hebben in Vlaanderen daarrond al een aantal proefprojecten lopen, met goede resultaten. Ik hoop dat we die kunnen veralgemenen.

Het gaat ook over de manier waarop we naar de zorg kijken. Dat is bijzonder belangrijk. We vertrekken vanuit de behoeften van de mensen zelf, en niet vanuit datgene wat de instellingen daarover zeggen. Ook op dat vlak zijn er in Vlaanderen bijzonder mooie projecten, die bijzonder waardevol en bijzonder

inspirerend kunnen zijn voor al diegenen die vandaag zorg nodig hebben, maar ook zeker voor al diegenen die vandaag in de zorg werken.

Hannes Anaf (sp·a): Ik vind het een beetje grappig om vast te stellen dat de kritiek die ik vorige week op de eindejaarspremie uitte, in VIA 5 opgenomen blijkt te zijn. U werd daar toen zelfs wat boos over.

U hebt echter niet geantwoord op mijn concrete vraag om snel te werken. Het is een beetje een drogreden. Het sociaal overleg is superbelangrijk, maar u mag u daar niet achter verstoppen om snel een akkoord te maken. De vakbonden zijn vragende partij om snel een akkoord te maken zodat er gelijkgeschakeld kan worden met het federale niveau.

Ik wil u daarnaast oproepen om de akkoorden die werden gemaakt, voor de volledige socialprofitsector te laten gelden, niet alleen voor de woonzorgcentra, maar voor de volledige sector. Ook daar liggen nog heel veel vragen te wachten.

Tot slot verwijst u terecht naar de zijinstromers. Die zijn heel belangrijk om meer handen aan het bed te krijgen en we moeten ook die mensen opnieuw motiveren om in de sector aan de slag te gaan. Op federaal niveau wordt er dit jaar al geld voorzien om aan die zijinstroom te werken. Ook u zou daar dit jaar al Vlaams geld naast kunnen leggen, om ervoor te zorgen dat we nu al meer handen aan het bed krijgen.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Ik hoop dat de zorgverleners niet op hun honger blijven en dat er heel snel actie wordt ondernomen, zodat ons Vlaams zorgpersoneel de arbeidsvoorwaarden krijgt aangeboden waarop het recht heeft. We verwachten eenzelfde inspanning van de Vlaamse Regering, want anders ontstaat er een ontoelaatbare discriminatie op de verschillende niveaus. Zo riskeren we een leegloop van de Vlaamse naar de federale zorgvoorzieningen en zult u die vierduizend helpende handen absoluut niet aantrekken.

Ik herhaal het nog eens: het is tijd voor actie, minister.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, het zorgpersoneel heeft recht op een minister die voor zijn sector knokt. Vandaag weten het ziekenhuispersoneel en de patiënten welk budget er voor hen voorzien wordt: hoeveel voor loonsverhoging, extra personeel, eindejaarspremies enzovoort. De mensen in de woonzorgcentra weten dat vandaag nog niet. Ik weet niet wie u tegenhoudt om sneller tot een akkoord te komen. U zegt dat u tot het einde van het jaar de tijd zult nemen. Ik denk dat het heel belangrijk is dat het zorgpersoneel snel zicht heeft op welk budget het extra zal krijgen. Als u met een deftig budget komt, kunt u de volgende weken perfect onderhandelen met de mensen uit de sector en kijken hoe u de verdeling zult maken. Daarmee hoeft u echt niet tot het einde van het jaar te wachten.

Ik denk dat we afgelopen maanden heel vaak hebben gezien dat we heel vaak op uw beleid hebben moeten wachten. Het is nu het moment om eens op tijd te komen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de verdere procedure om tot gegarandeerde dienstverlening bij De Lijn te komen

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): De vraag naar de gegarandeerde dienstverlening leeft al jaren bij mijn partij, maar ook bij de uwe. We hebben dat tijdens de

vruchtbare regeringsonderhandelingen kunnen vaststellen. Die zijn uitgemond in een passage in het regeerakkoord, maar ook in uw beleidsnota over de invoering van die gegarandeerde dienstverlening. Ik ben een pragmaticus: ik vind het goed dat we met de sociale partners overleggen, maar als er binnen de zes maanden met hen geen akkoord wordt gevonden, moet de regering zelf een systeem van gegarandeerde dienstverlening invoeren.

Begin dit jaar waren de onderhandelingen nog niet gestart omdat het niet gezond leek om dat voor de sociale verkiezingen te doen. Die zouden in het voorjaar plaatsvinden, maar door de coronacrisis is dat niet gebeurd. Ze zouden nu eind november plaatsvinden. Ik hoorde de afgelopen donderdag de directeur-generaal van De Lijn zeggen dat hij het afraadt om in de aanloop naar die sociale verkiezingen sluitende afspraken over de gegarandeerde dienstverlening te willen maken.

Ik kan daarin voor een stuk volgen, maar ik denk dat we dit debat niet eindeloos kunnen blijven rekken. Minister, hoe ziet u de verdere procedure om tot een systeem van gegarandeerde dienstverlening bij De Lijn te komen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Voorzitter, mijnheer Maertens, de gegarandeerde dienstverlening is opgenomen in het regeerakkoord en in mijn beleidsnota. Dat gaat terug in de tijd naar een resolutie van november 2016 hier in het parlement goedgekeurd. Daarin is iedereen vragende partij om binnen De Lijn naar analogie met de NMBS de gegarandeerde dienstverlening uit te rollen, omdat de reiziger die stilstaat aan een bus- of tramhalte moet kunnen rekenen op de stiptheid en betrouwbaarheid van het openbaar vervoer. Daar staan we nog altijd met ons allen achter.

2019 was geen goed jaar voor De Lijn. Dat kwam in de commissie uitgebreid aan bod. Er waren heel wat stakingsdagen, heel wat mensen bleven in de kou staan. Bij de jaarwisseling 2019-2020 hadden we opnieuw heel wat stakingen. Toen hebben we resoluut gezegd: we versturen de brief naar De Lijn met de vraag om het overleg te regelen voor de gegarandeerde dienstverlening. We hopen nog altijd dat het via sociaal overleg tot stand kan komen.

Sinds maart zitten we met de coronacrisis met heel wat noodmaatregelen. Iedereen binnen De Lijn en binnen de sociale organisaties heeft zich zeer welwillend opgesteld om te zorgen dat de essentiële verplaatsingen bij De Lijn konden gebeuren. Ik vind het dan ook niet zeer gepast om juist nu – vandaag zijn die zes maanden verstreken – onmiddellijk werk te maken van die gegarandeerde dienstverlening. Ik hoop dat het sociaal overleg daar alle kansen kan benutten en dat De Lijn straks zelf met een voorstel inzake gegarandeerde dienstverlening komt, het liefst van al tegen eind dit jaar. Dat zullen we zelf verder evalueren.

Bert Maertens (N-VA): Minister, stiptheid en betrouwbaarheid, dat zijn voor mij ook de cruciale factoren die zorgen voor vertrouwen in ons Vlaams openbaar vervoer, en bij uitbreiding voor vertrouwen in de Vlaamse overheid. Dat is cruciaal. Dat is de reden waarom we de gegarandeerde dienstverlening echt wel willen doorvoeren.

Ik heb het al gezegd: ik ben een pragmaticus, ik heb begrip voor het feit dat we de sociale verkiezingen liever afwachten. Maar als die sociale verkiezingen maar blijven uitgesteld worden, komen we wel in de problemen. Stel dat we in onderhandeling gaan met de sociale partners en er wordt geen akkoord bereikt, welke invulling zult u dan geven aan het concept van gegarandeerde dienstverlening?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, minister, goede collega's, dit is 'la Belgique à papa'. In het syndicale bolwerk bij uitstek, het spoor, de NMBS, bestaat de gegarandeerde dienstverlening sedert 2018, en dat brengt daar twee belangrijke principes in de praktijk: het recht op staken, een grondrecht, en het recht op werken, dat wordt daar ook gerespecteerd. Ik ben altijd vragende partij, ook tijdens de regeringsonderhandelingen, en samen hebben we ervoor gezorgd dat dat ook wordt ingevoerd bij de Vlaamse openbaarvervoermaatschappij De Lijn.

We hebben daar een kader rond gecreëerd. Vorige week nog, bij de bespreking van het jaarverslag 2019, heb ik de directeur-generaal, Roger Kesteloot, ondervraagd. Hij bracht daar een zeer behartenswaardige tip: speel nu niet bij de syndicaten de radicale kaart door dat nu proberen af te dwingen. Laat de sociale verkiezingen inderdaad eerst passeren. Die zijn vastgelegd voor het tweede deel van november. Ze waren aanvankelijk voorzien voor de maand mei. Daarna, dan speelt het regeerakkoord voluit, krijgen die syndicale partners zes maanden de tijd. Als ze dat binnen dat halfjaar, binnen die ruime tijdsperiode, niet geregeld krijgen, dan moet de politiek, de Vlaamse Regering, haar volle verantwoordelijkheid nemen en zorgen dat in Vlaanderen eindelijk dat principe van de gegarandeerde dienstverlening bij De Lijn waarheid wordt.

Ik vind het doel belangrijker dan het tijdstip. Of dat nu heel snel of redelijk snel gebeurt, als het maar eindelijk gebeurt. Dat is in het belang van alle reizigers, denk ik.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, u hebt het er eigenlijk al vaak over gehad en ik denk dat we het er allebei over eens zijn: het gaat over stiptheid en betrouwbaarheid. Want het succes van ons openbaar vervoer hangt af van de vraag of er goede dienstverlening is. Als het daar hapert, zullen we ook geen reizigers kunnen blijven overtuigen om tram of bus te nemen.

Stakingen kunnen daarbij roet in het eten gooien, maar ik denk dat we vandaag ook in de krant hebben kunnen lezen dat er veel ritten onlangs werden afgelast door technische problemen, of door een gebrek aan technisch personeel om die problemen bij De Lijn op te lossen. Ik heb daar toch ook een beetje een bedenking bij.

Uit een antwoord op een schriftelijke vraag die ik aan u had gesteld, heb ik kunnen afleiden dat De Lijn weldra de overschakeling zal maken naar elektrische bussen. Er worden 925 bussen besteld op korte termijn. Ik vraag mij af of er voor dat type voertuigen dan wel voldoende technisch personeel beschikbaar is bij De Lijn. En is er op de arbeidsmarkt sowieso personeel te vinden om eventueel aan te werven om die problemen aan te pakken? Want zoals daarnet al is gezegd is stiptheid en betrouwbaarheid belangrijk: ook bij technische problemen moet er snel een oplossing komen, moeten die problemen snel aangepakt worden. Anders kunnen we geen reizigers blijven overtuigen. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Collega Maertens, u zei in het begin van uw vraagstelling dat uw partij en de partij van de minister de gegarandeerde dienstverlening altijd hebben vooropgesteld. Wel, ik denk dat u ook in onze partij een partner vindt, en dat wij dit ook in het regeerakkoord mee hebben onderschreven, voor alle duidelijkheid.

Nu, het werd al gezegd, maar de stakingen zijn nefast voor het imago en de betrouwbaarheid van De Lijn. Het jaagt de mensen weg van het openbaar vervoer, terwijl we dat net willen bewerkstelligen. We hebben vorige week inderdaad het jaarverslag van De Lijn besproken in de commissie – Marino Keulen heeft er al

naar verwezen. Daar stelde De Lijn toch vast dat er een record aantal klachten waren: 38 procent meer dan in 2018.

De klachten gingen vooral over het afschaffen van bepaalde ritten. Een groot deel van de afgeschafte ritten ging over stakingsdagen. Er waren in 2019 maar liefst 31 stakingsdagen. We begrijpen dat een dergelijk plan voor gegarandeerde dienstverlening het best wordt opgemaakt in overleg met de vakbonden. Maar de sociale verkiezingen worden of werden natuurlijk uitgesteld, alle begrip daarvoor. Minister, we vragen toch ook dat u hier niet te lang mee wacht. Een goed akkoord is beter dan een snel akkoord, maar we kunnen dat niet nog eens op de lange baan schuiven. Als we echt willen gaan naar een modal shift, gaan we ook hier een tandje moeten bij steken, en ervoor zorgen dat er op redelijk korte termijn een heel goed akkoord is rond gegarandeerde dienstverlening.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik ben blij dat er ten minste nog één collega uit de meerderheid, collega Keulen, het stakingsrecht ook benoemt als een fundamenteel recht. Want ik moet zeggen dat uw partijgenoot Kathleen Verhelst afgelopen weekend nogal sterk de moeite heeft gedaan om te zeggen dat staken passé is, en dat dat iets is voor in de vrije tijd. Ik hoop dat u dat vanuit uw partij stilaan uitklaart. Misschien kan u daar wel op antwoorden.

Collega's, laat het heel duidelijk zijn: voor de Groenfractie is beleid er niet in de eerste plaats op gericht om stakingen in te perken maar vooral om stakingen te vermijden. Minister, het is echt onze oprechte overtuiging dat de reizigers en de werknemers eigenlijk dezelfde doelstellingen hebben: een performant, sterk openbaar vervoer dat voor iedereen aantrekkelijk is.

Stakingen vermijden doen we niet door per se in de eerste plaats een basisdienstverlening in te voeren. Dat doen we vooral door andere dingen te doen: investeren in De Lijn. Dat hebben we al die jaren nagelaten, en dat klagen die medewerkers ook keer op keer bij stakingen aan. Het is dat pijnpunt, die fundamentele reden voor stakingen die we moeten aanpakken. Daarom doe ik een oproep om inderdaad te investeren in sociaal overleg, om alternatieve actievormen zoals een betaalstaking te onderzoeken, maar vooral om meer dan ooit te investeren in De Lijn. Het is nodig, onze reizigers en onze medewerkers verdienen dat. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp-a): Minister, de helden van de coronacrisis waren naast het zorgpersoneel toch wel alle Vlamingen die het land draaiende hielden. En daar zitten de buschauffeurs zeker bij. Zij bleven in heel moeilijke omstandigheden rijden. Ze verdienen onze steun, ze verdienen onze waardering.

Daarom was ook mijn hoop vandaag dat een vraag over De Lijn zou gaan over betere werkomstandigheden en loon naar werken voor deze buschauffeurs.

Minister, ik heb dan ook maar twee vragen voor u.

De voorzitter: U mag er eigenlijk maar een stellen.

Annick Lambrecht (sp-a): Minister, ik heb één vraag voor u. Wat zult u doen om stakingen te vermijden en om de werkomstandigheden voor al die buschauffeurs structureel op lange termijn te verbeteren?

Minister Lydia Peeters: Collega's, dank u wel voor de bijkomende vragen en de opmerkingen. Eerst, er is inderdaad een recht op staken. Er is ook een recht op

werk. Opnieuw, ik denk dat onze reizigers allemaal wel degelijk recht hebben op een performant overheidsbedrijf voor openbaar vervoer. Die hebben wel degelijk recht op stipte en betrouwbare dienstverlening.

Ik heb daarstraks al gezegd dat 2019 geen goed jaar was. Dat hebben we vorige week ook uitgebreid besproken in de commissie. Zoals mevrouw Fournier al zei, er waren inderdaad niet minder dan 31 stakingsdagen. Die stakingen kunnen meerdere redenen hebben, maar we moesten toch ook wel vaststellen dat het heel vaak één vakbond was die overging tot staking, terwijl de andere die stakingen niet volgden. Dat wil ik hier toch ook heel even mee onderschrijven. Er werd immers zonder meer gesteld dat die stakingen te wijten zijn aan slechte werkomstandigheden of aan te weinig technisch personeel. Er is een krapte op de arbeidsmarkt, zowel inzake chauffeurs als inzake personeel, maar we weten ook dat De Lijn er vorig jaar in is geslaagd om niet minder dan achthonderd nieuwe mensen te rekruteren. Dat is dus een pluim voor de organisatie van De Lijn. Als dat geen gegeerde werkgever zou zijn, zou dat ook niet zijn gelukt, maar dat is wel degelijk gelukt.

Dus, dat de werkomstandigheden of dergelijke niet goed zouden zijn en dat men daarom overgaat tot staking, durf ik hier toch wel in twijfel te trekken, zeker omdat niet alle vakorganisaties tot een staking zijn overgegaan.

Die 31 stakingsdagen waren er alleszins veel te veel, en opnieuw, de reiziger is telkens de dupe ervan. Dat is wat ons allen aanbelangt: die reiziger die recht heeft op een stipte en betrouwbare dienstverlening. Daar moeten we inderdaad allemaal werk van maken.

Wil ik nu die gegarandeerde dienstverlening op de lange baan schuiven? Neen, absoluut niet. Ik denk dat we wel degelijk werk moeten maken van wat in ons regeerakkoord staat. In het regeerakkoord staat expliciet dat er enerzijds een kans moet worden gegeven aan het sociaal overleg, dat dat overleg alle kansen moet kunnen krijgen, maar het lijkt me geen goede zaak om de kwestie van de gegarandeerde dienstverlening alleen het voorwerp te laten uitmaken van de nakende sociale verkiezingen van november.

Uitstel is zeker geen afstel in dezen, temeer omdat in de beheersovereenkomst die de Vlaamse Regering met De Lijn heeft gesloten en die recentelijk met een jaar werd verlengd, ook in het kader van de benchmarkstudie, duidelijk staat dat De Lijn er op dit ogenblik zelf al voor kan zorgen dat er voor de prioritaire lijnen minstens een verschuiving van personeel is, zodat minstens daar kan worden gereden. Dat is misschien een softe vorm van gegarandeerde dienstverlening, maar dit is er op dit ogenblik al wel. Daarvan kan men wel degelijk gebruikmaken in het kader van de beheersovereenkomst.

Opnieuw, ik hoop alleszins dat we in het najaar zelf een voorstel zullen krijgen van De Lijn, nadat ze daaromtrent heeft overlegd met de sociale partners, maar mocht dat te lang uitblijven, dan is er natuurlijk altijd nog de volgende stap, en die is ook expliciet omschreven in het regeerakkoord. Als er na het sociaal overleg geen voorstel komt van De Lijn inzake gegarandeerde dienstverlening, dan kan de Vlaamse Regering alsnog zelf een voorstel uitwerken en dat vervolgens ter goedkeuring voorleggen hier in het Vlaams Parlement.

Opnieuw, er is misschien wel enig uitstel, maar zeker geen afstel. We zullen erop blijven hameren dat De Lijn alleszins een gegarandeerde dienstverlening zal organiseren en dat de reizigers alleszins niet in de kou blijven staan.

Bert Maertens (N-VA): Minister, dank u. Ik heb eigenlijk geen antwoord gekregen op mijn vraag hoe u die gegarandeerde dienstverlening dan concreet

ziet, maar ik heb er begrip voor dat u vandaag geen uitspraken wilt doen, ook om de sociale verkiezingen niet te bemoeilijken.

Ik doe het niet graag, maar ik denk dat we ons moeten spiegelen aan de federale overheid en aan de NMBS, zoals collega Keulen daarnet zei, waar er een duidelijk systeem is waarbij werknemers drie dagen op voorhand te kennen geven dat ze zullen staken en dat er dus geen dienstverlening van hunnentwege zal zijn. En dan kan de NMBS 24 uur voor de dag waarop er wordt uitgereden, zeggen welke lijnen wel en niet beschikbaar zullen zijn. Ik denk dat we ons daaraan moeten spiegelen. Ik wil u die tip meegeven.

U wijst heel terecht op het recht op staken, absoluut. Er is het recht op werk. Er is ook het recht op een goede dienstverlening. En dat is heel belangrijk, die stiptheid en die betrouwbaarheid. Dat is voor ons cruciaal. Ik wil dan ook niet dat we dit zeer lang laten liggen en dat we dat blijven rekken. Als ik reken vanaf november plus zes maanden, kom ik in mei uit. Ik ben niet meteen een heel gelovig man, maar het regeerakkoord is voor mij als een bijbel, dus laat ons dan misschien op Pasen mikken.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Martine Fournier aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het aanmoedigen van woon-werkverkeer met de fiets

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Minister, de coronacrisis biedt historische kansen om ons mobiliteitsgedrag aan te passen. We hebben dat ook al bijna wekelijks aangehaald in de commissie. Nu springt de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) ook op de kar. Zij gaan ook volledig voor een modal shift. Ze hebben zelf een plan opgesteld, het pendelplan, met de fiets in een centrale rol. Ze vragen onder andere hogere investeringen in fietsinfrastructuur. Ze vragen ook een aanpassing van het Pendelfonds. En ze vragen een tijdelijke verhoogde aftrek van 120 procent voor fietsaankopen.

Iedereen weet dat het fietsverkeer de laatste jaren immens gestegen is. Maar uit statistieken blijkt jammer genoeg dat het nog altijd vooral over recreatief fietsen gaat. Ik denk dat het woon-werkverkeer hier echt nog een boost verdient en dat we bijkomende maatregelen moeten nemen.

Zoals gezegd, hebben we nu een historische kans om iedereen op de fiets te krijgen. De werkgevers, de werknemers, eigenlijk de hele bevolking is klaar voor die ommezwaai naar de fiets. We hebben nu alleen nog een daadkrachtig politiek beleid nodig. De centen zijn er: tegen het einde van deze legislatuur 300 miljoen euro per jaar. Maar er zijn natuurlijk ook nog andere bijkomende maatregelen nodig om dat geld daadwerkelijk te kunnen investeren in de fiets. Ik denk daarbij aan onteigeningsprocedures, samenwerking tussen verschillende niveaus, samenwerking tussen verschillende diensten en vooral ook goodwill van onze administraties.

Minister, welke maatregelen zult u op korte en/of lange termijn nemen om dat woon-werkverkeer extra aan te moedigen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel voor uw vraag, mevrouw Fournier. Dit is inderdaad al een paar keer aan bod gekomen. De positieve fietstendens die we sinds de coronanoodmaatregelen kunnen vaststellen, kan ons alleen maar blij stemmen en kan ons er alleen maar toe nopen om dit verder te zetten en ook in

de toekomst volop gebruik te maken van de fiets of andere duurzame vervoersmodi voor de functionele verplaatsingen, het woon-werkverkeer en het woon-schoolverkeer. Zo is het ook expliciet opgenomen in ons regeerakkoord. We willen in heel Vlaanderen het aandeel van de duurzame vervoersmodi opkrikken tot 40 procent, en in de Vlaamse Rand en in Gent en Antwerpen zelfs tot 50 procent, zodat 50 procent van alle verplaatsingen gedaan wordt met duurzame vervoersmodi.

Ik heb ook kennis genomen van het pendelplan van UNIZO. Ik denk dat dat grotendeels aansluit bij datgene wat wij in Vlaanderen al doen. We hebben qua investeringsbeleid inderdaad extra middelen voorzien met deze Vlaamse Regering. We hebben voor het GIP 2020 (geïntegreerd investeringsprogramma) een bedrag van 180 miljoen euro uitgetrokken en we hebben een groeipad naar 300 miljoen euro. Natuurlijk moeten die middelen geïnvesteerd worden en moet er inderdaad samen met de administratie gekeken worden hoe we dat zo snel mogelijk kunnen doen.

We hebben ook ons Pendelfonds, waarvoor we straks gaan kijken of er een volgende oproep nodig zal zijn, om er zodoende voor te zorgen dat zoveel mogelijk bedrijven daar gebruik van maken, en om zodoende het fietsen te stimuleren voor het woon-werkverkeer. Gisteren nog maar hebben we, naast Bike to Work voor het fietsen, One Step Away gelanceerd, het verhaal van de elektrische steps, met opleidingen voor werkgevers en werknemers, om ook dat effectief aan te moedigen in het kader van duurzame verplaatsingen.

Inzake het leasen van fietsen heb ik contact opgenomen met collega Bart Somers, met de vraag om, in het kader van de rechtspositieregeling, dit ook mogelijk te maken voor de lokale besturen, zodat zij straks ook kunnen gebruikmaken van het verhaal van de fietsleasing, zoals overigens ook expliciet gevraagd door de gedeputeerde van mobiliteit van Oost-Vlaanderen.

We doen dus al heel wat.

De voorzitter: Kunt u afronden, alstublieft? U hebt straks nog een tweede ronde.

Minister Lydia Peeters: Zo hebben we in het kader van onze exitstrategie ook heel wat maatregelen genomen. Ik verwijs naar onze toolbox, waarbij wij lokale besturen aanmoedigen om te zorgen voor meer ruimte voor de duurzame vervoersmodi. Al deze maatregelen samen kunnen echt wel aanzetten tot het maken van een mindshift dat we functionele verplaatsingen het best doen op de meest duurzame wijze en ook het liefst vooral met de fiets.

Martine Fournier (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. We hebben in de commissie, ik denk op 23 januari, inderdaad een evaluatie gehad van het Pendelfonds. Er werden toen enkele punten opgesomd en enkele vaststellingen gedaan. Een van de aanbevelingen toen was om het Pendelfonds meer te richten op kmo's. Blijken waren het vooral grote bedrijven die daaraan deelnamen of zich daarvoor inschreven. Maar ik denk dat er toch wel een vraag is om zich te richten naar kmo's. Dat is ook de duidelijke vraag van UNIZO.

Anderzijds is het natuurlijk wel zo dat we wel een Pendelfonds kunnen oprichten, zodat bedrijven kunnen investeren in douches, fietsen, enzovoort, maar als er geen goede fietspaden zijn, als men niet veilig met de fiets naar het werk kan, dan heeft het ook weinig zin om die douches te installeren.

De evaluatie is ondertussen al een half jaar gepasseerd. Minister, hopelijk komt er snel een oproep, want de laatste dateert eigenlijk al van 2018. Wanneer zal er een nieuwe oproep komen op het vlak van het Pendelfonds?

Ten slotte heb ik nog één puntje.

De voorzitter: Kort dan?

Martine Fournier (CD&V): Ik rond af. Een van de grootste knelpunten is de onteigening. Vanuit het parlement maken wij momenteel werk van een decreet om, indien er geen minnelijke schikking is, te kunnen overgaan tot een gerechtelijke onteigening. Minister, zal dat decreet met spoed kunnen worden behandeld in het parlement? Dat zou ook een heel groot voordeel zijn om het aanleggen van fietspaden te bevorderen.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp-a): Voorzitter, minister, het corona-effect op de weg is inderdaad voorbij. De auto is terug, vooral voor woon-werkverkeer, terwijl heel veel mensen nog thuiswerken. Dit gaat ten koste van het openbaar vervoer, dat nog steeds maar op de helft van zijn capaciteit zit. Men vermijdt het openbaar vervoer.

Maar, zoals de collega zei, neemt het fietsgebruik toe – gelukkig maar. Als we dat afzetten tegen die files, dan moet er bij u een alarmbel afgaan. Het is hoog tijd om in te grijpen, want hier liggen grote kansen. Grote kansen om op korte termijn die fiets en op lange termijn dat openbaar vervoer beter te maken en massaal te promoten.

Minister, de vraag is dan ook: zult u dat doen? Want ook dat is een relancebeleid, wetende dat de files miljarden euro's kosten.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Mevrouw Lambrecht, minister, het is inderdaad zo dat er steeds meer fietsers op de weg zijn. Dat is zeer goed. Dat is fantastisch nieuws. Het is ook zo dat deze Vlaamse Regering recordbedragen heeft geïnvesteerd in die fiets en in die fietspaden. Dat is ook belangrijk.

Maar wat zagen we de afgelopen jaren? Dat het met die budgetten soms moeilijk is om heel concrete projecten tot uitvoering te krijgen en dat er wel wat vertraging op zit. Minister, kunt u daar werk van maken, zodat we op het terrein kunnen realiseren?

Ik keer nog even terug op iets wat ik tijdens een commissievergadering al eens heb gezegd. Sommige fietspaden – en heel vaak liggen die langs een waterweg of een spoorweg – zijn niet functioneel. En waarom zijn die niet functioneel? Omdat ze geen verlichting hebben. Ik heb het toen ook al gezegd: alleen wanneer er een goede verlichting is, zal ik mijn dochter alleen langs een fietspad laten fietsen. Dat is van cruciaal belang: als wij meer Vlamingen op de fiets willen, voor functionele en voor recreatieve verplaatsingen, dan moeten die fietspaden verlicht zijn.

Minister, kunt u onderzoeken of we binnen de middelen van dat Fietsfonds de investeringen in verlichting mee kunnen opnemen?

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega's, uit een bevraging van Vias Institute blijkt dat het aantal fietsers de afgelopen maanden met 50 procent is gestegen. Misschien nog veel belangrijker is dat er een enorm groot draagvlak bestaat om de openbare ruimte aan te passen ten voordele van fietsers en voetgangers. Maar liefst 75 procent van de bevolking is daar voorstander van. Mijn collega haalde het Pen-delfonds van UNIZO aan. Dat zijn allemaal goede flankerende maatregelen, maar

de hoofdzaak is fietsinfrastructuur. Minister, zorg voor fietsinfrastructuur en de fietsers zullen massaal volgen. Dat zien we in Parijs en ook in Brussel.

U zegt dat u de lokale besturen aanmoedigt, maar wij verwachten van een minister van Mobiliteit meer. Wij verwachten dat u het voortouw neemt, dat u in meer middelen voorziet, maar ook dat u de gemeenten meetrekt. Die 7000 euro die u per gemeente ter beschikking heeft gesteld, is, eerlijk gezegd, te weinig en te vrijblijvend. Hoe gaat u de gouden kans die zich nu aandient grijpen en hoe gaat u een voortrekkersrol spelen in het fietsbeleid in plaats van de gemeenten achterna te lopen?

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, de fiets zit in de lift. Er zijn twee oorzaken. Enerzijds is er technologische vooruitgang, ik denk aan het beschikbaar worden van elektrische fietsen. Anderzijds is er de infrastructuur. Er werd de laatste jaren wel degelijk gevoelig geïnvesteerd in fietsinfrastructuur. Ik denk aan de fietsostrade in mijn provincie.

Minister, ik stel voor dat u dit elan aanhoudt. Werk aan het aanbod en luister niet te veel naar de zogenaamde mobiliteitsexperts, die steeds met de harde vuist en de harde hand de Vlaming uit de auto willen jagen. Vorige week pleitte er in Knack nog eentje voor rekeningrijden, terwijl daar in Vlaanderen totaal geen draagvlak voor bestaat. Minister, negeer die mensen en werk als overheid aan de aanbodzijde. Met andere woorden, verplicht de Vlaming niet om zijn auto te laten staan, maar geef hem in de plaats daarvan steeds meer kansen om de fiets wel degelijk te gebruiken.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, ik denk dat u er vooral voor moet zorgen dat we niet terechtkomen in een soort van 'reverse modal shift'. Omdat mensen vraagtekens plaatsen bij de coronaveiligheid van ons openbaar vervoer zullen ze nog meer terugplooiën op de wagen, waardoor we nog meer fileproblemen krijgen dan we vandaag al kennen, goede collega Claes. Gelijk de grote Cruijff al zei: 'Elk nadeel heb zijn voordeel.' De mensen plooiën nu meer dan ooit terug op de fiets en de elektrische fiets. Collega Fournier, de instrumenten die vandaag bestaan, met het Pendelfonds en fietspremies allerhande, zijn goed. Ik weet niet of ze budgettair volstaan, maar tot nu toe is dat wel het geval.

Minister, het is vooral zaak dat u die 300 miljoen euro investeringskredieten voor nieuwe fietspaden zo snel mogelijk uitgerold krijgt. Ik denk dat de mensen bereid zijn om de fiets te gebruiken, op voorwaarde dat dat veilig kan en op voorwaarde dat de infrastructuur voorhanden is. Daar moet u werk van maken. We mogen nooit vergeten dat het gros, meer dan 50 procent van de verplaatsingen die wij met z'n allen maken, over een afstand gaan van minder dan 5 kilometer. Dat zijn uitgelezen afstanden om hetzij te voet hetzij met de fiets te doen.

Minister Lydia Peeters: Collega's, dank u wel voor de bijkomende vragen en de suggesties. Het klopt wat collega Keulen zegt: 50 procent van de verplaatsingen die we doen zijn minder dan 5 kilometer en zouden perfect met de fiets kunnen gedaan worden.

Mevrouw Lambrecht, ik heb al gezegd dat we de shift willen maken naar de duurzame vervoersmodi, naar 40-60 in de Vlaamse Rand en naar 50-50 in Gent en Antwerpen, waarbij dus 50 procent van de verplaatsingen op een duurzame manier gebeurt. Onder die duurzame vervoersmodi vallen voor mij uiteraard ook het openbaar en het collectief vervoer, en ook alle vormen van deelmobiliteit, deelwagens, maar uiteraard ook de fiets, de elektrische fiets, de step en

dergelijke meer. Het gaat hier om het globale verhaal inzake duurzame verplaatsingen. Het is hier dus ook een en-enverhaal.

Tegelijkertijd denk ik ook – en wat dat betreft verwijs ik naar wat de heer Bex zegt – dat het ook een en-enverhaal is inzake investeringen. Enerzijds trekken we heel wat middelen uit voor onze infrastructuur, maar anderzijds zijn er investeringen in tal van flankerende maatregelen, in het Pendelfonds, in andere vormen van subsidiëring, in tal van campagnes en sensibiliseringsacties, om toch maar zoveel mogelijk mensen aan te moedigen om de fiets te gebruiken.

En opnieuw, die positieve fietstendens die we de voorbije maanden zagen, die juichen we allemaal toe, dat is heel positief. Nu is het zaak om dat ook aan te houden en om de doelstelling van 40/60 of 50/50 in Gent, Antwerpen en de Vlaamse Rand, effectief te halen. Wat dat betreft, is er nood aan een schaal-sprong inzake ons fietsbeleid, een schaalessprong in het fietsgebruik en ook in het beleid.

Daar kunnen we nog heel wat extra tandjes bijsteken om er nog meer voor te zorgen dat iedereen zich bij elke verplaatsing heel erg bewust is dat het op een andere dan op de klassieke manier kan. Dat kan met de fiets of met andere duurzame vervoersmiddelen. We moeten daarom zoveel mogelijk acties opzetten en daar concrete maatregelen en middelen aan koppelen om die modal shift te kunnen bewerkstelligen en zoveel mogelijk mensen ertoe aan te zetten duurzame vervoersmodi te gebruiken.

Daar zijn we op dit moment volop mee bezig. We hebben dat nog voor de coronacrisis opgestart en we hopen met ons nieuw fietsbeleid zo snel mogelijk naar buiten te komen om zo de mensen ertoe aan te zetten dat nog veel meer te doen.

De investeringen voor veilige infrastructuur, daar zit voor ons alles in, zoals veilige kruispunten, verlichting, enzovoort. Wanneer we mensen ertoe willen aanzetten om de fiets te gebruiken voor hun verplaatsingen, dan betekent dat natuurlijk ook dat het op een veilige manier moet kunnen. Mensen moeten hun kinderen op een veilige manier naar de school, naar de sportclub of om het even welke activiteit kunnen laten gaan met de fiets. Dat moet in veilige omstandigheden en dat betekent goede en functionele infrastructuur, maar ook goede verlichting, veilige kruispunten, conflictvrije kruispunten, enzovoort.

Daar werken we allemaal aan, samen met lokale besturen, want ook hier geldt dat het een en-enverhaal is. Ik heb er alle vertrouwen in dat, als we allemaal samenwerken, we daar volop kunnen op inzetten en dat iedereen ervan overtuigd is dat duurzame verplaatsingen maken met de fiets op een eenvoudige, veilige en ordentelijke manier, het doel moet zijn voor iedereen. Men heeft er nu van geproefd, laat ons daar dus zoveel mogelijk op inzetten.

Martine Fournier (CD&V): Minister, ik heb geen vragen meer, maar wel nog een korte bemerking. Vorige week hebt u waarschijnlijk ook gelezen dat Hajo Beeckman via Twitter een oproep heeft gedaan om de fiets een plaats te geven in het verkeersbeleid. Enerzijds vond ik dat een goed idee, anderzijds baart mij dat toch een klein beetje zorgen, omdat de teneur toch niet mag zijn dat als men met de fiets gaat, men ook in de file staat. Daarom roep ik u dringend op om extra te investeren in die fietspaden zodat de fiets niet moet worden meegenomen in het verkeersbulletin.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tinne Rombouts aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de verontrustende resultaten van het Grote Buitenspeelonderzoek

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Van een veilige infrastructuur om kinderen op straat te laten gaan, naar het Grote Buitenspeelonderzoek, dat werd gevoerd door Kind & Samenleving en stelt dat in 2019 37 procent minder kinderen op straat, pleinen en in parken speelt dan in 2008. Als we de trend vanaf 1983 doortrekken, dan zouden we zien dat in 2040, als dezelfde trend zich doorzet, bijna geen kinderen meer spelen op straat. Dat terwijl spelen een kinderrecht is, en buiten spelen een onvervangbare waarde heeft.

Er waren nog andere vaststellingen, namelijk dat meisjes minder buiten spelen dan jongens, althans vanaf de leeftijd van negen jaar. In vergelijking met 2008 spelen kinderen enerzijds meer onbegeleid, maar anderzijds ook meer in georganiseerd verband. De kwaliteit van de ruimte en het sociale klimaat in de omgeving hebben een impact op het soort spel en de aantrekkelijkheid om al dan niet buiten te spelen.

De onderzoekers gaven ook een aantal aanbevelingen, namelijk dat kinderen buiten laten spelen terug meer een vanzelfsprekendheid zou moeten zijn. Dat lijkt een uitdaging waar we vooral via het lokale buitenspeelbeleid op kunnen en moeten inzetten. De inplanting en inrichting van speelzones in de openbare ruimte, prioritair in dichtbevolkte en dichtbewoonde wijken, en met meisjes als doelgroep, kent nog een marge voor verbetering.

Ten tweede stellen de onderzoekers dat bijkomend onderzoek naar de vrijetijdsbesteding van kinderen en jongeren nodig is. We weten namelijk onvoldoende hoe die vrije tijd precies wordt ingevuld. We weten niet goed hoe kinderen en ouders naar buiten spelen in de buurt kijken en wat de veranderingen doorheen de tijd zijn.

Het derde element is dat we, zeker na het coronatijdperk, duidelijk op sensibilisering moeten blijven inzetten. Dat gebeurt al met de Buitenspeeldag en met Goe Gespeeld!, maar we zien ook dat er een toegenomen interesse in het georganiseerd buiten spelen is, bijvoorbeeld de jeugdbewegingen. Hiermee wordt het geloof in de kracht van het jeugdwerk nog eens onderstreept. Dit bevestigt het belang van het engagement in het Vlaams regeerakkoord om het jeugdwerk te versterken.

De cijfers in het onderzoek zijn onrustwekkend.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts, wat is uw vraag?

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil zeker meegeven dat die cijfers nog van voor het coronatijdperk dateren. De uitdaging is alleen maar groter geworden.

Minister, in welke mate wordt het recht op buiten spelen opgenomen in de opmaak van het maatschappelijk-economisch relanceplan in verband met de coronacrisis?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Voorzitter, buiten spelen in de publieke ruimte is essentieel voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Het onderzoek van Kind & Samenleving is bijzonder interessant en bevat een aantal zorgwekkende tendensen, waar ik er drie wil uithalen.

Ten eerste is er tussen 2008 en 2019 een daling van het buiten spelen met 37 procent geweest. Dat is vrij drastisch, zeker als we weten dat er ten aanzien van het vorig onderzoek in 1983 ook al een halvering is geweest. Ten tweede zijn meisjes ondervertegenwoordigd. Er is een daling met 45 procent, ook tot 37 procent. Ten derde is dit vooral in stedelijke wijken een groot probleem. Het is net daar dat er nood aan buiten spelen is, want daar wonen vaak kinderen en jongeren zonder tuinen.

We hebben tijdens de coronacrisis gemerkt dat de openbare ruimte voor kinderen en jongeren een deel van de oplossing is. Daar is bijzondere aandacht voor nodig. Er zijn al heel wat aanknopingspunten in het beleid. Het belangrijkste aanknopingspunt is het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP), dat de Vlaamse Regering heeft goedgekeurd. De tweede prioriteit in dit plan betreft gezonde en leefbare buurten. In dat verband vragen we meer aandacht voor het buiten spelen. Er zijn ook andere zaken, zoals de ondersteuning van de lokale besturen, het Vlaams Netwerk Kind- en Jeugdriendelijke Steden en Gemeenten, het label, en het initiatief genaamd de Buitenspeeldag. Door de coronacrisis is de Buitenspeeldag dit jaar geannuleerd, maar we zullen daar volgend jaar meer aandacht voor hebben. We hebben sterke partners, zoals de Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS), Bataljong, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en Kind & Samenleving. Het spreekt absoluut voor zich dat het buiten spelen een centrale rol in de maatschappelijke relance moet spelen. Ik kijk uit naar het advies van de experts ter zake, want het spreekt voor zich dat we daar op zullen voortbouwen.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Wat het JKP betreft, klopt het dat dit onderzoek nog maar eens bevestigt dat we op het juiste spoor zitten. We moeten meer aandacht voor gezonde en leefbare buurten hebben.

We moeten rekening houden met de uitdagingen en de kansen met betrekking tot het jeugdwerk. Het onderzoek is zeker een versterking van dat pleidooi. We zien dat het georganiseerd jeugdwerk een van de manieren is waarop kinderen en jongeren zich veilig en goed voelen om buiten te kunnen spelen. We zien dat er een hele uitdaging is met betrekking tot de mensen die initiatieven willen nemen. We staan voor de erkenningsronde voor nieuwe initiatieven. Ik hoop dat we met die erkenningsronde wat meer ruimte kunnen creëren om zeker het georganiseerd jeugdwerk een hart onder de riem te kunnen steken.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U weet ondertussen dat ik een trouwe kijker van Karrewiet ben. Ik was afgelopen maandag dan ook onaangenaam verrast door de reportage en de cijfers, vooral omdat we het belang van samen buiten spelen niet mogen onderschatten. Het gaat om vaardigheden die jongeren later nodig hebben, zoals zelfredzaamheid, conflicten oplossen en overleggen.

Volgens mij is er nood aan meer, maar misschien ook aan betere buitenspeelruimtes. We moeten nagaan waar scholen, instellingen en bedrijven nog ruimte hebben die ze voor jongeren kunnen openstellen. We moeten vooral de lokale besturen sensibiliseren en inspireren. Het gaat niet op zomaar een schommel of een glijbaan op een pleintje te zetten.

Men moet goed nadenken over het concept van zo'n speelruimte om daar iedereen ook zijn gading te laten vinden, om te zorgen dat die aantrekkelijk en veilig is.

Ik heb een concrete vraag aan u, minister: wat zult u doen om de lokale besturen verder te inspireren met goede voorbeelden van buitenspeelruimtes?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, bedankt voor het antwoord. Het is een zeer terechte vraag die hier aangebracht wordt. Ik denk, collega's, dat er weinig discussie is, noch in de commissie, noch in het parlement, over de waarde van buiten spelen. Ik ga niet herhalen wat de collega's gezegd hebben. Ik vind het wel frustrerend dat we deze vraag en die vaststelling opnieuw aan de orde moeten brengen. Die cijfers mogen ons namelijk eigenlijk niet verrassen. Het zijn cijfers die de tendens volgen van de afgelopen veertig jaar.

Ik ben zelf 35 jaar en op heel wat momenten in mijn leven al bezig geweest met jeugdwerk en het jeugdleven. Dan merk je toch dat we eigenlijk weten wat er moet gebeuren. Maar wat hebben we de voorbije veertig jaar gezien? Niet dat we niet weten wat we moeten doen, maar wel dat er steeds meer wagens op de weg komen die het onmogelijk maken om kinderen veilig buiten te laten spelen, dat er steeds minder open ruimte is, dat er steeds minder kwalitatieve publieke ruimte is, dat de combinatie van arbeid en gezin alleen maar moeilijker wordt, waardoor veel meer kinderen veel langer in opvanginitiatieven zitten.

Minister, ik denk dus dat er veel meer nodig is dan wat er de afgelopen jaren is verzet. Minister, ik zie dat een aantal collega's van u hier aanwezig zijn. Ik wil de oproep om dit echt concreet in het JKP te verankeren niet alleen laten hangen van de minister van Jeugd. Ook bijvoorbeeld collega-minister Peeters heeft hierin een fundamentele rol te spelen. Zoals collega Maertens zich zonet al afvroeg bij een andere actuele vraag: wie laat zijn kind de weg op om buiten te spelen als je niet weet dat het veilig ter plaatse zal raken?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, de slagzin van het onderzoek luidt: een voorbode van de minder vanzelfsprekende aanwezigheid van vrouwen. Dat is eigenlijk serieus beklijvend. We leren onze meisjes dat de publieke ruimte geen plek is voor hen, of toch zeker niet om te spelen. Waarom dat zo is, is zeker een diepgaand onderzoek waard, waarvoor ik naar u kijk. Want ik denk dat we het er allemaal over eens zijn, de collega's gaven het al aan, dat het belang van buiten spelen echt primordiaal is. Daarom is dit onderzoek ook zo waardevol. Maar het onderzoek is weinig waard als we er niet mee aan de slag gaan. Om buiten spelen alle kansen te geven, moeten we inzetten op flankerende maatregelen. Ik denk hierbij aan mobiliteit en ruimtelijke ordening. Hoe moedigen we aan dat, zeker in een stedelijke context, kindvriendelijke ruimten ingericht worden? Plant u dit op te pikken met uw collega's om de trend die we nu in de resultaten zien, te keren?

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, nadat afgelopen zondag een 15-jarige jongen in Ninove in een parkje in elkaar werd getimmerd door vijftien allochtonen – of om het in uw woorden te zeggen, minister: "jongeren" – werd gisteren in Aalst opnieuw een meisje midden in het centrum het slachtoffer van zinloos geweld, opnieuw afkomstig van een allochtone man. Dat, beste collega's, is natuurlijk de echte reden waarom ouders hun kinderen niet meer graag laten buiten spelen, waarom jonge meisjes soms liever thuis blijven dan alleen de straat op te moeten op weg naar vriendinnen. De hoofdoorzaken zijn niet het toenemend verkeer of onaangepaste speelpleintjes. De hoofdoorzaken zijn massamigratie en straffeloosheid. Wij verwachten van u, minister, en bij uitbreiding van de regering, niet een zoveelste straathoekwerker of duur integratieproject. Wij verwachten van u dat u een stop toeroept aan de import van barbaarse culturen waarvan de waarden haaks staan op de onze, dat u werk maakt van strenge en effectieve straffen, die ze dan bij voorkeur mogen uitzitten

in het land van herkomst. U zult zien dat veel van uw problemen plots als sneeuw voor de zon zullen verdwijnen. Maak er werk van, minister! Bescherm onze jeugd! (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

(*Opmerkingen van Bart Tommelein. Rumor*)

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Ik zou het weer willen hebben over de kern van de zaak, en dat is dit onderzoek. Er zijn al veel onderzoeken geweest en de resultaten verbaasden me niet heel erg. Het is gewoon een feit dat de bewegingsruimte van onze kinderen veel kleiner is dan de bewegingsruimte die bijvoorbeeld onze grootouders hadden. Er zijn heel veel steden en gemeenten die daar op een heel goede manier mee aan de slag gaan. We mogen daarvoor volgens mij zeker niet alleen naar u kijken, minister, het is een gedeelde verantwoordelijkheid. Vele lokale besturen pakken dat echt goed aan en werken heel planmatig aan kindvriendelijke publieke ruimten. Ik denk dat er goede voorbeelden zijn in Vlaanderen. Ik zou u willen vragen – een aantal collega's hebben al soortgelijke dingen gevraagd – om die good practices die er zijn blijvend te stimuleren en ook aan andere lokale besturen aan te bieden.

Minister Benjamin Dalle: Bedankt, collega's, voor de bijkomende bedenkingen en vragen. Dit is inderdaad een langlopend project. Men is gestart in 1983, het is in 2008 ook al eens uitgevoerd en opnieuw in 2019. Het onderzoek bevat een geheel aan vaststellingen en de oorzaken daarvan moeten grondiger bekeken worden.

Collega Brusselmans, ik doe graag aan politiek op basis van feiten en wetenschappelijke bevindingen. Wat u hier naar voren schuift, daarvoor heb ik geen wetenschappelijke data ter ondersteuning. Het is een beetje jammer dat u ook dit belangrijke dossier linkt aan de zaken die u elke keer opnieuw naar voren schuift.

Collega's, verschillenden onder jullie hebben gepeild naar het JKP en de wijze waarop dat binnen de Vlaamse Regering behandeld wordt. Het JKP is inderdaad geen initiatief van de minister van Jeugd alleen, maar van de voltallige Vlaamse Regering, en met de verschillende kabinetten die daarbij betrokken zijn – en dat zijn zo goed als alle kabinetten, ook Omgeving, Mobiliteit en uiteraard Onderwijs –, zijn we momenteel aan het bekijken welke acties we de komende jaren binnen het kader van die vijf vastgelegde prioriteiten naar voren zullen schuiven. Vlak na de zomer zullen we dat ook concreet maken met een regeringsbeslissing. En ik kijk ernaar uit om dat dan met jullie verder te bekijken.

Wat je in de context van corona ziet, is dat er vanuit Vlaanderen, ook binnen de Veiligheidsraad, heel veel aandacht is gevraagd voor de open ruimte. Denk daarbij aan de beslissing om de sportterreinen en de skateparken opnieuw te open. Denk aan de heropening van de speelpleintjes. Denk ook aan de beslissing rond de zomerkampen. Ik heb de laatste weken heel wat zomerkampen bezocht, en dan merk je pas dat buitenspelen bijzonder verlossend werkt voor kinderen en jongeren, zeker na deze moeilijke periode.

Een tweede vaststelling is dat ook allerhande online initiatieven versterkend kunnen werken. Uit het onderzoek blijkt dat schermtijd soms in de plaats komt van buitenspelen, maar je merkt evenzeer, zeker in initiatieven van jeugdorganisaties, dat online initiatieven het buitenspelen soms kunnen versterken. Denk aan het initiatief 'online jeugdbeweging', waarbij men er via Facebook en via digitale groepen voor zorgde dat kinderen en jongeren nog meer buiten zouden spelen. Ik denk dus dat die twee elementen versterkend kunnen werken en dat we heel wat hebben geleerd uit deze periode.

We zijn in overleg met Kind & Samenleving en met een aantal andere partners om na te gaan hoe we verder gevolg kunnen geven aan deze studie. Op basis van de tweede prioriteit uit het JKP moeten we werken aan een echt actieplan 'Buitenspelen en publieke ruimte'. We zullen dat doen in breed overleg met partners als Vlaamse Dienst Speelpleinwerk, Bataljong en uiteraard ook de lokale besturen. De bedoeling moet zijn om een draagvlak te vinden voor een coherente beleidsvisie, die we dan samen met de lokale besturen kunnen uitvoeren. Lokale besturen hebben al heel veel initiatieven genomen en er zijn veel 'best practices'; het is nu aan Vlaanderen om die 'best practices', samen met zijn partners, zo goed mogelijk beschikbaar te stellen, zodat alle lokale besturen daarin sterk ondersteund worden.

Wat bovenlokale beleidsinstrumenten betreft, zijn er een aantal relevante zaken. Ik denk aan de Buitenspeeldag, die ook door lokale besturen wordt georganiseerd. Ik denk aan de onderzoeksinstrumenten die bestaan, onder meer die van Kind & Samenleving. Vanuit mijn eigen beleidsdomeinen Mediawijsheid en Gaming zijn er opportuniteiten om buitenspelen centraal te stellen. En het gaat effectief om publieke ruimte, maar ook over aanbod vanuit het jeugdwerk. Ook daar zullen we op moeten inzetten, ook in het kader van de maatschappelijke relance.

Tot slot, collega's, wil ik misschien nog twee positieve zaken uitlichten die ook uit het onderzoek naar voren zijn gekomen – er zijn heel wat zorgwekkende zaken, maar ook een aantal positieve. Een eerste is dat spelen in georganiseerd verband het relatief goed doet en dat het jeugdwerk daar een sterke partner in blijkt. Je ziet dat nog steeds 20 procent van de geobserveerde kinderen binnen dat georganiseerd verband speelt, en dat is hoopgevend en kan ook versterkend werken in het kader van het actieplan dat we aan het uitwerken zijn.

Een tweede punt is dat er in ruimtes met een duidelijk recreatieve functie, speelpleinen en sportterrein bijvoorbeeld, een stijging is vast te stellen van spelende kinderen. Op zich is dat positief, ware het niet dat er ook sprake is van een zekere verplaatsing: kinderen die vroeger op straat speelden of op pleintjes, gaan nu naar die meer georganiseerde plaatsen. Maar het moet zeker bekeken worden met lokale besturen hoe dat versterkend kan werken.

Die twee positieve zaken nemen we zeker mee, maar u kunt erop rekenen dat we hier de komende jaren samen met de collega's werk van zullen maken.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik dank u uw bijkomend antwoord.

Collega Brusselmans, ik vind het spijtig dat het debat op deze manier een beetje wordt gemarginaliseerd. Ik weet dat er verschillende elementen zijn, dat geeft de studie ook aan. Naast één krantenbericht moet u misschien de studie van 154 bladzijden eens lezen. Daarin staan verschillende elementen die een effect hebben op het buitenspelen. Ik raad u echt aan om die volledige studie eens te lezen. Daarin staat ook heel duidelijk dat ook de reden en de invulling van de tijdsbesteding nog verder kunnen worden onderzocht.

Minister, u zei ook zelf terecht dat ook de schermtijd en de manier waarop we daarmee moeten omgaan een uitdaging is. Wanneer u in overleg gaat met Kind & Samenleving hoop ik dat dit zeker een vervolg kan krijgen, zodat we daar een nog beter zicht op krijgen en gefundeerd dat debat verder kunnen voeren.

Ik wil voortgaan op de positieve noten uit het onderzoek, meer bepaald ruimte en de wijze waarop die wordt ingericht. Op dat vlak kunnen we sensibiliserend nog een aantal stappen voorwaarts zetten. Ik hoop dat ook het aanbod van het georganiseerde jeugdwerk, dat hier een pluim krijgt, wordt meegenomen in het debat over het maatschappelijk en economisch relanceplan, om daar een extra boost te geven.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bart Tommelein aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de relancestrategie voor de Vlaamse visserijsector

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, de coronacrisis heeft uiteraard alle economische sectoren zwaar getroffen, maar een aantal sectoren hebben te maken met een zeer scherpe terugval. Dat is het geval voor de Vlaamse visserij, een kleine maar weliswaar zeer dynamische sector, die een zware klap kreeg door de sluiting van onder andere de horeca en markten, waardoor de afzetkanalen voor verse vis tijdelijk verdwenen.

Intussen zijn de restaurants en de markten opnieuw open, waardoor de sector opnieuw in beter vaarwater zit. Maar het kwaad is uiteraard wel geschied en bijgevolg heeft deze sector nood aan een relance.

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) is niet bij de pakken blijven zitten en heeft een advies uitgebracht dat de contouren schetst om de Vlaamse visserij opnieuw op de sporen te krijgen. De SALV toont zich terecht dankbaar voor de kortetermijnmaatregelen, minister. Ik heb vanmorgen in de commissie al gezegd dat u daar zeer creatief mee omgaat en ik juich dat toe. De SALV vraagt echter om ook aandacht te hebben voor een aantal zaken zoals de duurzame verankering van de Vlaamse visserij en de strategische positie van de bevoorrading. Wat financiering betreft, vraagt de adviesraad om te voorzien in middelen uit het EU-herstelfonds voor een duurzame relance van de visserij. Met andere woorden, minister, de SALV heeft zijn huiswerk klaar.

Op welke manier schat u dit advies in en op welke manier gaat u concreet aan de slag om de relance in de Vlaamse visserijsector vorm te geven?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Tommelein, ik dank u voor deze interessante visvraag. We hebben elkaar ook vanmorgen uitgebreid gezien, weliswaar in de commissie Landbouw via de digitale weg. Het klopt natuurlijk wanneer u zegt dat de visserijsector in zijn geheel zwaar heeft geleden onder de coronacrisis. Dat is ook de reden waarom we, toen de prijzen in elkaar zakten, steunmaatregelen hebben genomen opdat er minder zou worden gevestigd, en wonder boven wonder hebben de prijzen zich ook wat hersteld. Dit was ook een goede maatregel.

Het advies van de SALV omvat vier elementen. Het eerste is de crisiscel. Die taak zal sowieso worden opgenomen door de coördinatiecél binnen het Departement Landbouw en Visserij.

Ten tweede is er de crisissteun. U weet dat ik er op de Europese ministerraad hard op aangedrongen heb om extra middelen te krijgen voor die steun. Die zijn niet toegezegd, maar ik zal nog een inspanning doen om die middelen alsnog toegezegd te krijgen. Een kanttekening: als er extra steun komt, wil ik niet dat die wordt afgepakt van de structurele steun, want die is ook hard nodig.

De derde lijn is de opwaardering van de lokale producten. Daar zal ik zeer vrijwillig de hand aan de ploeg slaan om de aandacht die de consument nu heeft om lokaal te kopen nog eens extra in de markt te zetten.

Als de mensen de vis van het jaar kopen, zal die misschien wel snel uitverkocht zijn, maar dan kopen ze ook gegarandeerd een vis die gevangen wordt door onze vissers, en dat is een goede zaak. Op die manier steun je onze visserijsector. Via

het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) zullen we daar verder hard op inzetten.

Ten vierde is er het Europees herstelfonds, en dat wordt samen met het Europese budget besproken tijdens de top van 17 en 18 juli 2020. Daar vragen we echt dat wie het meest blootgesteld werd aan de gevolgen van de brexit, ook de meeste steun zou krijgen. Het lijkt mij de evidentie zelf dat onze kleine maar zwaar geïmpacteerde visserijsector daardoor ook van een deel steun kan genieten.

Bart Tommelein (Open Vld): Ik zei net dat de SALV heel lovend is over de manier waarop u dit op korte termijn hebt aangepakt, en ik juich dat ook toe, maar toch vraagt de SALV heel specifiek om middelen voor crisissteun in dringende situaties te reserveren. We moeten toch vermijden dat goede Europese leerlingen, die hun visserijprogramma tijdig vervullen, plots geen geld meer zouden hebben omdat het werkingsbudget al is opgebruikt. Daarom zijn bijkomende middelen absoluut noodzakelijk.

Vanmorgen vroeg ik u ook al om opnieuw te vragen om steun te verlenen aan de bouw van nieuwe schepen, want dat is iets wat op dit moment volgens Europa niet kan. We hebben daar met onze kleine vloot zeker nood aan.

Op welke manier wilt u ervoor zorgen dat als we een nieuwe uitbraak van een coronagolf krijgen of als er een andere onvoorziene ramp plaatsvindt, u snel ondersteuning kunt bieden om de meeste noden op te vangen?

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Bedankt voor de vraag. In de commissie Landbouw is de problematiek van de relance van de visserij al aan bod gekomen. De SALV spreekt heel duidelijk waardering uit voor wat u en de Vlaamse Regering hebben gedaan. Dat is een pluim voor u, minister, en voor heel de Vlaamse Regering. Twee elementen springen eruit: naar aanleiding van de brexit moet er inderdaad worden gezorgd dat men de visgebieden kan blijven aanboren en dat de verse vis ook vers bij de consument kan terechtkomen. Daarnaast is het stimuleren van de consumptie van lokale duurzame visserijproducten van groot belang.

Misschien moet het Vlaams Parlement daarin het voortouw nemen, voorzitter. Ik zou daarom deze vraag willen stellen aan de minister: bent u bereid om samen met de voorzitter van het parlement eens bij de heer Tommelein langs te gaan en samen een lokale duurzame vis te proeven? U kunt daar wat aardappelpuree bij eten, minister, want de aardappelsector ligt u ook na aan het hart. Zo kunt u uiteindelijk afspreken om, in navolging van het provinciebestuur van West-Vlaanderen, voor de personeelsrestaurants van de Vlaamse overheid en het Vlaams Parlement alleen nog duurzame, lokale vis aan te kopen.

De voorzitter: Het lijkt wel een beetje op 'Wie wordt de vrouw van Bart Tommelein?'. Maar goed, we zullen nog zien hoe we dat afspreken.

Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Net zoals de andere economische sectoren is ook de visserij hard getroffen door de coronacrisis, vooral dan door de sluiting van de horeca. Dit gebeurde op een moment dat de sector opnieuw aan een opmars bezig was, want nog niet zolang geleden zat de sector op zijn gat door de hoge dieselprijzen. De vloot was ook verkleind tot amper een zeventigtal schepen. Nu worden niet alleen die oudere schepen vernieuwd en gerestaureerd, maar er worden ook nieuwe schepen gebouwd. Het relanceplan moet er dan ook voor zorgen dat de visserijsector stevig verankerd wordt in Vlaanderen.

Uit uw antwoord bleek duidelijk dat u de nodige ondersteuning wilt bieden vanuit Vlaanderen. Ik roep u ook op om op Europees niveau de belangen van de visserijsector even fel te verdedigen en het belang van lokaal kopen verder te benadrukken.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, we hebben deze voormiddag al nuttige tijd besteed aan een debat over de visserijsector. Ik zal dat debat niet opnieuw voeren.

Voor de coronacrisis verkeerden we in een iets positievere stemming over de visserijsector. Er waren aankondigingen van investeringen en we hebben de afgelopen jaren ook wel wat stappen gezet om te verduurzamen, zowel op het vlak van de vloot als van de vangstmethoden.

De heer Tommelein verwijst naar het risico van een onvoorziene ramp.

Collega's, het grootste gevaar lijkt mij dat er een voorziene ramp op ons pad komt, namelijk de brexit. Het is heel duidelijk momenteel dat dat er niet goed uitziet. Wat er op tafel ligt, zou een absoluut drama zijn voor de sector zelf. Ik wil niet negatief klinken, maar, minister, u weet dat ik al een jaar vraag naar de noodscenario's vanuit de Vlaamse middelen. Opnieuw, laat ons niet alleen rekenen op de Europese middelen, maar laat ons ook kijken wat Vlaanderen vrij kan maken voor een kleine maar veerkrachtige en belangrijke sector die de lokaleketeneconomie kan waarmaken.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik sluit me aan bij de collega's. We zien de visserijsector de transitie maken naar verduurzaming en innovatie. Helaas heeft corona net zoals in andere sectoren zwaar toegeslagen. Het klopt dat de grootste uitdaging waar de visserij nog voorstaat de brexit is. In dit alles speelt de EU een grote rol. U hebt al verwezen naar het financieel meerjarencader en het EU-herstelplan. We moeten inderdaad ijveren om de meest getroffen landen en sectoren te helpen. Hoe zult u daar bij de EU verder op aandringen? Hoe zult u de eigen specificiteit van de Vlaamse visserijsector onder de aandacht brengen? Die verschilt toch wel van de andere lidstaten.

Wat we uit de coronacrisis geleerd hebben, is inderdaad het belang van de lokale producten. De consumenten zijn daar een stuk in gegroeid. U spreekt van bijkomende acties met de VLAM, dat is zeer goed. Kunt u daar al een tipje van de sluier oplichten?

Minister Hilde Crevits: Het is inderdaad goed, collega Dochy, om het nuttige aan het aangename te koppelen. Ik zie dat zeker zitten om met de parlementsvoorzitter naar Oostende te gaan.

De voorzitter: Op bezoek bij collega Tommelein?

Minister Hilde Crevits: De discussie over wie de ideale vrouw is, hoeven we niet te voeren. Laat ons gewoon een grietje eten samen, dan is dat meteen opgelost. U weet, 'tomate-crevettes' is ook goed voor mij, mijn achternaam indachtig zijn grijze garnalen mijn absolute favoriete visjes. Ik wil ze zelfs zelf pellen, mocht u dat graag willen. *(Gelach)*

De voorzitter: Ik wil ook wegblijven hoor, als het moet. *(Gelach)*

Ik weet echt niet welke richting dit uitgaat.

Minister Hilde Crevits: Nee, nee, nee! U gaat mee. *(Gelach.)*

We zouden collega Somers ook kunnen meenemen. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Hij is bevoegd voor de restaurants van de Vlaamse overheid.

Hoe ga ik dat in godsnaam promoten, mevrouw Coudyser? Wel, we moeten de lokale vis nog beter bij de restaurants krijgen. De publieke overheid kan op dat vlak een steentje bijdragen. Het Vlaams Parlement kan dat doen, de Vlaamse overheid kan dat doen. Op deze manier bieden we, mijnheer Vaneeckhout, ook steun aan onze vis.

Steun reserveren, mijnheer Tommelein, alles goed en wel, we hebben recht op zo'n 40 miljoen euro, ik wil best bekijken wat we moeten reserveren, maar we hebben ook flexibiliteit nodig. Als er zaken gebeuren, moeten we soepel kunnen inspelen. Vanmorgen heb ik complimentjes gekregen – ik weet het niet zeker, ook van u denk ik – over het feit dat we extra steun gevonden hebben om oudere schepen te moderniseren richting klimaat, om ze klimaatvriendelijker en energiezuiniger te maken. Dat toont aan dat we creatief omspringen met de middelen die er zijn, en die op gepaste wijze inzetten voor onze vissers. We zullen dat blijven doen.

Collega Malfroot, collega Tommelein, ik vind ook dat we – zeker in de sector van de vis – de bouw of de aankoop van nieuwe boten zouden kunnen ondersteunen. Het is een beetje gek dat we steun krijgen om een oude boot te blijven renoveren, maar niet voor een nieuwe boot, dat mag niet van Europa. Dat is een beetje vreemd in de visserijsector.

Mijnheer Vaneeckhout, u hebt gelijk als u zegt dat we ons moeten wapenen tegen de onverwachte maar ook tegen de verwachte zaken. Dat blijkt ook uit de appreciatie die we krijgen van de SALV, ik ben blij dat jullie dat opmerken, dat doet ook wel eens deugd. We hebben snel en kort op de bal gespeeld door inkomenssteun te geven aan de vissers en hen te vragen om niet meer uit te varen. Zo zat er minder druk op de daling van de prijzen. Als er minder vis wordt aangevoerd, gaan de prijzen weer omhoog.

Voor de brexit is dat natuurlijk veel moeilijker. Als de Britten naar een no-deal gaan op het vlak van vis, en je moet opnieuw akkoorden sluiten over de toegang tot onze wateren en over de quota om vis te mogen opvissen, dan wordt dat een heel moeilijke zaak. In de zeeën staan immers geen muren. Die vis zwemt vandaag in Britse wateren, en morgen kan die in onze wateren of in Franse wateren zwemmen. Het is dus heel moeilijk om vis aan banden te leggen, vandaar het grote belang om een akkoord te kunnen sluiten, minstens daarrond.

Ik heb al meerdere vergaderingen gehad, samen met de acht landen die dezelfde vis- en waterproblemen kennen. Ik hoop echt dat de rede het haalt. De Britse vloot is totaal niet in staat om hun eigen vis op te vissen, dus het is van belang dat we daar een akkoord over kunnen sluiten. Gebeurlijk zullen we akkoorden moeten vinden met andere landen zoals Ierland, om die vis daar aan te landen en zo veilig naar Vlaanderen te kunnen brengen.

Er ligt dus veel werk op de plank en ik hoop echt dat we de komende weken toch tot een soort van kader zullen kunnen komen om het geheel werkbaar te houden. Maar weet dat we als Vlaanderen niet alleen staan met ons visprobleem. Er zijn een pak landen – Duitsland, Nederland – die hetzelfde probleem hebben, en voor wie het belang ook bijzonder groot is.

Bart Tommelein (Open Vld): Bedankt, minister. Het ontgoochelde me wel dat u niet meer weet dat ik u vanmorgen complimentjes gegeven heb. Het waren geen bloemen, het waren bijna hele bloempotten.

Minister Hilde Crevits: Maar ik wilde dat u het nog eens zei in de plenaire vergadering. En u doet het ook.

Bart Tommelein (Open Vld): Ik hoef niemand in dit halfrond ervan te overtuigen dat onze Vlaamse visserij een voorbeeld is, en een van de beste leerlingen van de klas als je het in Europees perspectief bekijkt. Vooral de verduurzaming is onze grote troef, ik heb dat al verschillende keren herhaald. Daar kunnen we het verschil maken met andere landen: op het vlak van ecologische en sociale verduurzaming van onze visserij. Dat is goed voor de sector en het is goed voor elke Vlaming.

Ik wil in mijn slotreplik toch nog eens benadrukken dat de SALV vragende partij is om betrokken te worden bij de relance van de sector in het coronadebacle, en ook wat de brexit betreft. Zo slagen we er ook in om de Vlaamse visserijsector klaar te stomen voor de toekomst. Ik ben daar zeer positief over ingesteld.

Ik dank u voor uw antwoord en voor uw positieve ingesteldheid, minister.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de dalende slaagcijfers bij de inburgeringscursussen

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, beste voorzitter Homans, lieve fractiegenoten, parlementsleden hier en thuis. Minister Somers, u was daarnet al goed op tijd om de uitmuntende tussenkomst van mijn collega Brusselmans te horen over de massa-immigratie en de diversiteit die ervoor zorgt dat tieners, en met name jonge meisjes, niet meer buiten durven te spelen in onze wijken en steden. Het gaat dus zeer slecht met de inburgering en integratie van niet-Europese vreemdelingen en allochtonen in Vlaanderen. Dat kunnen we niet alleen elke dag lezen in de kranten en zien op de sociale media, het blijkt nu ook uit zorgwekkende cijfers.

Want uit uw antwoord van vorige week op mijn schriftelijke vraag, minister Somers, blijkt dat steeds minder vreemdelingen slagen voor het inburgeringsexamen. Voor de cursus maatschappelijke oriëntatie zijn de slaagcijfers gedaald van 90 procent in 2016 naar 85 procent in 2020. Voor Nederlands zijn de slaagcijfers gedaald van 85 procent in 2016 naar nog amper 68 procent in 2020, dit jaar.

Jaar na jaar daalt het aantal vreemdelingen dat slaagt voor het inburgeringsexamen. Vooral wat onze Nederlandse taal betreft zijn de cijfers gewoonweg dramatisch te noemen, dit ondanks de 80 miljoen euro aan Vlaams belastinggeld die deze Vlaamse Regering elk jaar opnieuw besteedt aan inburgering en integratie.

En dus vragen wij ons af, minister Somers, wat er eigenlijk gebeurt met die duizenden vreemdelingen die niet slagen en dus niet integreren. Krijgen die zware boetes opgelegd en verliezen ze effectief hun verblijfsvergunning? Of blijven zij hier, om vervolgens te kunnen klagen en zagen over zogenaamd racisme, omdat ze geen job of huurwoning vinden? Ongetwijfeld zult u voor de Vlamingen een antwoord kunnen geven op deze essentiële vraag.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega, eerst en vooral is er inderdaad een daling vast te stellen in de cijfers bij Nederlands tweede taal (NT2). U weet dat NT2 wordt

georganiseerd door het beleidsdomein Onderwijs. Wij begeleiden vanuit het agentschap mensen daarnaartoe. Daar is inderdaad een daling vast te stellen.

Ik heb echter ook eens gekeken naar de mensen die een verplicht inburgerings-traject volgen, want dat is natuurlijk de kern van de uitdaging. Bij mensen die een inburgeringstraject moeten volgen, zie je ook een daling, van 92 naar 83 procent op diezelfde tijdspanne. Daarnaast heb je de mensen die rechthebbend zijn, die op vrijwillige basis Nederlands volgen. Daar is het slaagpercentage lager. Sommige mensen stoppen ook, om verschillende redenen. Bij maatschappelijke oriëntatie is er een daling van 86,6 naar 85,4 procent, de facto een stabilisering, want in 2020 is er een stijging ten aanzien van de jaren daarvoor.

Niettemin zie je een daling. Eigenlijk had ik van u verwacht dat u daar relatief positief op zou reageren, aangezien die examens niet meer vrijblijvend zijn. Het zou toch heel merkwaardig zijn dat 100 procent van de mensen zonder enig probleem zijn diploma haalt. Dit is geen formaliteit, en dit moet op een ernstige manier moet worden geëvalueerd. De Vlaamse Regering beboet ook de mensen die de cursus niet volgen, want dat is haar decretale mogelijkheid. Het aantal mensen die worden beboet, ziet men ook jaar na jaar stijgen. In de eerste vijf maanden van 2020 is er opnieuw een stijging tegenover vorig jaar van het aantal mensen die worden gesanctioneerd indien zij niet naar de les komen.

Wat gaan we de volgende jaren doen? U weet dat: we gaan van een inspannings-verbintenis naar een resultaatsverbintenis. Mensen zullen een echt examen moeten afleggen. Indien ze niet slagen, zullen ze opnieuw een cursus moeten volgen en opnieuw examen moeten afleggen. Ze zullen er opnieuw voor moeten betalen, zullen opnieuw die inspanning moeten leveren, zodat ze de Nederlandse taal kennen en de maatschappelijke oriëntatie tot de hunne maken. Ik vind dat men vandaag nog niet streng genoeg evalueert. Ik vind dat we dit de volgende jaren minder vrijblijvend moeten maken, dat men strenger moet examineren, dat we van de mensen moeten vragen dat ze die maatschappelijke oriëntatie meer tot de hunne maken, maar tegelijkertijd gaan we hen ook meer helpen. We gaan hun een buddy geven, zodat ze de Nederlandse taal kunnen oefenen en een beter inzicht kunnen krijgen in die maatschappelijke oriëntatie, en we gaan hen binnen de twee maanden naar VDAB brengen, zodat ze ofwel via een beroepsopleiding ofwel door op de arbeidsmarkt actief te zijn, sneller Nederlands kunnen leren en sneller maatschappelijke inzichten kunnen verwerven door de cursus maatschappelijke oriëntatie.

Ik zie dus een positieve evolutie. Ik verwijs naar ons regeerakkoord. U weet dat het nieuwe decreet op 1 januari 2022 van kracht zal zijn. We zullen strenger zijn en korter op de bal spelen, niet om te sanctioneren, maar om meer kansen te geven om zich te emanciperen, om zich beter te kunnen inpassen in de samenleving, zowel door het Nederlands als door het realiseren van die maatschappelijke oriëntatie.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister Somers, dat horen we al zo lang, maar de cijfers zijn natuurlijk wat ze zijn en u kunt daar een beetje mee gooien, maar het aantal vreemdelingen dat niet naar de inburgeringslessen komt, stijgt jaar na jaar. Er worden dan boetes gegeven, maar wat is de verdere consequentie daarvan? Als ze wegblijven en het op den duur opgeven, dan is er geen enkele consequentie. Er is dus geen resultaatsverbintenis.

Steeds meer vreemdelingen vegen hun voeten aan inburgering en integratie, en wat u eigenlijk doet, is daar steeds meer belastinggeld tegenaan gooien. U noemt dat dan 'helpen'. In volle coronacrisis hebt u nog 250.000 euro uitgegeven voor duizend laptops voor inburgerende vreemdelingen. Deze Vlaamse Regering voorziet in meer dan 400 miljoen euro belastinggeld voor inburgering en integratie. U

spreekt nu over 1 januari van volgend jaar, maar ondertussen lezen wij het volgende op de website van het Agentschap Integratie en Inburgering van de Vlaamse overheid: "Het inburgeringsprogramma is gratis." Niet gratis voor de Vlamingen, maar wel voor de vreemdelingen. Vooralsnog is het de Vlaamse belastingbetaler die alles betaalt en ook na die zogenaamde boetes waar u over spreekt, en die zogenaamde 90 euro die men zal moeten betalen, blijft de Vlaming voor de volle pot opdraaien.

Ons voorstel is – en ik zal dat blijven herhalen: laat vreemdelingen de volle pot betalen, namelijk 4300 euro per inburgeringstraject, en trek de verblijfsvergunning in, of ga die gesprekken aan met de federale overheid, van diegenen die niet willen inburgeren.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik heb ook kennis genomen van die cijfers. Die zijn natuurlijk wat ze zijn. Minister, het aantal voor NT2 geslaagde inburgeraars daalt, al zal het u natuurlijk niet verbazen dat wij daar andere conclusies uit trekken dan de heer Van Rooy. Voor ons is het ook cruciaal dat mensen zo snel mogelijk Nederlands leren, en dan moet men zich wat ons betreft vooral de vraag stellen hoe het komt dat het aantal mensen die slagen, daalt. Heeft dat te maken met de kwaliteit van de opleidingen? Heeft dat te maken met de manier waarop wordt lesgegeven? Is er iets veranderd aan de mensen die deelnemen aan die cursussen?

Ik ben vooral benieuwd naar uw verklaringen en naar wat u eraan gaat doen. Want ik denk echt dat we er als samenleving alle belang bij hebben dat mensen zo snel mogelijk Nederlands leren. Daar zijn we het over eens. Laat ons daarin investeren. Dat rendeert. Want als mensen de taal spreken, vinden ze hun plaats in de samenleving en dan kunnen ze inderdaad zo snel mogelijk een bijdrage leveren.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's, het was in 2004, ere wie ere toekomt, Marino Keulen die destijds als minister van Inburgering de inburgeringscontracten heeft ingevoerd. Vlaanderen was toen pionier en is dat vandaag nog altijd. Gaandeweg hebben we de lat hoger gelegd voor nieuwkomers. We zijn al naar een hogere resultaatsverbintenis gegaan. En de komende jaren gaan we de lat nog hoger leggen. Natuurlijk, als je de lat hoger legt, komen de slaagcijfers onder druk. Dus wat is het probleem, mijnheer Van Rooy? Ik denk dat dit vooral aantoont dat we inderdaad serieus werk maken van die inburgeringstrajecten en dat we dat niet te vrijblijvend doen.

Maar ik weet natuurlijk wat uw probleem is: elke euro die we aan inburgeringstrajecten geven, is er voor u een te veel. Sorry, maar wij gaan niet meestappen in uw perfide strategie waarbij je die mensen helemaal aan hun lot overlaat, in de hoop dat de samenlevingsproblemen dan helemaal escaleren en u er politiek gewin uit kunt halen. Dat gaan we niet doen. Dat is een les die we getrokken hebben in de jaren 90. Die fout gaan we niet opnieuw maken. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): De kennis van het Nederlands is een essentiële pijler van het Vlaamse inburgeringsbeleid en een belangrijke voorwaarde om zich te integreren in onze maatschappij, of dat nu is voor conversaties met de buren of in de zoektocht naar werk. Wie na twee jaar nog altijd geen job heeft, zal nu opnieuw een B1-taaltest moeten afleggen, en dat met eigen middelen. Ik denk

dat die toekomstige vernieuwing aantoont dat deze regering het Nederlands als een sleutelfactor tot succes ziet. Dat is positief. Van vrijblijvendheid is inderdaad geen sprake meer.

Mijnheer Van Rooy, u lijkt te vergeten dat de beslissing over de intrekking van de verblijfsvergunning op federaal niveau zit. Maar ook daarin is het engagement van de Vlaamse Regering duidelijk. Er zal systematisch een advies bezorgd worden aan de Dienst Vreemdelingenzaken over het gevolgde inburgerings-traject. Zo kan men de inspanningsverbintenis met betrekking tot de verblijfsvergunning effectief toetsen.

Wij verschillen toch wel fundamenteel van mening over hoe we onze samenleving en de plaats van inburgeraars in ons Vlaanderen zien. Dit regeerakkoord is een visie van een inclusief Vlaanderen, waar iedereen een bijdrage kan en moet leveren en waar we dus een aantal duidelijke inspanningen verwachten van nieuwkomers. U, mijnheer Van Rooy, staat voor een Vlaanderen dat niemand welkom heet, dat geen kansen biedt aan nieuwkomers, dat geen enkele maatschappelijke inspanning wil doen voor dat open Vlaanderen waar we trots op zouden moeten zijn. En daar gaan wij niet in mee. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Ik wil even aanstippen dat de regering op dat vlak de meest ambitieuze is die er ooit geweest is. Niveau A2 zal getest worden via een gestandaardiseerde testing, weliswaar op centrale plaatsen. Dat zal ook een beter inzicht geven in de evolutie van de taalontwikkeling bij nieuwkomers en zal meer dan ooit een gericht en duidelijk beleid mogelijk maken. Nog eens, de regering is op dat vlak de meest ambitieuze die er al geweest is, met zelfs een nog verdergaande ambitie, namelijk een niveau Nederlands B1 voor wie binnen de 24 maanden geen opleiding of job heeft of niet studeert. Dat is de lat hoger leggen dan ooit. Dat maakt van de kennis van het Nederlands echt een sluitstuk van een inburgeringsbeleid. En dat is een terecht sluitstuk, want de kennis van de taal is het begin van iedere integratie.

Minister Bart Somers: Bedankt voor alle beschouwingen, collega's. Ik denk dat een inburgeringstraject niet vrijblijvend mag zijn. Ik ga u teleurstellen, mijnheer Van Rooy. Ik vind dat dat iets is dat inhoud moet hebben, dat meer is dan gewoon een formaliteit waar men even doorwandelt en dan op het eind een papertje krijgt. Ik vind dat mensen die in een inburgeringstraject stappen, moeten worden ondersteund, maar ook de inspanningen moeten doen om binnen de 240 uur, of 480 uur voor trage leerders, een voldoende niveau Nederlands te leren. En ze moeten daarop geëxamineerd kunnen worden. En als het nog niet voldoende is, moeten ze verdere inspanningen doen.

De Vlaamse Regering zet de instrumenten in die ze heeft om mensen bij de les te houden. Als je niet naar de les komt, kun je boetes krijgen. Die boetes lopen op tot 5000 euro. Het begint met 150 euro, een tweede inbreuk is 500 euro, en dan 1000 euro, 2000 euro, 4000 euro en 5000 euro. Dat is niet vrijblijvend. En ik zie het aantal boetes dat gegeven wordt, stijgen. U vraagt of die mensen lakser zijn. Ik denk het niet. Ik denk dat er nu meer en ernstiger gecontroleerd wordt. Dat is de voorbije jaren een groeiproces geweest. We gaan dat resoluut voortzetten.

Op dit moment wordt er van de cursus maatschappelijke oriëntatie geen examen afgenomen. Op dit moment vraagt men op het einde van de cursus om uit te leggen wat men gedaan heeft. 'Ik ben naar een bank geweest en heb geprobeerd een lening af te sluiten.' Of: 'Ik ben naar VDAB gegaan en heb me proberen in te schrijven.' Of: 'Ik ben met de bus ergens naartoe geweest.' En die man of vrouw moet dat uitleggen.

Dat is op dit moment eigenlijk de test, omdat we nog geen examens hebben.

Wat wij nu zullen doen, is heel performant de kennis overdragen en op het einde aan de mensen vragen: hebt u die kennis, hebt u die vaardigheden? Wij examineren u daarop.

Waarom doen we dat? Niet om het die mensen moeilijk te maken, maar net om het hen gemakkelijk te maken, zodat ze zich kunnen inpassen in de samenleving en kansen kunnen krijgen.

Dat zal betekenen dat die cijfers de komende jaren misschien nog wat zullen dalen en dat mensen misschien nog een tweede keer les moeten volgen, om zich verder bij te scholen. Maar tegelijkertijd geven we nieuwe instrumenten. We laten mensen toe. Want het probleem van sommige mensen die vandaag Nederlands leren in onze samenleving is dat ze dat misschien wel in de klas leren, maar nergens kunnen oefenen, omdat ze niemand hebben die Nederlands spreekt met hen. Wel, met dat buddyproject wordt dat wél mogelijk. En daar waar men dat doet, ziet men daar ook de positieve effecten van.

Het tweede dat we doen, is geen zeventien maanden wachten tot het einde van het inburgeringstraject vooraleer mensen naar VDAB kunnen gaan, maar binnen de twee maanden de mensen naar VDAB sturen, al is het voor een arbeidsopleiding of voor een job. Omdat ik, omdat de Vlaamse Regering ervan overtuigd is dat, wanneer mensen actief zijn op de arbeidsmarkt, ze veel sneller de taal zullen verwerven, veel sneller een goed inzicht zullen hebben in onze maatschappij en ook zullen bijdragen tot onze samenleving.

Die cijfers tonen dus aan dat de inspanningen om te controleren, stijgen, dat er daarop meer wordt gesanctioneerd, dat deze regering de lat hoger zal leggen. Dan vraag ik mij inderdaad af, zoals collega Ongena zegt: wat is het probleem? Het enige probleem dat u aanklaart, is een probleem dat u eigen is, namelijk dat u per se buiten de rechtsstaat wilt stappen. U vraagt waarom ik die mensen hun verblijfsvergunning niet afneem. Omdat de Vlaamse Regering daarvoor niet bevoegd is! We zullen dat wel melden aan de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ), als men niet geslaagd is in het examen, maar het is niet onze bevoegdheid.

Waarom staat er op de website dat het nog gratis is? Omdát het nu nog gratis is! We zullen dat veranderen, maar daarvoor moeten we eerst een decreet maken en dat decreet – u weet dat, want u zit in de commissie – zal er zijn op 1 januari 2022. En dan wordt dat wél betalend.

Maar ja, u zegt: 'Regels en wetten zijn niet belangrijk. Ik moet daarbuiten kunnen treden, om mijn maatschappelijke uitdagingen aan te pakken.' Dat heb ik van u al kunnen lezen. 'De maatschappelijke uitdagingen zijn zo moeilijk dat de rechtsstaat een hindernis is geworden. Al die democratische waarden moeten overboord, zodat ik snel mijn ding kan doen.' Ja, dan kunt u dat sneller doen. Maar ik geloof nog altijd in de democratische rechtsstaat. Dat is trouwens een van de dingen die we in de inburgeringscursus aan de mensen leren. Misschien moet ik u dat onderdeel ook eens bezorgen. (*Applaus bij de meerderheid*)

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Het probleem, parlementsleden en minister Somers, is en blijft natuurlijk dat de Vlaming, ook na het zogenaamd niet gratis maken van de cursus, 4000 euro moet betalen voor elke vreemdeling die een inburgeringscursus volgt. En het probleem is en blijft – en dat ligt op federaal niveau, maar alle partijen hier aanwezig, of een deel daarvan, zullen in een Federale Regering zitten – dat diegenen die niet slagen, in dit land zullen blijven.

De slogan van deze Vlaamse Regering zou dus moeten zijn: u kunt of wilt niet inburgeren, dan moet u direct ons land verlaten. Maar indien u, minister Somers,

niet vatbaar bent voor die rede, als u dat gezond verstand niet hebt, dan kan ik niet anders dan u – en dat geldt ook voor de rest van het parlement – confronteren met een video die laat zien tot wat uw soort beleid heeft geleid in dit land. (*Sam Van Rooy toont een video op zijn laptop*)

Luister maar eens goed naar die video. Dat is uw beleid. Dat is het gevolg van uw beleid.

De voorzitter: Collega Van Rooy, uw spreektijd is voorbij. Ik zou u dus willen vragen om uw laptop dicht te doen.

Collega Van Rooy, doe uw laptop dicht, alstublieft. Uw spreektijd is al met vijftien seconden overschreden.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik weet dat het lastig is, maar dit is de realiteit.

De voorzitter: Dat heeft er niets mee te maken. Iedereen moet zijn spreektijd respecteren, u ook.

De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van An Moerenhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het budget voor sociaal tolken

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Minister, sinds januari wilt u sociaal tolken niet langer financieren. Wat zijn sociaal tolken? Dat zijn tolken die worden gebruikt door dokters, ziekenhuizen, rusthuizen, scholen en lokale besturen, om een bepaalde, vaak heel precaire, boodschap te kunnen overbrengen aan mensen die onvoldoende of geen Nederlands spreken.

Vanuit de oppositie hebben we u altijd gewaarschuwd dat die maatschappelijke rol van sociaal tolken ongelooflijk groot en ongelooflijk belangrijk is. We hebben u gewaarschuwd dat er zich drama's zouden afspelen en dat lijkt vandaag helaas waarheid te worden. Uit cijfers blijkt zwart op wit dat er in de eerste vijf maanden van dit jaar al 8000 aanvragen minder zijn voor sociaal tolken. De ene na de andere getuigenis ...

Zeg, minister, u kunt toch ten minste luisteren. Het gaat over getuigenissen van dokters, van zorgverleners, die zeggen dat ze de diagnoses niet meer kunnen stellen voor anderstaligen, dat ze sommige behandelingen niet meer kunnen opstarten. Het gaat dan vaak over ernstige ziektes, zoals kanker en zware vormen van epilepsie, omdat je daarvoor de nuance van een moedertaal nodig hebt. Het gaat over medicatie die complex is en moet worden ingenomen, behandelingen die moeten worden opgestart en nu niet meer kunnen worden opgestart. In sommige casussen gaat het effectief over leven en dood. Dan kunt u toch op zijn minst luisteren.

Dat gaat in sommige casussen effectief over leven en dood.

En kunt u op zijn minst luisteren?

De sociaal tolken zorgden ervoor dat die boodschappen wel werden overgebracht, dat behandelingen werden gestart. Die sociaal tolken zijn er sinds januari niet meer. Dus is er een noodkreet, in de eerste plaats vanuit de zorgsector, maar ook

vanuit het onderwijs en vanuit de lokale besturen – uw andere bevoegdheid – om opnieuw die sociaal tolken te installeren voor de meest precare gesprekken.

Die getuigenissen – als u ze hebt gelezen, minister – gaan door merg en been. Ik vind dat, en mijn fractie vindt dat, onaanvaardbaar in een regio als Vlaanderen. U bent Vlaams minister. Het is uw taak om ervoor te zorgen dat grondrechten, zoals het recht op onderwijs en het recht op gezondheidszorg, voor alle Vlamingen worden gerespecteerd, ook voor diegenen die geen perfect Nederlands spreken, ook voor diegenen die niet genoeg geld hebben om dan maar een sociaal tolk te betalen.

Minister, wilt u die getuigenissen ter harte nemen en alstublieft die maatregel terugdraaien en ervoor zorgen dat sociaal tolken opnieuw mogelijk is voor die meest precare gesprekken met dokters, zorgverleners en scholen. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Moerenhout, Vlaanderen laat inburgeraars niet in de steek. Wij bieden iedereen die in onze samenleving komt de kans aan om Nederlands te leren met 240 uur les en daarna, voor traaglerenden, 480 uur les. We voorzien in een buddy, wat ik daarnet al heb gezegd, en we helpen de mensen zo snel mogelijk bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), zodat ook daar Nederlands kan worden aangeleerd.

Het gemiddelde traject van een inburgeraar duurt zeventien maanden. Gedurende die zeventien maanden kan die persoon gratis en altijd een beroep doen op sociaal tolken. Voor die periode van zeventien maanden is er nog een periode waarin hij bij wijze van spreken in de maatschappelijke wachtkamer zit. Zijn asiël moet erkend worden. Dat duurt ook nog eens gemiddeld een jaar tot anderhalf jaar. Gedurende dat anderhalf jaar kan hij, indien hij een taalprobleem heeft, gratis een beroep doen op de ondersteuning van Fedasil. Gemiddeld zijn mensen dus twee tot tweeënhalf jaar in ons land, waarbij ze voor alle taalkwesties volledig gratis worden ondersteund. Op dat moment gaan we er inderdaad van uit dat die mensen voor een stuk op eigen benen staan. Maar ook dan laten we ze nog niet los. Dan hebben wij voorzien dat die mensen een beroep kunnen doen op bijvoorbeeld taalhulpen, zoals die in Brussel en in Mechelen bestaat. Voor heel wat praktische problemen inzake taal kunnen die taalhulpen ondersteuning bieden. Zij kunnen nog altijd een beroep doen op de sociaal tolken voor 48 euro per uur. Die regeling bestaat al sedert 2013. Ze is toen in het decreet ingeschreven. Er is heel lang gewacht om haar te implementeren. We hebben haar nu geïmplementeerd. Ondertussen werden met 854 verenigingen en organisaties contracten afgesloten, zodat zij een beroep doen op de sociaal tolken en dit betalen voor de mensen. Daar zijn 187 gemeenten bij. Wij hebben de eerste drie maanden van dit jaar tienduizend keren een vraag ter ondersteuning van sociaal tolken gekregen en ondersteund.

Ik zie dus niet goed in waar het echte probleem zit. Ik vind het een principiële keuze. Ik vind dat mensen bewuster moeten omgaan met taal. Zij moeten beseffen dat ze zonder kennis van het Nederlands in deze samenleving minder kansen hebben. Organisaties zijn in staat om op die sociaal tolken een beroep te doen. Wanneer mensen in een precare situatie een moeilijk en complex probleem uitgelegd moeten krijgen, kunnen ze een beroep doen op die sociaal tolken tegen een redelijk tarief.

De voorzitter: Kunt u afronden, alsjeblieft?

Minister Bart Somers: Ik denk dat wij daarmee niet het verkeerde signaal geven. Zelfs indien men hier jaren is, kan men nog tamelijk gemakkelijk een

beroep doen op gratis taalondersteuning. Ik geloof daar emancipatorisch minder in. (*Applaus van Tom Ongena*)

An Moerenhout (Groen): Minister, de cijfers tonen uw ongelijk aan. 48 euro per uur is voor heel veel mensen heel veel geld. In amper vijf maanden tijd is dat voor achtduizend mensen genoeg om geen sociaal tolk aan te vragen. Ten tweede, Nederlands is belangrijk, maar op het einde van een inburgeringstraject spreekt niemand, maar dan ook niemand, genoeg Nederlands om een complex medisch gesprek aan te gaan. Ten derde, inderdaad, u zet in Mechelen in op taalhulpen, en dat werkt daar goed. Maar in Vlaanderen, waar u minister bent, tonen de voorbeelden uit de praktijk heel goed aan dat die informele tolken geen goede oplossing zijn, al zeker niet in de zorg. Waarom niet? Omdat je er ten eerste niet zeker van bent of ze alles correct vertalen. En ten tweede komt het recht op privacy in het gedrang. Want een gecertificeerde sociaal tolk is onderworpen aan het beroepsgeheim, een informele tolk niet. Wat dan bij preciaire situaties zoals huiselijk geweld? Het vermoeden van misbruik? Wat moeten die mensen dan doen? Dan kun je toch geen informele tolk meenemen? Neen, die zaken komen gewoon niet meer aan de oppervlakte.

Minister, alleen pleiten voor informele tolken is niet verdedigbaar. Ik vind dat zelfs enorm hardvochtig.

Dus, ik herhaal heel graag onze oproep: luister alstublieft, neem de vragen en opmerkingen van de zorgsector en het onderwijsveld ter harte, en faciliteer opnieuw sociaal tolken. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, ik wil ondersteunen wat u hebt gezegd. Het is zeer goed dat de overheid nieuwkomers, mensen die hier nog niet lang zijn en de tijd nog niet hebben gehad om Nederlands te verwerven, helpt met sociaal tolken. Maar het kan toch niet de bedoeling zijn dat de overheid dat tot in lengte van dagen doet, want dan ga je net ontmoedigen, of in elk geval niet aanmoedigen, om de taal te leren. Op dat vlak zitten we op een andere golflengte dan collega Moerenhout. Als men echt een tolk nodig heeft, dan kan men die zelf betalen. Laat dat in elk geval een stimulans zijn om Nederlands te leren.

Minister, mevrouw Moerenhout geeft de indruk dat u budgetten zou hebben teruggeschroefd, maar ik dacht dat dat niet zo was. Is dat budget nu kleiner dan vroeger? Ik dacht van niet.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Het belang van sociaal tolken staat buiten kijf. Minister, ik deel uiteraard uw mening dat kennis van het Nederlands primordiaal is, en daar wordt volop op ingezet. In het regeerakkoord staat dat men tijdens het inburgeringstraject daarop een beroep kan doen, gefinancierd door de gebruikersoverheden. Na die periode moet de anderstalige zelf betalen voor die dienstverlening.

Het is natuurlijk niet omdat we voor een probleem niet meer subsidiëren, dat het probleem niet meer bestaat. Ik kan me inbeelden dat er misschien situaties zijn, bijvoorbeeld in de medische wereld, die moeten worden opgevolgd.

Minister, ik sta volledig achter het standpunt dat u hebt vertolkt, maar kunt u zich inbeelden dat er toch situaties zijn in specifieke sectoren die moeten worden opgevolgd?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Minister, mijn eerste vraag in dit parlement ging over de kostprijs van sociaal tolken. Helaas gebeurt vandaag wat ik en mevrouw Moerenhout toen ook al voorspelden dat ging gebeuren, namelijk dat het aantal uren sociaal tolken daalt. Wij zijn het compleet oneens met de prijsstijging tot 48 euro voor niet-inburgeraars.

Uiteraard verwachten we van mensen dat ze Nederlands leren, maar wat winnen we er als samenleving bij door hardvochtig hulp te weigeren aan mensen die niet altijd goed genoeg Nederlands spreken om mee te zijn in een technisch of juridisch gespecialiseerd jargon?

Minister, u zegt dat we met vrijwilligers werken. Dat klinkt goed, maar ik heb daar toch veel kritische vragen bij als het gaat over de correctheid van de vertaling, maar ook als het gaat over betrouwbaarheid. Het is niet vanzelfsprekend om over je meest intieme medische gegevens zomaar met een wildvreemde vrijwilliger te praten. Daar moet wat ons betreft een professional bij zitten. Ik verwijs trouwens ook naar het rapport van de visitatiecommissie van het Agentschap Integratie en Inburgering, dat zelf letterlijk schrijft dat het niet evident lijkt om al die vrijwilligers te mobiliseren.

Ook wij vragen u: draai alstublieft die prijsstijging terug. Ik vrees echter dat dat niet zal gebeuren. In dat geval, hoe denkt u dan toch ten minste aan die zeer terechte bedenkingen en aandachtspunten in verband met de vrijwilligers tegemoet te komen?

Minister Bart Somers: Wat taalhulpen betreft, gaat er vanuit het Agentschap ondersteuning komen. We gaan het systeem dat in bepaalde steden goed werkt, proberen uit te rollen op basis van vrijwilligheid in heel Vlaanderen. Dat is op zich een goede zaak.

Mevrouw Goeman, ik wil u eraan herinneren dat het decreet dat het betalend maken heeft ingevoerd in 2013, is goedgekeurd toen u in de meerderheid zat. *(Opmerkingen van mevrouw Hannelore Goeman)*

Mevrouw Goeman, ik heb u laten uitspreken. U zat toen in de meerderheid en u hebt voor dat principe gekozen.

Ik wil nu eens meegaan in het meest pessimistische scenario van mevrouw Moerenhout. De eerste drie maanden van 2020 hebben 9041 mensen een beroep gedaan op taalhulpen. In 2019 waren dat 12.900 mensen, in 2018 waren het er 10.900. Ik neem het slechtste vergelijkingspunt voor mij, namelijk 2019. Dat is gemiddeld 1200 per maand minder mensen die daar een beroep op hebben gedaan. Stel dat die allemaal naar het ziekenhuis moesten gaan om allemaal die heel moeilijke boodschap te krijgen, en geen een van die 1200 heeft geld om 48 euro per uur op tafel te leggen. Dat is het meest pessimistische scenario. Dat zijn 10 mensen per ziekenhuis in Vlaanderen, want in Vlaanderen zijn er 128 ziekenhuizen. Dat is 480 euro per maand per ziekenhuis.

Mevrouw Moerenhout, denkt u nu echt dat een ziekenhuis niet bereid is een dergelijke inspanning te leveren? Zal ik u het totale omzetcijfer van een ziekenhuis geven?

Ik wil het omdraaien. Zou het misschien kunnen dat er 1200 minder zijn omdat er geen gratis dienstverlening meer is en dat een aantal mensen hun taalbeleid hebben bijgestuurd? Misschien zijn die 1200 personen op een totaal van 10.000 personen net die mensen die geen moeilijke boodschap moeten krijgen, maar die op een andere manier verder kunnen worden geholpen. Ik heb als burgemeester vaak meegemaakt dat mensen liefst in het Frans of het Engels met mij spraken en dat het een inspanning kostte om hen in eenvoudig Nederlands een

boodschap te geven. Misschien is dat wel gebeurd. Ik ben er absoluut niet van overtuigd dat de overstap naar de betaling van 48 euro ineens een onoplosbaar probleem is. Het gaat in heel Vlaanderen om 1200 mensen. Het gaat niet enkel om ziekenhuizen, maar ook om OCMW's en het onderwijs.

Bovendien hebben 854 instellingen nu reeds een contract afgesloten om een beroep op de sociaal tolken te doen. Wanneer het nodig is, zullen ze dat financieren. Ik weiger te geloven dat een ziekenhuis koppig zou verzaken die inspanning te leveren indien iemand die zich onmogelijk door iemand anders kan laten bijstaan een moeilijke boodschap moet krijgen. Ik weiger dat te geloven.

An Moerenhout (Groen): Minister, u moet mijn scenario niet volgen. U kunt gewoon de krant van vandaag openslaan. De krant staat vol getuigenissen over diagnoses die bij de dokter met behulp van Google Translate moeten gebeuren, over de traumabehandeling van kwetsbare mensen die zo maar wordt stopgezet en over oudercontacten over attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) en gedragsstoornissen die gewoon niet kunnen plaatsvinden omdat de middelen er niet zijn en sociaal tolken niet meer worden gefinancierd.

U hebt in uw casus over ziekenhuizen gesproken, maar u weet net zo goed als ik dat het hoofdzakelijk om privé-dokters en thuishulp gaat. Deze mensen zitten nu ongelooflijk in de problemen en uw antwoord ontgoochelt me enorm. Ik had dit van u niet verwacht. U blokkeert gewoon de toegang tot de gezondheidszorg en het onderwijs voor de meest kwetsbaren. U loopt de harde maatregelen van de N-VA gewoon achterna. Ik had van u meer verwacht. Nederlands is belangrijk, maar een beetje mededogen en menselijkheid in het integratiebeleid mogen ook. *(Applaus bij Groen, sp.a en de PVDA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.21 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.36 uur.*

ONTWERP VAN DECREET betreffende instemming met het samenwerkingsakkoord van 19 maart 2020 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de bevoegdheden van de gemeenschappen en van de federale staat inzake het taxshelterstelsel voor audiovisuele werken en podiumwerken en tot informatie-uitwisseling
– 358 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende instemming met het samenwerkingsakkoord van 19 maart 2020 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de bevoegdheden van de gemeenschappen en van de federale staat inzake het taxshelterstelsel voor audiovisuele werken en podiumwerken en tot informatie-uitwisseling.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 358/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 en 2.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 16 en 17/1 van het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid

– **389 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 16 en 17/1 van het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 389/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 4.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Koen Daniëls, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaïke De Rudder en Katja Verheyen tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat de selectieve participatietoelagen betreft

– **363 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Katrien Schryvers, Koen Daniëls, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaïke De Rudder en Katja Verheyen tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat de selectieve participatietoelagen betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Jans, verslaggever, had gevraagd om hierover verslag uit te brengen. Ik zie echter dat ze niet aanwezig is. Dat is dus niet aan de orde.

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): In afwezigheid van mevrouw Jans wil ik kort meegeven dat die selectieve participatietoelage een niet onbelangrijk gegeven is. Dat is de vroegere schooltoelage, die we nu in het groeipakket hebben ondergebracht.

Er zijn twee belangrijke zaken. De eerste is de automatisering. Ik denk dat het een goede zaak is voor iedereen dat zoveel mogelijk gezinnen het automatisch krijgen. Een tweede zaak die we bij dezen doen, is het moment waarop we kijken naar de gezinssamenstelling – een belangrijk punt voor de berekening van het bedrag – zo dicht mogelijk plaatsen bij het moment waarop de schooltoelage wordt uitgekeerd. Dat is niet onbelangrijk en ik ben blij dat daar grote overeenstemming over bestaat. Dat zorgt ervoor dat het bedrag van de selectieve participatietoelage – lees: de schooltoelage – maximaal is afgestemd op het gezin waarin het kind zich bevindt op het moment dat het schooljaar start. Dat is wat nu voorligt.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega's, met het groeipakket worden sinds 1 januari vorig jaar een heel aantal tegemoetkomingen voor kinderen ondergebracht in één globaal systeem. Ik denk daarbij aan het basisbedrag – de vroegere kinderbijslag – maar ook aan de selectieve participatietoelage, de sociale toeslag en de zorgtoelage.

Die selectieve participatietoelage wordt toegekend voor kinderen die onderwijs volgen in een door de Vlaamse Gemeenschap erkende, gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling en die opgroeien in een gezin met een lager inkomen. Het bedrag is afhankelijk van het gezinsinkomen, de opleiding die de leerling volgt en de gezinssamenstelling. Net zoals de sociale toeslag voor de lage inkomens wordt de schooltoelage binnen het groeipakket ook automatisch toegekend aan wie daar recht op heeft. Uit de cijfers blijkt dat die schooltoelage daardoor wordt uitbetaald aan veel meer gezinnen dan voorheen het geval was. Dat is dus alleszins een goede zaak, dat mensen krijgen waar ze recht op hebben.

Hoewel de uitbetaling van die selectieve participatietoelage gebeurt in het begin van het schooljaar, gebeurt de berekening van het precieze bedrag waarop een gezin recht heeft aan de hand van de gezinssituatie op 31 december van het lopende schooljaar. Het groeipakket heeft die werkwijze overgenomen van het Ministerie van Onderwijs, dat voor de inwerkingtreding van het groeipakket de uitbetaling van die schooltoelagen deed.

En dat betekent, als er zich een wijziging voordoet in de gezinssituatie tussen het moment van uitbetaling en 31 december van dat jaar, dat het uitbetaalde bedrag niet meer correct is. Bij gezinnen die te weinig hebben gekregen, kan er dan een bijpassing gebeuren. Bij gezinnen die te veel hebben gekregen, wordt er dan weer een terugvordering gevraagd. Met het voorstel van decreet dat nu voorligt, willen we het ijkingsmoment van de berekening van de selectieve participatietoelage wijzigen van 31 december, te midden van het schooljaar, naar 31 augustus, voorafgaand aan het betrokken schooljaar dus. We willen die wijziging laten ingaan vanaf nu, zodat alle gezinnen bij het begin van het eerstvolgende schooljaar ook ineens het juiste bedrag krijgen. Zo vermijden we dat de meest kwetsbare gezinnen, die de toeslag snel nodig hebben, eerst een te laag bedrag zouden ontvangen en dat er van gezinnen die mogelijk te veel ontvingen, een terugvordering geëist wordt via een aantal onverwachte vragen tot terugbetaling.

Bovendien betekent dit alles een significante administratieve vereenvoudiging – dat zullen jullie ook wel begrijpen – en wordt er zowel voor de administratie als voor de burger heel wat papierwerk vermeden.

Met dit voorstel optimaliseren we het Groeipakket dus verder en ik denk dat het heel goed is dat er meer duidelijkheid komt en dat gezinnen meteen het juiste bedrag van de selectieve participatietoeslag krijgen, waar ze ook recht op hebben. We weten allemaal dat het Groeipakket een heel belangrijk instrument is in de ondersteuning van gezinnen, in het bijzonder de meest kwetsbare.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 363/1)*

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 3.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot wijziging van artikel 47 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van artikel 47 en 81 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid)

– 415 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Peter Van Rompuy bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Voorzitter, wij zouden graag een schorsing vragen, omdat we nog een voorstel van decreet aan de agenda van vandaag zouden willen toevoegen. We zijn daar binnen de meerderheid nog over aan het overleggen, maar we zouden dat graag vandaag op de agenda plaatsen. Ik vraag dus of het mogelijk is de vergadering te schorsen.

De voorzitter: Een schorsing is altijd mogelijk. Het zou wel handig zijn, mocht u ongeveer kunnen aangeven hoelang die schorsing zou duren.

Peter Van Rompuy (CD&V): Wij hadden gehoopt om de tekst rond 18 uur te hebben en te kunnen indienen, maar laat ons iets langer nemen om op veilig te spelen. Een uurtje? *(Opmerkingen van Jos D'Haese. Rumoer)*

Ja maar, het moet toch vooruitgaan? Het is toch het een of het ander? *(Rumoer)*

De voorzitter: Collega's, ik heb een ander voorstel. *(Rumoer)*

Ik ben aan het kijken hoeveel personen er ondertussen al ingelogd zijn. Het zijn er nog maar 67. Normaal gezien ben ik nu aanbeland bij het moment waarop ik iedereen oproep om in te loggen. 67 is nauwelijks de helft, dus dat is te weinig om te beginnen met het vervolg van de agenda, dus ik moet sowieso schorsen.

De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Het gaat over het voorstel van decreet dat we daarnet besproken hebben, over de contactopsporing voor mensen die naar het buitenland geweest zijn. Er is hier de algemene vraag gesteld om daar met spoed aan te werken en dat doen we ook. We vragen nu om een uur schorsing om dit te kunnen afronden, zodat we dit vandaag nog in orde kunnen brengen. Ik denk dat dat de wens is van het voltallige parlement en daarom zouden we dit voorstel van decreet vandaag nog willen goedkeuren.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, we hebben nog een aantal andere zaken op de agenda staan.

De voorzitter: Ik weet het, maar er zijn nog maar 67 personen ingelogd.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Dat begrijp ik, maar zodra de mensen opgeroepen zijn om in te loggen, kunnen we toch al de rest van de agenda afwerken. Dan kunnen wij het andere voorstel van decreet, dat blijkbaar nog ergens in de lucht circuleert, achteraf afhandelen. Maar we gaan nu toch geen uurtje op onze lauweren rusten, terwijl er nog een hele agenda is die we kunnen afwerken? Dan heeft de meerderheid nog wat tijd om haar decreet in te dienen en ten laatste over een uurtje te behandelen.

De voorzitter: Elke partij, meerderheid of oppositie, kan om een schorsing vragen. Hoelang het moet duren en wanneer het hier afgerond is, dat bepaalt u niet, dat bepaal ik en dat bepaalt het reglement.

Collega Janssens, ik stel vast dat er 74 personen zijn ingelogd. Ik kan niet starten met het vervolg van de agenda, want die houdt onmiddellijk een stemming in. Dat gaat dus niet. *(Opmerkingen)*

Peter Van Rompuy (CD&V): Voorzitter, voor ons is het geen probleem, wanneer dat reglementair mogelijk is, om een aantal zaken al verder af te werken wanneer er nog niet genoeg mensen zijn ingelogd. We blijven natuurlijk wel bij de vraag om even de tijd te krijgen om alsnog vandaag te kunnen overgaan tot de agendering van ons voorstel van decreet.

De voorzitter: Mijnheer Van Rompuy, u kunt op om het even welk moment tijdens de plenaire vergadering de spoedbehandeling vragen. Wanneer er voldoende personen zijn ingelogd, zouden we kunnen verdergaan met wat sowieso al op de agenda stond. Als uw voorstel van decreet dan nog niet klaar is, kunnen we nog altijd schorsen.

Peter Van Rompuy (CD&V): Oké.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, mag ik alle partijen oproepen om de kornuiten van hun eigen partij aan te raden of streng aan te bevelen om in te loggen? We hebben er intussen 90.

Freya Saeyns, Sihame El Kaouakibi, Kris Van Dijck en Conner Rousseau zijn sowieso verontschuldigd.

Intussen zijn 106 personen ingelogd. Ik stel voor dat we starten met de teststemming, zoals we dat elke keer doen.

– *De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.*

Deze test is goed verlopen. Er hebben 107 leden aan deelgenomen.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloopmans, Sam Van Rooy, Yves Buysse en Chris Janssens over de bescherming van ons culturele erfgoed en onze monumenten tegen een nieuwe beeldenstorm
– 367 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloopmans, Sam Van Rooy, Yves Buysse en Chris Janssens over de bescherming van ons culturele erfgoed en onze monumenten tegen een nieuwe beeldenstorm.

Dit voorstel van resolutie werd door de commissie verworpen.

Bij mail van 25 juni 2020 hebben de heren Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloopmans, Sam Van Rooy, Yves Buysse en Chris Janssens verzocht het op de agenda van de plenaire vergadering te plaatsen.

Conform artikel 77, punt 5, van het Reglement van het Vlaams Parlement moeten wij ons bij zitten en opstaan uitspreken over het aanvatten van de bespreking.

De heer Brusselmans heeft het woord over het al dan niet aanvatten van de bespreking.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Zoals u weet, werd dit voorstel van resolutie drie weken geleden als niet-dringend beschouwd en verwezen naar de Commissie voor Wonen en Onroerend Erfgoed. Twee weken geleden kwam de resolutie daarin aan bod, maar daarbij vielen een paar dingen toch wel op. Waar de N-VA bijvoorbeeld aangaf dat zij inhoudelijk eigenlijk akkoord ging met dit voorstel van resolutie, maar ze als overbodig beschouwde gezien het gegeven dat deze regering al stappen had ondernomen om de beeldenstorm te stoppen, spraken de andere meerderheidspartijen – Open Vld en CD&V – dat een minuut later tegen door de optie om beelden te verwijderen als legitiem aan te zien, terwijl de N-VA bij monde van collega Smeyers net als ons voorstel van resolutie duidelijk voor het duiden, maar tegen het verwijderen van die beelden was en vandalisme veroordeelde. De verbazing was bij mij en mijn fractiegenoten dan ook groot dat, ondanks die duidelijke tegenstelling, ook de N-VA tegen dit voorstel van resolutie stemde. Het is te zeggen: dat deden ze niet allemaal. Vier van de vijf fractieleden van de N-VA die stemrecht hadden in de commissie stemden tegen, maar eentje stemde helemaal niet ondanks het feit dat er daartoe twee kansen waren. Die twee elementen duiden toch op een discrepantie tussen het standpunt van de N-VA en haar stemgedrag, alsook op een toch wel duidelijk meningsverschil binnen de meerderheid. Dat geeft zelfs de indruk van partijtucht, waarbij volksvertegenwoordigers niet willen of mogen stemmen om niemand tegen de borst te stuiten. (*Gelach. Opmerkingen*)

Collega's, uit respect voor onze democratie en de individuele taak, verantwoordelijkheid of zelfs plicht van een volksvertegenwoordiger alsook ten voordele van de geloofwaardigheid van de meerderheidspartijen en dan specifiek de N-VA, willen wij hun via deze weg de kans geven om hun stemgedrag te wijzigen en om ook andere parlementsleden de kans te geven om zich over dit voorstel van resolutie uit te spreken. Dit is voor de N-VA de uitgelezen kans om duidelijk te maken of ze nu voor het verwijderen van deze beelden is of niet.

Ik ben van harte bereid om het voorstel van resolutie hier, net zoals in de commissie, nogmaals uitgebreid toe te lichten en te antwoorden op alle vragen en bedenkingen, voor zover die natuurlijk betrekking zouden hebben op de inhoud van dit voorstel.

Dus aan de meerderheidspartijen en specifiek aan de N-VA stellen wij de vraag: bent u voorstander van het verwijderen van standbeelden? Wel, dan stemt u eerst voor de behandeling van ons voorstel van resolutie en stemt u er straks voor. En anders stemt u tegen. Maar dan geeft u de mensen toch het voordeel van de duidelijkheid, en uw geloofwaardigheid zal er alleen maar bij winnen. Het is een win-winsituatie. Ik kijk ernaar uit, collega's.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Wij stemmen bij zitten en opstaan over het al dan niet aanvatten van de bespreking.

De volksvertegenwoordigers die de bespreking wensen aan te vatten, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de bespreking niet wensen aan te vatten, drukken op 'Ik blijf zitten'.

De bespreking wordt niet aangevat.

VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Freya Saeys, Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Tine van der Vloet tot wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris en houdende oprichting van een Commissie van toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren, wat het beveiligend verblijf en de benaming van de Commissie van toezicht betreft
– 407 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Peter Van Rompuy bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Freya Saeys, Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Tine van der Vloet tot wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris en houdende oprichting van een Commissie van toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren, wat het beveiligend verblijf en de benaming van de Commissie van toezicht betreft.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, collega's, in 2017 hebben we bij het Kinderrechtencommissariaat de Commissie van toezicht opgericht die toezicht houdt in jeugdinstanties met besloten opvang. In het decreet zijn die instanties nominatief opgesomd. Ingevolge het nieuwe decreet Jeugddelinquentierecht zal er in het landschap veel veranderen. Zo zijn er twintig voorzieningen die hetzij vanuit het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap of vanuit het Agentschap Opgroeien een erkenning kregen om de module beveiligend verblijf op te starten. Daardoor zullen ze plaats bieden aan 132 jongeren. We vinden het aangewezen dat het werkingsgebied van de Commissie van toezicht uitgebreid kan worden zodat ze op al die voorzieningen toezicht kan houden en kan toezien op de

rechtsbescherming van die jongeren. Voor de meeste van die voorzieningen gaat het beveiligend verblijf in op 1 september, vandaar dat de datum van inwerking-treding van dit voorstel van decreet en de uitbreiding van het toepassingsgebied valt op 1 september. Dat is de reden om dit bij hoogdringendheid toe te voegen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Freya Saeys, Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Tine van der Vloet tot wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris en houdende oprichting van een Commissie van toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren, wat het beveiligend verblijf en de benaming van de Commissie van toezicht betreft, onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Freya Saeys, Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Tine van der Vloet tot wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris en houdende oprichting van een Commissie van toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren, wat het beveiligend verblijf en de benaming van de Commissie van toezicht betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Als je van je vrijheid beroofd bent, dan ben je afhankelijk van het functioneren van anderen, en dat gewoonlijk in een strak institutioneel georganiseerd gezagskader. Dat heeft natuurlijk een heel grote impact, zeker als het gaat over kinderen en jongeren. Daarom is er vanuit mensenrechtenperspectief en overeenkomstig internationaal vigerende regelgeving een bijzondere rechtsbescherming nodig die misbruik en willekeur moet tegen gaan, en die humane en constructieve behandeling garandeert.

Tot enkele jaren geleden gebeurde het toezicht op de gemeenschapsinstellingen door de administratie zelf. Die was als het ware rechter en partij op dat moment. Vlaanderen kreeg hierop vanuit diverse hoeken meermaals opmerkingen. Ik heb dan ook in 2013 samen met een aantal collega's een conceptnota ingediend die ging over de thematiek en waarover in 2014 een hoorzitting is doorgedaan.

Met het decreet van 3 februari 2017 dat daaruit is voortgevloeid, maakten we vanuit dit parlement dan echt werk van een extern en onafhankelijk toezicht met

de oprichting van een externe Commissie van toezicht op de vrijheidsberoving van kinderen en jongeren in de Vlaamse Gemeenschap.

De Commissie van toezicht wordt voorgezeten door de kinderrechtencommissaris, die verder uit een aantal maandcommissarissen bestaat die minstens een keer per maand een bezoek brengen aan de instellingen. De maandcommissarissen zijn bereikbaar voor jongeren; die kunnen bij hen terecht voor vragen en opmerkingen. Wanneer het over een echte klacht gaat, wordt die overgemaakt aan het Kinderrechtencommissariaat.

De commissie rapporteert jaarlijks over haar werking. We hebben ondertussen twee keer een jaarverslag gekregen en ook kunnen bespreken in de commissie. Daaruit blijkt toch wel dat het systeem zijn effect niet mist. Die jaarverslagen geven zicht op problemen maar ook op positieve ontwikkelingen op het vlak van de behandeling van minderjarigen in de voorzieningen en op de opvolging. We volgen dat vanuit het parlement alleszins op.

Met de uitrol van het Vlaams jeugddelinquentierecht verandert een en ander voor de opvang van minderjarigen. Zo komen er twee gescheiden sporen, enerzijds een spoor voor jongeren die in een verontruste opvoedings- of leefsituatie verkeren, en anderzijds een spoor voor minderjarige delictplegers, of vermoedelijke delictplegers. Enkel voor die laatste groep zal gesloten plaatsing als maatregel kunnen. Voor de eerste groep kan er nog wel een indicatie zijn voor een beveiligend opvangkader. Zoals ik daarstraks heb gezegd zijn er 20 voorzieningen die, hetzij vanuit het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, hetzij vanuit het agentschap Opgroeien, een erkenning kregen om de module beveiligend verblijf op te starten. Samen zullen die plaats bieden aan 132 jongeren.

De opstart van die modules gebeurt volgens verschillende snelheden. Er zijn al twee voorzieningen met hun afdeling gestart op 1 april laatstleden, terwijl andere starten in september dit jaar of begin volgend jaar. De laatste plaatsen zullen uiterlijk in september 2021 operationeel zijn.

Die vernieuwing impliceert dat het toepassingsgebied voor het mandaat van de Commissie van toezicht, zoals vermeld in het decreet van 3 februari 2017, niet langer accuraat is. Met voorliggend voorstel van decreet breiden we het toepassingsgebied van de voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren uit, zodat de afdelingen van alle private voorzieningen die de module beveiligend verblijf aanbieden, daarin worden opgenomen.

Door ze dit keer niet meer bij naam te noemen, zoals dat in het vorige decreet wel het geval was, vermijden we dat het decreet telkens moet worden aangepast bij wijzigingen in de voorzieningen die dat aanbod hebben, zoals we dat al eerder hebben moeten doen met het decreet van 1 december 2017. Toen hebben we De Leemwinning toegevoegd.

Met dit decreet zorgen we er dus voor dat de Commissie van toezicht voor jeugdinstellingen in alle voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren haar werk kan blijven doen, en dat we op die manier blijven inzetten op de individuele rechtsbescherming van die jongeren wiens vrijheid sterk wordt ingeperkt. En dat is absoluut nodig. Het is noodzakelijk om dat over alle voorzieningen heen te blijven volgen, en toezicht te blijven houden op de manier waarop er aan de rechten van jongeren in die voorzieningen vorm wordt gegeven.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik dank collega Schryvers om dat zo duidelijk te duiden. Ik wil misschien nog even toevoegen dat het bij het jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat en de Commissie van toezicht was dat deze vraag expliciet

naar voren kwam. Het zijn de maandcommissarissen zelf, die vrijwilligers zijn, die sterk overtuigd zijn van het feit dat we iedereen moeten behandelen. En nu we naar private beveiligde opvang gaan moeten de jongeren die daarin terechtkomen hetzelfde recht hebben om op dezelfde manier een maandcommissaris te ontvangen, en op die manier te kunnen samenwerken met het Kinderrechtencommissariaat.

Het lijkt mij dus verstandig om de nominatimnamen eruit te halen, en inderdaad te spreken over beveiligde opvang. Er komen trouwens 132 extra plaatsen bij. We zorgen er zo voor dat er geen onuitlegbare verschillen tussen verschillende voorzieningen ontstaan. Ik denk dat dit tegemoetkomt aan de eenduidigheid en de eenvoudigheid, en dat het vooral die blik van buitenaf naar binnenin garandeert, in een inrichting waar jongeren toch voor een stuk van hun vrijheid worden beroofd. En dat is de reden waarom wij straks met overtuiging op de groene knop zullen duwen.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Voorzitter, wij zouden hier graag nog een amendement op indienen.

De voorzitter: Dat is net officieel toegekomen en het wordt nu rondgedeeld. Als u wilt, mag u het amendement ook toelichten.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Collega's, uiteraard gaan wij inhoudelijk volledig akkoord, maar er is misschien nog een kleine aanpassing nodig. Met name in de artikelen 3 en 5 wordt bepaald dat in het decreet van 15 juli 1997 houdende de oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris en houdende oprichting van een Commissie van toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren, de tot op heden gehanteerde benaming 'Commissie van toezicht' zal worden vervangen door 'Commissie van Toezicht voor jeugdinstanties'. Het lijkt me dan ook gepast om een bepaling in te lassen waarmee de benaming 'Commissie van toezicht' wordt gewijzigd in 'Commissie van Toezicht voor jeugdinstanties' in het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarigen in de integrale jeugdhulp en binnen het kader van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht, zodat de benaming in beide met elkaar gerelateerde decreten – parallelwetgeving – toch gelijklopend is.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 407/1)*

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 5.

Er is een amendement tot invoeging van een artikel 5/1. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 407/2)*

– Er zijn geen opmerkingen bij artikel 6.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over het amendement, de artikelen en het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katia Segers, Kurt De Loor en Conner Rousseau over een sterk relanceplan voor de cultuur- en eventsector – 404 (2019-2020) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft mevrouw Hannelore Goeman bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Katia Segers, Kurt De Loor en Conner Rousseau over een sterk relanceplan voor de cultuur- en eventsector.

De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp-a): Collega's, sp.a heeft inderdaad een voorstel van resolutie ingediend met betrekking tot een sterk relanceplan voor de cultuur- en eventsector. We vragen de spoedbehandeling hiervan vandaag. Waarom doen we dat? Omdat de sector bloedt. Die bloedde vanaf dag één. Die werd ook als eerste getroffen door de lockdown. Wat de sector echter extra kwetsbaar maakt, en bijgevolg ook de spoedbehandeling rechtvaardigt, is dat hij ook als een van de laatste zal opstarten, en dat zal ook niet van de ene dag op de andere gebeuren, laat staan dat hij op volle kracht zal kunnen draaien. Elke dag, elke week, laat staan elke maand dat wordt gewacht met het opstellen van een relanceplan, zorgt ervoor dat de heropstart – of de heropleving, zou ik beter zeggen – met weken of zelfs maanden wordt verschoven, met bijkomende, onherstelbare schade en faillissementen tot gevolg.

Collega's, de cultuur- en evenementensector heeft een perspectief nodig. Hoe sneller dat toekomstperspectief wordt geboden, hoe minder nefast de schade is die wordt toegebracht aan de sector. Dat toekomstperspectief is dus nú nodig. De evenementenmatrix die is uitgewerkt, maakt duidelijk dat de schade nog lang zal aanhouden en dat valt af te wachten of het publiek überhaupt terug naar de evenementen zal durven te gaan. Er moet dus nu werk worden gemaakt van dat relanceplan voor de brede sector. Vandaar onze vraag tot spoedbehandeling.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik wil gewoon aangeven dat we de spoedbehandeling steunen. Iedereen die met mensen uit de evenementensector en de cultuursector spreekt, weet dat de coronacrisis die heel hard heeft getroffen. Er zijn er heel wat die proberen dat op allerlei manieren toch wat op te vangen, door zomerbars of andere zaken te organiseren, maar het inkomstenverlies is bijzonder groot. Ik denk dat we niet kunnen wachten tot in september om die mensen toch wat perspectief te bieden. Er zal een groter en breder relanceplan moeten komen voor de hele cultuursector en de evenementensector voor het najaar, maar het voorstel van resolutie stelt toch ook een aantal maatregelen voor op heel korte termijn, en zelfs met terugwerkende kracht, om de grootste noden te lenigen. Daarom willen wij de hoogdringendheid steunen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): De collega's hebben natuurlijk gelijk dat de culturele sector en de evenementensector onze volle aandacht verdienen, maar ik denk dat ze geen gelijk hebben in hun conclusie dat er nu een hoogdringendheid is om aan een relance te beginnen. Ik denk dat de eerste zorg is dat wij de hoogste nood lenigen. En vervolgens, maar dat zal toch nog een tijdje duren, moet ook de relance voor andere sectoren aangepakt worden. De Vlaamse Regering heeft al behoorlijk wat dingen gedaan, besluiten genomen en zaken in stelling gebracht, die wel hoogdringend waren, om inderdaad die nood te lenigen. We kennen het noodfonds, dat intussen verdeeld is, en dat ook aandacht heeft voor

de zwaksten in die sector. We hebben het event risk model. We hebben de basisprotocollen, die stilaan – het is natuurlijk allemaal heel bescheiden, maar het virus is ook niet weg – ook een aantal dingen mogelijk maken voor deze zomer. Het lenigen van de hoogste nood, dat moeten we doen. Daar zijn we mee bezig. En de volgende stap is dan die relance. Maar dat is vandaag niet hoogdringend.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Opmerkingen van Kurt De Loor*)

Collega De Loor, u hebt het woord al gekregen over de spoedbehandeling, dus helaas. (*Opmerkingen van Kurt De Loor*)

Dat kan ik me voorstellen, maar u hebt het woord al gekregen over de spoedbehandeling.

Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie van Katia Segers, Kurt De Loor en Conner Rousseau over een sterk relanceplan voor de cultuur- en eventsector naar de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media verwezen.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Gennez, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena en Imade Annouri over de versterking van de rentabiliteit en de werkbaarheid in de dienstenchequesector – 414 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft mevrouw Hannelore Goeman bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Caroline Gennez, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena en Imade Annouri over de versterking van de rentabiliteit en de werkbaarheid in de dienstenchequesector.

Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Het afgelopen werkjaar is er heel wat inkt en heel wat actie gevloeid over het versterken van de rentabiliteit en vooral de loon- en arbeidsvoorwaarden van de mensen in de dienstenchequesector. De commissie heeft heel hard gewerkt, heeft ook hoorzittingen gehouden en is nu, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, tot een voorstel van resolutie met aanbevelingen aan de regering gekomen. Waarom willen we dat nu nog goedkeuren? Ik denk dat de mensen op het terrein lang genoeg hebben gewacht, zowel de ondernemers als de medewerkers. We willen dit voorstel van resolutie graag vandaag kunnen bespreken, en hopelijk ook kamerbreed goedkeuren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van Caroline Gennez, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena en Imade Annouri over de versterking van de rentabiliteit en de werkbaarheid in de dienstenchequesector onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Caroline Gennez, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena en Imade Annouri over de versterking van de rentabiliteit en de werkbaarheid in de dienstenchequesector.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Gennez, hoofdindiener, heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): Voorzitter, gezien het grote draagvlak dat ik hoop en verwacht voor dit voorstel van resolutie, denk ik dat we met verschillende collega's toch wel dezelfde argumentatie zullen ontwikkelen. Het is dringend tijd om, sinds Vlaanderen bevoegd is voor het systeem van de dienstencheques, dat waardevolle systeem duurzaam te verankeren in onze Vlaamse economie.

Het systeem van de dienstencheques beantwoordt in eerste instantie aan een belangrijke maatschappelijke vraag. De vraag naar strijkhulp, poetshulp, huishoudhulp maakt het veel tweeverdieners heel wat gemakkelijker om hun 'work-life balance' in evenwicht te houden en maakt het voor heel wat senioren mogelijk om wat langer thuis te blijven wonen en wat comfort en huishoudhulp in te kopen.

Het is dan ook een zeer succesvol systeem, dat 750.000 Vlaamse gezinnen van pas komt. Ze maken er dan ook gretig gebruik van. Tegelijkertijd is het systeem van de dienstensector waarschijnlijk het meest succesvolle tewerkstellingsstelsel om mensen, soms met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, toch een waardevolle job te bieden en, niet het minst, ervoor te zorgen dat een sector die in het verleden toch wel in het zwartwerk baadde, een belangrijke impuls naar verwitting te geven.

Moraal van het verhaal: de dienstencheques waarvoor Vlaanderen 1,3 miljard euro veil heeft, zijn een goed systeem. Maar om het duurzaam te veranderen in ons Vlaams economisch bestel en arbeidsmarktbestel, proberen we vanuit dit gremium en vanuit de commissie Werk en Economie, toch een aantal verbeterpunten voor het stelsel in zijn geheel voor te stellen.

Wat kan er beter? Poetsen, strijken, huishoudhulp bij mensen verzorgen, is zwaar werk, fysiek zwaar werk. En dat blijkt ook uit heel wat studies die ons werden gepresenteerd in de commissie, voorzitter. Meer dan 60 procent van de huishoudhulp zegt te kampen met rugpijn, gewrichtspijn, spierpijn, nekpijn of schouderpijn. En meer dan de helft van de mensen geeft aan dat het onmogelijk is aan dit tempo te blijven werken tot aan het pensioen. We denken dat de werkbaarheid in de sector dan ook dringend beter moet en willen daarvoor een aantal aanbevelingen formuleren. We zien ook dat het ziekteverzuim in de sector 11

procent hoger ligt dan in de rest van de sectoren. En dat is toch wel een indicator voor zwaar werk. En wij, in het parlement, pleiten met z'n allen toch al lang voor werkbaar werk.

Wat is nog een probleem waarmee de sector kampt? De rentabiliteit van de ondernemingen staat ook zwaar onder druk, omdat men er in Vlaanderen voor gekozen heeft om de omruilwaarde van de cheque maar voor 73 procent te indexeren, in tegenstelling tot in Wallonië en Brussel, waar dat voor 100 procent gebeurt. De marges worden klein, de rentabiliteit van kleine ondernemingen, vooral non-profitondernemingen, staat onder druk. Maar ook de profitondernemingen in de sector geven aan dat dit niet langer kan blijven duren, wegens het simpele feit dat de loonkost 90 procent van de kosten van de sector uitmaakt en dat de medewerkers bij elke indexering – gelukkig maar – 100 procent indexering krijgen, maar de werkgevers slechts 73 procent van de cheque. De marges worden dus elk jaar kleiner en wij denken dat het zinvol is, gezien de grote maatschappelijke waarde van de sector, om die opnieuw op niveau te brengen.

Wat hebben we gezien de voorbije maanden, collega's? Er is vanuit de sector heel veel actie gevoerd. Medewerkers die vandaag als starter in de dienstenchequesector 11,35 euro per uur verdienen, mensen die, aangezien het vaak om deeltijds werk gaat, of vrouwen die dit werk verrichten, komen vaak aan niet meer dan 1000 euro per maand. Uiteraard stond ook deze sector onder druk tijdens de coronacrisis. Al deze dingen nopen ons ertoe om aan de regering een verbetering te suggereren.

Wij denken dat dit voorstel van resolutie waardevol is en de steun van ons allemaal hier verdient omdat we aan die beperkte rentabiliteitsmarges in de sector willen remediëren en omdat de verbetering van de loon- en arbeidsvoorwaarden van de medewerkers prioritair is. Als we de indexering naar 100 procent zouden brengen, zou dat de Vlaamse begroting 11 miljoen euro per jaar kosten. Maar dat zou tegelijkertijd in betere loon- en arbeidsvoorwaarden moeten resulteren, en in een betere omkadering voor de medewerkers in de sector. Vandaag is er 1 omkaderend personeelslid voor 68 medewerkers. We denken dat het nodig is dat daar extra investeringen worden gedaan en dat vooral werkbaar werk bovenaan in de agenda moet komen te staan, bijvoorbeeld in de vorm van duobanen. Medewerkers geven vaak aan dat het om psychologisch belastend of eenzaam werk gaat.

Het voorstel van resolutie vraagt ook trilateraal overleg met de regering en de sociale partners, om sterke sectorconvenanten te onderhandelen, waarbij op die drie elementen – rentabiliteit, loonsverhoging en werkbaar werk – maximaal wordt ingezet.

Vanuit sp.a hebben we nog een heel concrete suggestie. We hebben binnen het systeem gezien dat de regering ervoor heeft gekozen om de fiscale aftrek te verlagen van 30 naar 20 procent. Dat zou binnen het systeem vanaf 2020 70 miljoen euro vrijmaken. Daarnaast was er door de coronacrisis onderbenutting. Mensen konden niet gaan poetsen. Er zijn dus minder cheques uitgereikt. Dat zou ook enkele tientallen miljoenen euro kunnen besparen. Wij roepen op om die blijvend te investeren in het systeem.

De sociale onderhandelingen voor paritair comité 322, waar de dienstencheques onder vallen, zijn na heel moeizaam overleg uitgemond in een beperkte loonsverhoging van 0,8 procent. De werkgevers hebben aangegeven meer te willen doen. Wij denken dat er met de indexering van die cheques meer moet mogelijk zijn. We wensen de collega's in paritair comité 318, voor de gezinszorg, waar er ook met dienstencheques wordt gewerkt, succesvolle loononderhandelingen. Daar is men nog niet geland, terwijl we hier met z'n allen, net als in de federale Kamer, heel veel lippendienst bewijzen aan betere werkomstandigheden en betere lonen

voor mensen in de zorg. Dat geldt ook, wat sp.a betreft, voor de gezinszorg. Daar is dus zeker een injectie vanuit de regering welkom.

We willen, tot slot, voorzitter, alle collega's-mede-indieners bedanken voor de constructieve samenwerking. Ik denk dat het een mooi idee is om hier aan het einde van ons parlementair jaar een voorstel van resolutie van zowel de meerderheid als de minderheid te ondersteunen, over de grenzen tussen meerderheid en oppositie heen. Ik roep alle collega's op om voor ons voorstel van resolutie te stemmen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Eerst een vraag uit nieuwsgierigheid: wie van dit halffrond is gebruiker van dienstencheques en heeft een poetshulp? (*Een aantal parlamentsleden steken de hand op.*)

Toch bijna iedereen? Dat is een reden te meer om zeer aandachtig te luisteren naar onze tussenkomsten. Jullie zijn zelf betrokken partij.

Ik ga drie wijsheden met u proberen te delen.

De eerste wijsheid is dat we het woord dienstencheques zouden moeten afschaffen en er een mooiere term voor vinden.

De tweede wijsheid is een hulde.

De voorzitter: Je moet het gewoon kunnen uitspreken. Dan is er geen probleem met de term.

Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, kunt u het nog eens uitspreken?

De voorzitter: Dienstencheques.

Axel Ronse (N-VA): Dienstencheques, perfect. Ik denk dat er toch aangename-re woorden zijn om uit te spreken dan het woord dienstencheques.

Mijn tweede wijsheid is dus een hulde. Ik zag dat iedereen die zijn of haar hand opstak, dat met veel fierheid deed. Ik ga ervan uit dat iedereen in dit halffrond zeer, zeer tevreden is over de samenwerking met de poetshulp. Vaak staan we er te weinig bij stil hoe belangrijk de rol is die de poetshulp uitoefent. Die komt in uw privé, in uw intimiteit, in een totaal andere context, in heel veel huizen. Die levert werk dat van onschatbare waarde is en die zorgt er ook voor dat u uw werk, maar ook uw familiale taken perfect kunt uitoefenen. Daar staan we veel te weinig bij stil.

Het is ook een hulde aan alle mensen die werken, mensen die van alles combineren om alles rond te krijgen. Net daarom, omdat we zo sterk geloven in de maatschappelijke rol van de poetshulp en in het feit dat wij, Vlamingen, harde werkers zijn, investeert de Vlaamse Regering – hou u vast – 1,4 miljard euro per jaar in dienstencheques. Dat is de grootste hap uit het budget van Werk, het is een immens bedrag.

Tot voor 2014 beheerde het federale niveau dat. Vlaanderen heeft 80 procent van het bedrag dat het daarvoor gebruikte, gekregen. We doen dat en we doen dat met heel veel overtuiging.

Er zijn wel een aantal aandachtspunten in die sector. Collega Gennez schetste dat de kostenstructuur voor een dienstenchequebedrijf ongeveer 90 procent loonkost is en bij sommige zelfs meer, en dat de toelage telkens voor 73 procent wordt geïndexeerd. We hebben daar in de commissie vaak van gedachten over

gewisseld en het zou inderdaad kunnen zijn dat de rentabiliteit en de overlevingskansen van een dienstenchequebedrijf op termijn in het gedrang zouden komen doordat dat gedeeltelijk wordt geïndexeerd.

In andere regio's wordt dat volledig geïndexeerd, maar de waarheid gebiedt ons ook om te zeggen dat in die andere regio's dienstencheques ook duurder zijn. In Brussel zijn ze bijvoorbeeld het duurst van allemaal. Daar kijkt men op een andere manier naar het ondersteunen van het evenwicht tussen werk en thuis-situatie.

In die zin is onze fractie meegegaan in de redenering dat er toch eens een objectief onderzoek moet komen naar de vraag of die gedeeltelijke indexering de rentabiliteit van de dienstenchequebedrijven in het gedrang zou kunnen brengen. Als dat zo is, moeten we daar in de begrotingsbespreking rekening mee houden en naar oplossingen zoeken.

Bij de documenten die werden uitgedeeld, zie ik dat er een fractie niet mee akkoord gaat, namelijk de PvdA. Dat wil eigenlijk zeggen dat we goed werk hebben verricht.

Dan het verhaal van het werkplekieren. Werkplekieren is mensen in een kwetsbare context kansen geven om werkervaring op te doen, om door te groeien naar een job. Welke sector is er nu interessanter dan de dienstenchequesector om dat te doen? Ik vond het onvoorstelbaar dat men dat tot vandaag in die sector nog niet kon toepassen. Wel, dit voorstel van resolutie stelt aan de regering voor om te onderzoeken om dat toe te passen. Het gaat over mensen kansen geven, mensen doen groeien, mensen doen ontplooiën. Ook dat is een zeer goede zaak. Dat is de tweede wijsheid, het is de hulde waarmee we de sector zelf een hart onder de riem willen steken, en ook op sectorniveau aandacht vragen voor de arbeidsomstandigheden van de poetsvrouw of poetsman die we met ons allen...

Dat zou ook een interessante vraag zijn: wie in dit halfroond heeft een poetsman? Kijk, Piet, voilà. Waarom verwondert mij dat niet? (*Gelach*)

Mijnheer De Bruyn, mijn derde punt is een bezorgdheid. Ik ben niet bezorgd om uw poetsman, maar indien we in een onafhankelijk Vlaanderen zouden leven – want een mens mag altijd dromen – zouden de dienstencheques volgens mij niet bestaan. De dienstencheques bestaan omdat de loonkosten, het beslag dat de overheid op de lonen legt, gewoon veel te hoog zijn. De dienstencheques zijn eigenlijk een correctie op dat vlak.

In Vlaanderen pompen we daar met veel overtuiging 1,4 miljard euro in, maar Idea Consult heeft dit bestudeerd en 90 procent van de terugverdieneffecten is voor de federale overheid. De federale overheid moet werkloosheidsuitkeringen niet betalen en krijgt meer socialezekerheidsbijdragen. De N-VA-fractie vindt dat Vlaanderen op zijn minst het overleg met de federale overheid moet aangaan om ervoor te zorgen dat de terugverdieneffecten van een investering met middelen uit de Vlaamse begroting naar de regio's kunnen terugvloeien. We kunnen die middelen dan net inzetten om het statuut van de poetshulp te versterken.

We hebben die bezorgdheid geuit en we zijn blij dat ze, weliswaar genuanceerd, in dit voorstel van resolutie is opgenomen. Er moet natuurlijk overleg met de federale overheid komen. Ik hoop dat dit voorstel van resolutie kamerbreed wordt goedgekeurd, zodat we onze poetshulpen vandaag een mooie duim kunnen geven.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, ik zal geen vragen stellen om iemand in verlegenheid te brengen, maar ik wil graag op dit bijzonder waardevol voorstel

van resolutie ingaan. De cijfers zijn al vermeld. Er maken 750.000 gezinnen gebruik van dit systeem en met meer dan twee personen per gezin kunnen meer dan anderhalf miljoen Vlamingen op deze manier arbeid en gezin combineren of de zorg voor het huishouden van oudere mensen van thuis uit organiseren. Er zijn meer dan 100.000 werknemers, waarvan velen kwetsbare mensen zijn die op deze manier een mooie job hebben gevonden, en 766 bedrijven geven de sector vorm. Dat zijn grote getallen die met een groot budget gepaard gaan. De Vlaamse overheid besteedt hier bijna 1,4 miljard euro aan. Dit systeem verdient de nodige zorg en aandacht van het Vlaams Parlement.

Om die reden hebben we in de commissie hoorzittingen met bedrijven, vakbonden en experts gehouden. De studies tonen duidelijk aan dat er problemen zijn met de rentabiliteit van heel wat bedrijven in de dienstenchequesector. Met dit voorstel van resolutie geven we een duidelijk antwoord op de vragen van de sector.

Het voorstel van resolutie ligt perfect in lijn met het standpunt van de sociale partners in deze sector. Zij hebben in consensus zes heel duidelijke elementen naar voren gebracht die nu alle zes in dit voorstel van resolutie zijn vertaald. Met dit voorstel van resolutie geven we de hele sector en iedereen die erbij betrokken is waardering en ondersteuning. Tegelijkertijd gaan we niet voor een prijsverhoging voor de gezinnen. We zorgen ervoor dat de betaalbaarheid van het systeem voor de begroting en de gezinnen gegarandeerd blijft.

We willen werk maken van een efficiënt systeem en een efficiënte bedrijfsvoering, bijvoorbeeld door op een gepaste wijze schaalvergroting toe te passen, door middel van efficiëntere systemen en door overheadkosten uit te sluiten. De digitalisering van de dienstencheques was een eerste initiatief, maar we kunnen ongetwijfeld nog verder gaan en kosten besparen. De middelen die we in verband met de overheadkosten kunnen uitsparen, kunnen we inzetten ten bate van de werknemers, de bedrijven en de gebruikers van dat systeem.

Een belangrijk element dat een commissielid tijdens de hoorzittingen zelfs absurd heeft genoemd, is het feit dat de Vlaamse overheid indexering van de inruilwaarde van de dienstencheques slechts voor 73 procent toekent. We stellen voor om tijdens de begrotingsbesprekingen van de Vlaamse Regering ruimte vrij te maken om deze indexering tot 100 procent te brengen. Die 11 miljoen euro zou de sector zuurstof geven en zou ervoor kunnen zorgen dat in het sectoraal overleg, dat binnenkort hopelijk tot een nieuwe sectorconvenant zal leiden, werk zal worden gemaakt van betere arbeidsomstandigheden, van werkbaar werk voor de mensen in de sector, van een opleidings- en vormingsstrategie die voor elke werknemers een kwalitatief opleidingsaanbod garandeert en van een verbetering van de instroom in de sector, want ook dat is bijzonder belangrijk.

Want ook hier gaat het om knelpuntberoepen, om knelpuntjobs. Nochtans zijn er nog heel wat kwetsbare werknemers die via dit systeem misschien zelfs een eerste opstap kunnen maken naar hun verdere loopbaan. Die instroom in de sector is in dit voorstel van resolutie dus ook een belangrijk aandachtspunt.

Tot slot is het voor ons ook heel belangrijk dat dit geen 'one shot' is. Deze sector verdient permanent onze aandacht, permanente monitoring van de rendabiliteit van de bedrijven, van de verloning van de werknemers en ook permanent overleg. Ook dat is een belangrijk element van dit voorstel van resolutie. Ik hoop op een kamerbrede steun hiervoor.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's, 2004 was een belangrijk jaar voor ons land. Het was het jaar waarin – we hadden het er daarnet al over – Marino

Keulen de inburgeringscontracten heeft ingevoerd, tot grote vreugde van collega Van Rooy. Het was ook het jaar waarin de paarse regering-Verhofstadt de dienstencheques heeft ingevoerd, ongetwijfeld tot grote vreugde van ons allemaal. Want ondertussen is het systeem enorm succesvol gebleken: 750.000 gebruikers en 100.000 poetshulpen. Voor velen van ons – tweeverdieners en gezinnen – maar ook voor oudere mensen vormt het een heel belangrijke hulp. Het is ondertussen uitgegroeid tot iets enorms.

Het is ondertussen een 16-jarige, maar zoals elke 16-jarige worstelt hij wat met zijn financiële middelen. Dat bleek al tijdens de hoorzitting, waarnaar de collega's al uitvoerig verwezen. De sector kampt met rendabiliteitsproblemen. Langs de ene kant zijn de marges zeer laag. Langs de andere kant is er de terechte vraag, de bekommernis, waarnaar ook al verwezen is, voor een betere omkadering en betere voorwaarden voor de poetshulpen.

Die twee combineren is natuurlijk niet evident. Als er geen marges zijn om die betere voorwaarden af te dwingen, moeten we op zoek naar oplossingen. Ik denk, collega's, dat we met dit voorstel van resolutie alvast een aanzet geven voor zulke oplossingen, een aanzet ook om de toekomst van het systeem veilig te stellen langs de ene kant en langs de andere kant ook te zorgen dat we ruimte geven aan de terechte vragen van de poetshulpen.

Om die financiële ruimte te verbeteren, stellen we de volledige indexering in het vooruitzicht. Er werd al naar verwezen. Een belangrijke aanzet die we geven in dit voorstel van resolutie is om na te gaan of het mogelijk is om binnen de budgetbesprekingen tot een indexering van 100 procent te komen. Dat zal zorgen voor financiële ruimte, die we dan kunnen gebruiken om tegemoet te komen aan de vragen van de poetshulpen. We geven meteen in ons voorstel van resolutie ook een aanzet naar de sectorale onderhandelingen die zullen moeten plaatsvinden om die loon- en andere voorwaarden, de omkadering, te verbeteren.

Collega's, niet onbelangrijk is dat we dat willen doen zonder de gebruikers te laten betalen. Ik denk dat we met 9 euro al aan een mooie prijs zitten. Die verder optrekken, zou het effect kunnen hebben dat mensen weer hun toevlucht nemen tot zwartwerk, wat we volgens mij absoluut moeten vermijden.

Ik dank de collega's dan ook die samen met mij en met de hoofdindieners, collega Gennez, dit voorstel van resolutie hebben ingediend om niet te willen raken aan die prijs, meer nog: om na te gaan of we tot een verdere vereenvoudiging van het huidige chequesysteem kunnen komen en zelfs na te kijken of we geen omslag kunnen maken naar een facturatiemodel. Want laten we eerlijk zijn: het chequesysteem – aangezien jullie allemaal een poetshulp hebben, kennen jullie dat – is misschien een beetje gedateerd. Je moet op voorhand cheques kopen. Ondanks alle inspanningen, doet vier op de tien mensen dat nog altijd op papier en niet digitaal. Het is een beetje omslachtig en het leidt ook tot heel veel verlies. Ik denk dus dat we eens moeten nagaan – de tijd is daar ook rijp voor – of we niet tot een moderner systeem kunnen komen waarbij je gewoon op het einde van de maand de prestaties netjes via een factuur betaalt. Ik ben blij dat dat ook in dit voorstel van resolutie staat en dat jullie straks hopelijk allemaal op het groene knopje duwen om dat mee goed te keuren.

Collega's, ik rond af. Ik denk dat we met dit voorstel van resolutie een mooie richting aangeven om het systeem van de dienstencheques, dat ons allemaal dierbaar is, overeind te houden, zowel voor de ondernemingen, door ervoor te zorgen dat ze rendabel blijven, als voor de vele poetshulpen. We willen er dus voor zorgen dat we dat systeem niet in de vuilbak gooien.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Voorzitter, collega's, dienstenchequebedrijven spelen een ontzettend belangrijke rol in onze samenleving. In dit parlement is al vaker waarderend uitgesproken voor iedereen die in die sector werkt. Tegelijkertijd weten we ook dat er vanuit dit parlement en vanuit de regering belangrijke stappen vooruit gezet kunnen worden om zowel de sector als de werknemers verder te ondersteunen. Met dit voorstel van resolutie vragen we aan de regering om stappen vooruit te zetten om de sector leefbaarder en weerbaarder te maken en om de werknemers meer te ondersteunen door de loonvoorwaarden te verbeteren, de jobs werkbaarder te maken en een veiligere en gezonde werkomgeving te garanderen. We vragen ook verdere stappen om het systeem van de dienstencheques verder te digitaliseren en te vergemakkelijken voor de gebruiker. Dit zijn belangrijke stappen in een belangrijk dossier en het is dan ook een goede zaak dat er een voorstel van resolutie wordt ingediend over de grenzen van meerderheid en oppositie heen. Namens onze fractie, en collega Annouri in het bijzonder, wil ik graag collega Gennez bedanken voor het initiatief en ook de collega's van de meerderheid, om hier constructief aan mee te werken.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Bedankt aan de indieners van dit voorstel van resolutie. Ik denk dat het goed is dat dat er is en dat er brede aandacht wordt getoond voor de mensen in de dienstenchequesector. Het is een voorstel van resolutie met heel wat goede zaken in: de oproep om naar een indexering aan 100 procent te gaan, de aandacht voor inspanningen rond omkadering, opleiding en loonvoorwaarden, enzoverder. Ik blijf echter ook een beetje op mijn honger zitten, want het blijft allemaal wat vaag en weinig concreet.

Zoals in de toelichting staat, is opleiding jaarlijks verplicht, maar een op de vijf geeft aan nog nooit een opleiding te hebben gekregen. Moeten we dan niet een klein beetje verder gaan dan een sectorale opleidingsstrategie? Moeten we die werkgevers dan niet een klein beetje gaan responsabiliseren? Ik lees dat we poetshulpen moeten sensibiliseren rond veilige poetsproducten. Dat is zeer goed, maar zouden we er niet vooral voor zorgen dat die poetshulpen met veilige poetsproducten kunnen werken? Dat is nog iets anders.

De indexering van de middelen lijkt mij een zeer goede zaak, maar ik vraag me af of we dat niet kunnen koppelen aan andere zaken die in het voorstel van resolutie staan: rond arbeidsomstandigheden, rond omkadering, rond loonvoorwaarden enzoverder. We weten bovendien allemaal dat die indexatie aan 100 procent niet zal volstaan voor een hele reeks kleine poetsbedrijven. De vzw's, de vroegere plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen (PWA's) en de poetsbedrijven van de OCMW's hebben het kantelpunt al bereikt, zijn niet meer rendabel en gaan in het rood. Die middelen in de toekomst aan 100 procent gaan indexeren zal niet volstaan. Daar is dus meer steun voor nodig. Ik denk, als we dat dan zouden doen, dan doen we dat het best op een zo gericht mogelijke manier, om net hen te ondersteunen, de werknemers in de sector, en niet de grote bedrijven in de sector, die daardoor volgend jaar dan nog grotere dividenden zouden kunnen uitkeren.

De lonen zijn zeer laag en blijven dat ook, ook na het laatste loonakkoord. Veel mensen, zo blijkt hier, maken gebruik van dienstencheques, maar niet iedereen, en ik ben heel benieuwd wie van de mensen die een beroep doen op dienstencheques, bereid zou zijn om voor het loon waar die mensen huizen voor poetsen, hetzelfde werk te doen, want het is hard werk. De vakorganisaties vragen een verhoging van de lonen tot 14 euro per uur en ik denk dat dat een absoluut minimum is. Daarom hebben we daar ook een amendement voor ingediend. Als we het immers IPA per IPA moeten doen, dan hebben we 25 IPA's nodig voor we er raken en dan zijn veel van die mensen, zo niet allemaal, al op pensioen voor ze 14 euro per uur krijgen. Ik denk dus dat iedereen die zo 'content' is, zoals

mijnheer Ronse het zegt, over zijn of haar poetshulp, iedereen die respect heeft voor die mensen, niets anders kan doen dan meestemmen voor dat amendement en voor die 14 euro per uur.

Ten slotte staan er ook zaken in het voorstel van resolutie waarmee we het niet eens zijn, vooral dan het werkplekieren. Ik zie geen enkele reden waarom dat opgenomen zou moeten worden. Zoals collega Ronse ook weet, is opleiding 'on the job' perfect mogelijk in de dienstenchequesector. Het is perfect mogelijk om mensen tijdens het werk, wanneer ze starten, op te leiden. Dan krijgen ze hetzelfde loon als hun collega's en hebben ze dezelfde werkzekerheid als hun collega's en dat is het grote verschil met alle andere statuten die te maken hebben met werkplekieren. Daarom denk ik, opnieuw, dat iedereen die zijn respect uitspreekt voor die poetshulpen en 'content' is van de poetshulp thuis, het amendement alleen maar kan ondersteunen, zodat die mensen ook een goed contract hebben en goede loonvoorwaarden hebben.

Dus daarom hebben wij twee amendementen ingediend. Het eerste amendement hebben wij ingediend om het werkplekieren eruit te halen, wij denken niet dat dat een goed idee is. Met het tweede amendement willen wij het minimumloon van 14 euro per uur toevoegen.

De voorzitter: Mijnheer D'Haese, u hebt inderdaad twee amendementen ingediend en er wordt ook afzonderlijk over gestemd.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, ik denk dat de situatie van de dienstenchequesector uitvoerig en correct is geschetst door een aantal collega's. Ik wil er nog een aantal elementen aan toevoegen.

Die sector is inderdaad belangrijk omdat hij beantwoordt aan verschillende noden. Het helpt om zwartwerk tegen te gaan en het is een middelenefficiënt steunmiddel voor mensen die moeilijk elders op de arbeidsmarkt aan een job geraken. Het zorgt ook voor een betere work-live balance voor tweeverdieners, en ouderen kunnen het verblijf in een rusthuis uitstellen door gebruik te maken van dergelijke huishoudhulp.

En inderdaad, het feit dat er in de sector te weinig rentabiliteit is, heeft ook te maken met de kleinschaligheid. Het zijn voornamelijk kleine dienstenchequebedrijven die niet rendabel zijn en dus zou schaalvergroting absoluut aan de orde moeten zijn. Daardoor zal de sector ook nog meer kunnen inzetten op het welzijn en de gezondheid van de werknemers en werkneemsters.

Wij zullen voorstellen voor deze sector die de investeringen in de sector benadrukken, steunen. Gezien die grote maatschappelijke return van deze sector zullen wij die investeringen uiteraard steunen, net zoals maatregelen om de dienstenchequesector te hervormen, maatregelen die inderdaad nodig zijn en die ook grotendeels vervat zitten in dit voorstel van resolutie dat we straks dan ook zullen goedkeuren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de amendementen en over het voorstel van resolutie houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Collega's ik stel voor om de vergadering nu te schorsen. Ik kijk naar de heer Van Rompuy om te bepalen hoelang.

Peter Van Rompuy (CD&V): Voorzitter, ik stel voor een uurtje te schorsen. Het was de wens van het voltallige parlement om hiermee verder te werken. Ik denk dat niemand er baat bij heeft dat er een volledige week verloren zou gaan. Er is de afgelopen dagen en uren hard aan het voorstel van decreet gewerkt, nog een uurtje zou moeten volstaan. Ik vraag dan ook aan de plenaire vergadering om een uurtje te schorsen, wie weet kan het nog iets sneller. Ik vraag dus om enig begrip.

De voorzitter: U mag de schorsing vragen. Ik sta dat toe, ik doe dat ook bij de oppositie. U krijgt dus uw schorsing van een uur.

Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 18.49 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 19.52 uur.*

**VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot wijziging van artikel 47 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van artikel 47 en 81 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid)
– 415 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Peter Van Rompuy bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot wijziging van artikel 47 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Zoals u weet werden er vanmorgen bij het overleg tussen de gemeenschappen en de federale overheid afspraken gemaakt met betrekking tot mensen die uit het buitenland komen en de mogelijkheid die moet worden gecreëerd om een verplichte quarantaine op te leggen.

Minister Beke heeft tijdens de actuele vragen ook uitleg gegeven over het akkoord dat werd bereikt en over de manier waarop dit zal verlopen. Er is een decretale basis voor nodig en die creëren wij met dit voorstel van decreet. De hoogdringendheid is evident, want het is natuurlijk nodig dat dit zo snel mogelijk toegepast kan worden en in werking kan treden.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot wijziging van artikel 47 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot wijziging van artikel 47 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Zoals ik juist al zei, beoogt dit voorstel van decreet een juridische basis te creëren om ambtenaren-artsen de mogelijkheid te bieden om de nodige maatregelen te nemen om personen die het risico hebben gelopen om besmet te worden met COVID-19 tijdelijk in thuisisolatie te plaatsen of in een ziekenhuis te isoleren om mogelijke verspreiding van de infectie tegen te gaan.

Het testen op COVID-19 na risicocontact kan in het begin negatief zijn en men kan in de loop van de incubatieperiode toch nog ziek of positief worden. Momenteel gaan er heel wat mensen met vakantie naar het buitenland. We weten dat er in het buitenland her en der nieuwe lokale haarden ontstaan en dat steden, gemeenten of regio's opnieuw in lockdown gaan. Het is belangrijk dat dan geageerd kan worden naar de mensen die terugkeren om een heropflakking in onze eigen regio te voorkomen. De isolatie kan dan noodzakelijk zijn zolang de incubatieperiode van de infectie duurt na het laatste risicocontact.

We hebben daarstraks verwezen naar de manier waarop gewerkt zal worden met kleurenzones: rode, oranje en groene. CELEVAL en Buitenlandse Zaken moeten dit nog activeren en verder uitwerken, maar met dit voorstel van decreet leggen we alleszins de decretale basis en we hopen dat CELEVAL en Buitenlandse Zaken zo snel mogelijk werk maken van de verdere uitwerking van de kleurenzones. Als zij klaar zijn, hopelijk heel snel, heeft Vlaanderen al de decretale basis om die maatregelen mogelijk te maken.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Met dit voorstel van decreet komen we tegemoet aan de verzuchting dat dit parlement vandaag heel duidelijk heeft geuit. Er moet duidelijkheid komen over wat er gebeurt als je op reis bent geweest naar een gebied dat ofwel door Buitenlandse Zaken of door CELEVAL is aangemerkt met rood, groen of oranje. Het is belangrijk dat Vlamingen weten waar ze naartoe kunnen gaan op vakantie, dat ze heel duidelijk weten wat ze moeten doen wanneer ze terugkomen uit een gebied met een kleurencode. Dat is wat we hier vandaag doen.

We geven de Vlaamse overheid de mogelijkheid om personen die besmet zijn en daarbij een gevaar vormen voor anderen, te verplichten een gepaste medische behandeling te volgen, of om onder instructie van artsen die daartoe gemandateerd zijn, in tijdelijke afzondering te worden gezet. We geven ook die artsen met het speciale mandaat de mogelijkheid om te beslissen dat die personen na een contact met iemand die geïnfecteerd is of na contact met een andere

besmettingsbron of die in risicogebied verbleven hebben, te onderwerpen aan een medisch onderzoek. Uiteraard zorgen we er ook voor dat kan worden beslist dat iemand gedurende de incubatietijd van het COVID-19-virus in thuisisolatie wordt gezet. We bieden een extra mogelijkheid met dit voorstel van decreet om iemand thuis te zetten tot er zekerheid is over het besmettingsgevaar dat die persoon eventueel meedraagt voor de volksgezondheid.

Wij zijn tevreden dat we hiermee die duidelijkheid bieden aan iedereen. We hopen dat straks iedereen het voorstel van decreet zal steunen zodat we de gezondheid van de Vlamingen op een kristalheldere manier kunnen regelen en ervoor zorgen dat iedereen weet waaraan en waaraf als ze op vakantie gaan of terugkomen.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Collega's, u herinnert zich dat ik vorige week dit thema heb aangebracht bij de minister. Wat doen we met mensen die terugkomen uit vakantie in hoogrisicogebieden? In die zin ben ik blij dat u vandaag het thema met het voorstel van decreet op tafel legt. U geeft gehoor aan onze vraag, dat is terecht. Dit is niet meer of minder dan een noodzakelijke aanpassing om mensen te kunnen in quarantaine zetten.

Daarbij moet ik wel een opmerking maken. Dat de zomer eraan kwam, wist iedereen al lang, dat de minister van Zorg en Welzijn bevoegd is voor preventie ook. Het beleid van de minister heeft daar gemankeerd. Dat dit op zo'n laat uur wordt besproken, nadat vandaag de bespreking wordt gehouden, is eigenlijk wel een beetje gekkenwerk. Het is een juridisch-technische kwestie. We hebben het voorstel van decreet op nog geen uur moeten beoordelen. Dit is parlementair haastwerk. Soms is dat nodig. In crisis zal het nog nodig zijn en zal het niet voorkomen kunnen worden. Maar dat de zomer eraan kwam, wisten we al lang. Nu is het haastwerk dus nodig gemaakt. Dit is haastwerk, niet alleen op een moment dat er al mensen zijn vertrokken, maar dat er zelfs al mensen zijn teruggekomen. Dat had kunnen voorkomen worden.

Natuurlijk zullen we het voorstel van decreet steunen, zoals u hebt gemerkt hebben we het thema zelf in plenaire vergadering aangebracht. Dit had eerder gekund en had eerder gemoeten.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, haast en spoed is zelden goed, zegt het Vlaamse spreekwoord. Dat geldt natuurlijk ook zowel voor het schrijven als voor het lezen van een voorstel van decreet. Ik wil het liefst aan de indieners eerst en vooral een aantal vragen om verduidelijking stellen.

Er is vandaag sprake van geweest, zowel door de minister als door mensen die in de pers geciteerd zijn, dat wij zoeken naar een decretale basis om verplicht over te gaan naar het testen van mensen die uit een hoogrisicogebied komen en vervolgens hen in quarantaine te plaatsen. Er is met dit voorstel van decreet geen enkele decretale basis daarvoor gelegd. Het voorstel van decreet voorziet in geen enkele verplichting, alleen in een mogelijkheid. Het artikel 47 van het decreet van 21 november 2003 dat met dit voorstel van decreet wordt aangepast, stelt dat ambtenaren-artsen een gepaste behandeling kunnen voorzien voor mensen die terugkeren uit een hoogrisicogebied of voor personen die een verhoogd risico hebben om deze infectie te hebben opgelopen. 'Kunnen' dus. Kunnen is nog iets heel anders dan moeten.

Dus wanneer men in de pers spreekt over het zoeken naar een decretale basis om een en ander te verplichten, dan heeft men daar met dit voorstel van decreet dat vandaag voorligt, geen decretale basis voor voorzien.

Ten tweede staat in de toelichting van de artikelen 2 en 3 uit dit voorstel van decreet over de oranje zone, waar ik daarstraks al enige commentaar over heb gegeven, het volgende: bij mensen die terugkeren van een buitenlandse vakantiebestemming die tot een oranje zone behoort, zal de betrokkenen worden gevraagd zich te laten testen en vervolgens in zelfisolatie te gaan. Maar ik vind dat nergens terug in de gecoördineerde versie van het effectieve voorstel van decreet. Alleen in de toelichting bij de artikelen wordt over die oranje zone gesproken, en wordt er gezegd dat er een aantal dingen zullen worden gevraagd om zich te laten testen, en zich eventueel in zelfisolatie te laten plaatsen. Maar als je dan naar de gecoördineerde versie van artikel 47 kijkt, is daar nergens nog sprake van die oranje zone.

Ik heb dit zonet al toegelicht voor de verplichting, en eens te meer is er geen decretale basis voor de vrijwilligheid van mensen die naar een oranje zone op vakantie zijn geweest. Ook daarvoor is er van het vragen van testen en eventuele zelfisolatie geen sprake in het voorstel van decreet. Ook daarvoor wordt er geen decretale basis voorzien.

En er is nog iets wat ik mij afvraag. Als je mensen een verplichting wilt opleggen – wat in mijn ogen in dit voorstel van decreet niet of onvoldoende gebeurt – moet je ook altijd een stok achter de deur houden. Als iemand zich niet houdt aan die verplichting, moet je kunnen zeggen dat daar die of die sanctie voor geldt.

Ik vind in dit voorstel van decreet ook geen enkele verwijzing naar een sanctie. Indien er in een sanctie wordt voorzien zou ik de indieners willen vragen welke sanctie er wordt voorzien voor de mensen die zich niet houden aan de opgelegde verplichtingen.

De voorzitter: Collega's, het is gebruikelijk dat ik eerst alle fracties het woord geef. Maar collega Janssens heeft heel concrete vragen gesteld. Is het goed dat eerst de meerderheid daarop antwoordt, en dan de rest tussenkomt?

De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Collega, bedankt voor de tussenkomst. Maar eerlijk gezegd denk ik dat u het concreet toch nog niet helemaal goed hebt gelezen. U zegt dat men hier geen decretale basis creëert. Het zou geen verplichting zijn maar een mogelijkheid. Het klopt dat de ambtenaar-arts zich in de mogelijkheid bevindt om een aantal maatregelen op te leggen. Maar dit is exact dezelfde procedure als de procedure die vandaag wordt gevolgd voor mensen die hier in Vlaanderen een risico lopen op een COVID-19-besmetting.

De decretale basis is dus die van het preventiedecreet. Het is ook de basis die vandaag wordt gebruikt in het contactopsporingsonderzoek. Het enige wat hier gebeurt is dat we dat preventiedecreet uitbreiden naar Vlamingen of mensen die naar Vlaanderen komen en terugkomen uit mogelijk besmet gebied. Dat is het enige wat hier gebeurt. Als u zegt dat dit geen decretale basis is, vrees ik dat u daar de bal mislaat.

Ten tweede zegt u dat u de oranje zone niet terugvindt in de gecoördineerde versie. Een oranje zone is een hoogrisicogebied. Het is dus inderdaad opgenomen in artikel 44, §3, tweede lid, als u dat goed leest.

Ten derde zegt u dat u in dit voorstel van decreet geen sanctie terugvindt voor wie niet wil meewerken. Ook daar denk ik dat u misschien toch nog eens naar het preventiedecreet zelf moet kijken. Want wat dit voorstel van decreet doet is artikel 44 van het preventiedecreet aanpassen. En in het preventiedecreet zelf zijn sancties opgenomen. Ik geloof dat die gaan tot en met boetes die vandaag 4000 euro kunnen zijn. Ik geloof dat er ook een gevangenisstraf kan worden

uitgesproken tot en met 6 maanden. Dat zijn stevige sancties die kunnen worden opgelegd wanneer een ambtenaar-arts heeft bepaald dat u bepaalde medische tests zou moeten ondergaan, of dat u bijvoorbeeld in thuisisolatie moet zitten, maar dat u weigert mee te werken.

Collega Janssens, hier is dus wel duidelijk een decretale basis om een verplichting op te leggen, maar we leggen inderdaad een oordeel in de handen van een ambtenaar-arts.

Die oranje zones zijn duidelijk opgenomen in de gecoördineerde versie. Dat is een hoogrisicogebied. Zo wordt dat gedefinieerd.

De sancties zitten wel degelijk vervat in dit voorstel van decreet. Dat zijn namelijk de sancties die vandaag al van toepassing zijn als je het Preventiedecreet overtreedt.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Nogmaals, het kan dan een semantische discussie worden, maar als men zegt dat ambtenaren-artsen een en ander kunnen opleggen aan mensen die uit een hoogrisicogebied komen, dan is dat geen verplichting. Dan is dat een mogelijkheid die een arts heeft, maar als ik dit voorstel lees, is er geen enkele verplichting voor mensen die terugkomen uit een hoogrisicogebied om zich naar de arts te begeven, zich te laten testen en zich in quarantaine te plaatsen. Ik vind dat in elk geval niet terug in de tekst die hier voorligt.

Bovendien, als u zegt dat met een hoogrisicogebied ook de oranje zone wordt bedoeld, dan is de toelichting bij artikel 2 toch wel heel bizar. In die toelichting wordt immers telkens eerst gesproken over een hoogrisicogebied als het gaat over zones waarvoor de code rood geldt, en pas vervolgens wordt in een aparte paragraaf gesproken over de oranje zones. De betrokkenen in die zones wordt gevraagd zich te laten testen en in zelfisolatie te gaan. Men moet weten wat men wil. Daarstraks zei men dat er voor de groene zone geen probleem is, dat mensen daar naartoe mogen reizen. De rode zone is een hoogrisicogebied. Daar mogen de mensen absoluut niet naartoe reizen. Die oranje zone zat daar ergens een beetje tussenin. Daar mag je van de regering wel naartoe reizen, ook al is er een verhoogd gezondheidsrisico. Ik zou dus toch wel eens willen weten wat nu precies dat hoogrisicogebied is. Gaat dat over landen waar je niet naartoe mag reizen, of over landen waar je wel naartoe mag reizen, maar de regering je eigenlijk afraadt om er naartoe te gaan? Dat is wel een groot verschil. Ik vind het dan zeer bizar dat de regering zou voorschrijven dat je toch naar landen mag gaan die tot een hoogrisicogebied behoren.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Zoals mijnheer Parys heeft gezegd, het is inderdaad artikel 79 dat de strafsancities bevat. Die zijn daar heel uitdrukkelijk in opgenomen. Het zijn nu net deze elementen die we onder die strafsancities brengen. Dat staat dus daadwerkelijk in het voorstel van decreet. In het voorstel staat dat de ambtenaren-artsen kunnen, maar dat de mensen moeten. Dat is nu net het punt. *(Opmerkingen)*

Jawel, zo staat het in het voorstel van decreet. Wat betekent dat in de praktijk? We hebben scripts uitgeschreven die onder auspiciën van die ambtenaren-artsen categorieën maken die vandaag al zeggen of iemand een hoogrisicocontact is of geen hoogrisicocontact, en wat dat betekent. Die scripts zullen dus worden aangepast om aan te geven wat het betekent als iemand uit een rode zone komt of uit een oranje zone komt. Komt men uit een groene zone, dan valt men niet onder deze decreetsbepalingen.

De voorzitter: Volstaat dat als antwoord?

Chris Janssens (Vlaams Belang): Neen, omdat het me nog altijd niet duidelijk is. Een hoogrisicogebied, is dat enkel de rode zone, of is dat ook de oranje zone? Tijdens de actuele vragen daarstraks is er gesproken over de rode zones. Daar mag je absoluut niet naartoe reizen. Er is gesproken over de oranje zone. Daar mag je naartoe reizen, maar het wordt afgeraden door de regering. Als ik collega Parys nu hoor, dan slaat 'hoogrisicogebied' zowel op de rode als op de oranje zones. Dat heeft hij zonet gezegd. De minister gebaart van neen, collega Parys van ja. Ik wil wel eens weten wat het dan is, want dat zorgt wel voor heel veel verwarring. Wat is nu een hoogrisicogebied? Is dat rood of is dat oranje?

Minister Wouter Beke: Dat is niet het punt.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik vind dat wel het punt, want dat is het enige waarover wordt gesproken in dit voorstel van decreet.

Ten tweede, als het dan gaat over die sancties, er is inderdaad in het oorspronkelijke decreet van 21 november 2003 sprake van sancties, in artikel 76. In de eerste paragraaf van dat artikel wordt naar heel veel andere artikelen verwezen waarvoor een sanctie kan worden opgelegd, maar in die paragraaf wordt met geen woord gerept over artikel 44 van het decreet, dat via dit voorstel zou worden gewijzigd en waarvoor eigenlijk volgens jullie de verplichting zou gelden. Ook voor de sancties vind ik in dit voorstel van decreet dus geen decretale basis.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Het gaat over de strafsancities in artikel 79.

Minister Wouter Beke: Daarin staat, ik zal het letterlijk voorlezen: "Onverminderd de toepassing van de in het Strafwetboek gestelde straffen, worden gestraft met een geldboete van 26 euro tot 500 euro" – u moet dat intussen maal acht doen – "en met een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden of met een van deze straffen". En dan staan daar nog een aantal straffen onder.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Goed, mag ik dan wat betreft die onduidelijkheid, die er niet alleen in mijn ogen is, maar ook in de ogen van de reissector en heel wat vakantiegangers, nog duidelijkheid hebben over het feit of een hoogrisicogebied, zoals het in dit voorstel van decreet vernoemd wordt, gaat over een rode zone of een oranje zone? Want als ik collega Parys hoor, valt ook de oranje zone onder dat hoogrisicogebied waarvoor een aantal verplichtingen gelden, terwijl daarstraks gezegd is dat er voor die mensen alleen maar een vrijblijvend verzoek zal zijn om zich te laten testen en zich in zelfquarantaine te plaatsen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: De vraag is niet of dat een hoogrisicogebied is. De vraag is wat de consequenties daarvan zijn. En dus zal de ambtenaar-arts onder wiens auspiciën de mensen werken, kunnen vaststellen: komt u uit rood gebied, dan betekent dat dit; komt u uit oranje gebied, dan betekent dat dat. Dat zal op die manier worden ondervangen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, als je de tekst leest – en het is geen enorm lange tekst –, zie je in artikel 3 staan: "Een "hoogrisicogebied" is een gebied in het buitenland die hetzij door de lokale gezondheidsdiensten (opnieuw) in lockdown werd gebracht" – rode zones, dat snapt iedereen – "hetzij op basis

van een advies van de CELEVAL.” Dat advies is er vandaag nog niet. Het is evident dat wij vandaag een voorstel van decreet voorleggen dat de diensten in staat stelt om de evolutie van de epidemie op te volgen, en daar waarover er consensus is dat er een verhoogd risico is, opnieuw criteria toe te kennen die ons de mogelijkheid geven om preventief op te treden.

Wij kunnen de toegang tot het grondgebied niet ontzeggen. Wij moeten als Vlaams Parlement de Vlaamse Regering in staat stellen om een preventief gezondheidsbeleid te voeren. Dat wil zeggen: vermijden dat er bij ons nieuwe besmettingshaarden ontstaan. En dus kijken wij uiteraard – en corrigeer mij als ik verkeerd ben, minister – naar het advies van CELEVAL, om op basis van objectieve epidemiologische criteria, met andere woorden de aard van de besmettingen door het virus, vast te stellen of een persoon een hoogrisicopersoon is of niet. En dus neem ik aan dat die ambtenaar-artsen instructie zullen krijgen op basis van het advies en de stand van zaken zoals die op dat moment bekend is, welke personen zij als een hogerrisicopersoon in aanmerking moeten nemen. En als dat zo is, kunnen zij onmiddellijk de nodige maatregelen treffen.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Mijnheer Schiltz, artikel 3 spreekt in de tweede alinea inderdaad over een hoogrisicogebied als een gebied in het buitenland dat hetzij door de lokale gezondheidsdiensten opnieuw of voor het eerst in lockdown werd gebracht, hetzij op basis van een advies van de CELEVAL. In de volgende alinea wordt dan gesteld: “Indien de betrokkene in het buitenland geweest is in een gebied dat voor COVID-19 na advies van CELEVAL op de vermelde website aangemerkt is als oranje zone, wordt aan deze betrokkene gevraagd zich te laten testen.”

Dus nogmaals, het hoogrisicogebied waarvan sprake is in de tweede alinea, gaat over de rode zone, en dus niet over de oranje zone. Ik vind het nog altijd onduidelijk. Daarstraks is gezegd – en dat staat hier ook in de tweede alinea –: lockdown is rode zone. Dat is hoogrisicogebied. Nu vraag ik hier aan verschillende mensen of oranje zone ook hoogrisicogebied is. In het voorstel van decreet wordt alleen maar gesproken over hoogrisicogebied. Valt die oranje zone nu ook onder hoogrisicogebied of niet? Ik heb daar nog altijd geen antwoord op gekregen.

Minister Wouter Beke: Ik heb daar daarstraks al op geantwoord. Het is CELEVAL dat dat zal laten publiceren op Buitenlandse Zaken en dat zal zeggen wat een rood gebied is en wat een oranje gebied. En in de scripts zal meegenomen worden: als u uit dat gebied komt, dan is de consequentie een verplichte test; komt u uit een oranje gebied, dan is de consequentie geen verplichte test, maar wel ‘hartenswaardig’ aanbevolen om dat toch te doen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): Voorzitter, dit is een belangrijk voorstel van decreet. Wij hebben daarnet de discussie al gevoerd. Het is jammer dat het er vandaag pas ligt, maar het is ook wel goed dat het hier vandaag alsnog ter stemming voorligt, dat we het vandaag nog kunnen goedkeuren en niet tot volgende week moeten wachten. We zullen het uiteraard steunen.

We hebben het heel snel moeten doornemen, maar hebben toch geprobeerd om er een aantal zaken uit te halen. We hebben één amendement ingediend. Het lijkt iets heel technisch, maar het is toch wel belangrijk. In artikel 47, §1, eerste lid, stond oorspronkelijk: “ (...) personen die aangetast zijn door een dergelijke infectie en die een bijzonder gevaar van besmetting vormen voor andere personen (...)”. En in de laatste zin zegt men dan: “ (...) zodra de patiënt niet meer besmettelijk is”. In dit voorstel van decreet wordt dat gewijzigd en worden ook personen die een verhoogd risico hebben om die infectie te hebben opgelopen, eraan toegevoegd. En dan is het wel belangrijk dat in die laatste zin het woord

'patiënt' wordt vervangen door 'persoon', want anders zijn die twee niet met elkaar in overeenstemming. Dat lijkt iets technisch, maar ik denk dat het iets is dat we moeten rechtzetten.

Ik hoop dat dit voorstel van decreet zo snel mogelijk kan ingaan.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik houd het kort, om het niet nog langer te laten duren. Eindelijk is het er.

Drie punten. Ten eerste, vind ik het belangrijk dat het er is, vind ik het goed dat het er is. We moeten die tweede golf absoluut vermijden. En het is dus heel goed dat het kader er nu is om te bekijken hoe we moeten omgaan met mensen die terugkomen uit risicogebieden. Ten tweede wil ik graag een oproep doen om menselijk om te gaan met de stokken achter de deur. Die zijn wel nodig, dat is evident, maar het is wel belangrijk om daar op een humane, menselijke manier mee om te gaan. Sowieso werkt contacttracing alleen maar als het nabij is, als het menselijk is. En ik denk dat dat hier niet anders is. We hebben dat gezien met de contacttracing in België. Ten derde, ik weet dat het niet de bevoegdheid van dit parlement is... *(Opmerkingen van minister Wouter Beke)*

Dat zijn uw woorden, niet die van mij. Als het van mij afhangt, minister Beke, krijgt u er de komende tijd niet al te veel bevoegdheden bij.

Het is niet de bevoegdheid van dit parlement, maar ik wil het even hebben over de mensen die op vakantie gaan in een gebied dat tijdens hun vakantie een oranje gebied wordt, dan terugkomen en verplicht in quarantaine moeten. Indien die mensen die quarantaine niet al werkend thuis kunnen uitzitten, indien zij niet kunnen thuiswerken, is dat wel een groot probleem. Dat zijn exact de mensen die tijdens de coronacrisis ofwel aan het werk zijn gebleven ofwel snel terug aan het werk zijn gegaan. We moeten echt opletten dat we die mensen het recht op vakantie niet ontfemen, want dat zijn net de mensen die het vandaag heel hard nodig hebben. Ik wil niet zeggen dat andere mensen het niet nodig hebben, maar zij zeker.

Het is niet de bevoegdheid van dit parlement, maar ik vind het heel belangrijk dat er een kader komt voor loonbehoud. Het maakt niet uit in welke vorm, maar er moet een kader komen voor loonbehoud voor mensen die tijdens hun vakantie terecht komen in zo'n oranje zone, dan terugkomen en die quarantaine niet met thuiswerk kunnen uitzitten. Ik wil iedereen ertoe oproepen om daar mee aan te trekken.

Voor de rest zullen wij dit voorstel van decreet steunen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik heb daarnet enkel geantwoord op een aantal praktische vragen.

Collega's, ik begrijp natuurlijk wel dat het nu allemaal heel snel moet gaan. Maar ik heb uit het debat begrepen dat het ook snel móést gaan, dat dat de expliciete vraag was. Wanneer er een debat heeft plaatsgevonden en er kamerbreed wordt vastgesteld dat dit echt acuut is, denk ik dat het van een goede parlementaire reflex getuigt om te proberen om onmiddellijk te remediëren.

Ik ben mij er terdege van bewust dat het de vakantieperiode is. Bijna voor ons, maar voor een aantal mensen is die al bezig. Elke dag dat er geen kader is, verliezen we tijd. Morgen komen er al mensen terug van vakantie, de week nadien

nog meer en nadien nóg meer. Dus ofwel is het te snel, ofwel is het te traag. Maar in dezen kunnen we niet sneller gaan dan, na het debat te hebben gehoord, collectief te beslissen: 'En avant marche. We doen het.'

Ik dank dus ook de oppositie om zeer alert mee te kijken naar de tekst en een aantal punctuele verbeteringen aan te brengen. Minister, ik hoop dat u hiermee snel aan de slag kunt en dat we de mensen gerustheid en duidelijkheid kunnen bieden, zodat zij, wanneer ze met vakantie gaan, na vaak turbulente tijden, ook weten waaraan zij zich kunnen verwachten wanneer ze terugkeren.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Mevrouw Groothedde, ik heb u vanmiddag horen zeggen dat u vindt dat er meer samenwerking moet zijn en dat het niet kan dat elke overheid zelf een aantal maatregelen neemt, maar dat die op elkaar moeten afgestemd zijn. Dat is wat er vanmorgen is gebeurd. Vanmorgen is er overleg geweest en is er een akkoord bereikt met betrekking tot de manier waarop er gereageerd moet worden op mensen die terugkomen uit risicogebieden. Vandaag al dienen wij het voorstel van decreet in dat daar uitvoering aan geeft. Dat kon niet eerder. Daarom is het belangrijk dat we daar meteen werk van hebben gemaakt en dat nu ook CELEVAL en Buitenlandse Zaken de rest van het werk doen, zodanig dat het zo snel mogelijk effectief kan worden uitgevoerd. Mensen die terugkomen kunnen getest worden en kunnen verplicht worden om in quarantaine te gaan, zodat we verdere besmetting voorkomen.

Lorin Parys (N-VA): Ik wil nog een element in de discussie brengen dat nog niemand heeft aangeraakt. Dit is een belangrijk voorstel van decreet omdat we hier een aantal grondrechten raken. Dat is wat collega D'Haese ook zei. Ik hoop dat we dit met de nodige zorg toepassen. Mijn fractie treedt dit sentiment graag bij. Dit is natuurlijk een inbreuk op de vrijheid van de mensen. We hebben er wel voor gezorgd dat het voorstel van decreet voldoet aan alle vereisten en aan alle rechtswaarborgen, om ervoor te zorgen dat wanneer iemand een vrijheidsbeperkende maatregel krijgt opgelegd, zoals bijvoorbeeld moeten meewerken aan een medisch onderzoek of thuis in isolatie gaan, dat hij weet dat dit een legitiem doel dient, dat van de volksgezondheid, dat de maatregelen die de rechten en vrijheden beperken duidelijk en voorzienbaar zijn, dat het proportionaliteitsbeginsel wordt gerespecteerd, en ook het legaliteitsbeginsel, dat er dus een wettelijke basis is, en dat de inhoudelijke kwaliteitsvereisten in orde zijn, en dat er, uiteraard, een bescherming is tegen willekeur, en dat het noodzakelijk is. Ik denk dat aan al die criteria is voldaan. Wanneer wij aan Vlamingen of aan mensen die ons grondgebied bezoeken vragen om mee te werken aan dit decreet, kunnen zij zich beroepen op al die rechtswaarborgen. Dat is een belangrijke overweging bij het goedkeuren van dit voorstel van decreet straks.

Celia Groothedde (Groen): Collega Schiltz, wat u zegt is exact wat ik vind. Het is fijn dat u beaamt wat ik zeg.

Collega Schryvers, natuurlijk is het tof dat er nu actie wordt ondernomen. Maar ik hoop dat de overheden – en ik denk dat we dat allemaal kunnen bevestigd zien door de hoeveelheid documenten van overleg – al een stuk langer aan tafel zitten dan sinds vorige week.

Om nu op de zaak verder in te gaan: dit voorstel van decreet vat de mensen die terugkeren van vakantie, maar er moet wel nog in het algemeen een oplossing worden gevonden voor de toeristen die naar Vlaanderen komen. Minister, ik vraag u met aandrang om daarover zo snel mogelijk degelijk overleg te voeren, zodat ook die mensen veilig hun vakantie hier kunnen doorbrengen, ook veilig voor de Vlamingen zelf.

Collega's, ik zie in dit voorstel van decreet geen kader dat een tijdsverplichting aangeeft over wanneer iemand getest moet worden. Het kan, gezien de korte tijd van bespreking, dat daar overheen is gekeken. Minister, u kunt daar misschien op ingaan. Maar het lijkt me, als dat inderdaad ontbreekt, wel belangrijk om toe te voegen. We zouden mensen de mogelijkheid moeten geven om binnen de 36 of 48 uur bij een arts langs te gaan. Als dat inderdaad niet is toegevoegd, lijkt het mij goed om daarover een amendement in te dienen. Collega Schryvers, dan wil ik dat graag in samenwerking doen.

Minister Wouter Beke: Collega Groothedde, ik had het daarnet bij uw vragen niet goed begrepen, maar nu wel: de buitenlandse toeristen in ons land vallen onder onze regels. Als zij uit een rode of groene zone komen, zijn precies dezelfde regels ook voor hen van toepassing. Het voorstel van decreet maakt daar geen onderscheid in.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, ik wil nog eens onderstrepen dat Vlaanderen bevoegd is voor preventie inzake gezondheidszorg. Het is nu natuurlijk een ander soort preventie, het is niet preventie om op latere leeftijd geen kanker te krijgen of om gezonder te leven. Het gaat hier over de volksgezondheid in het geheel waarvoor we preventief moeten optreden. Met andere woorden, dat legitimeert een iets verdergaande inbreuk op de privérechten van onze burgers.

Toeristen die naar hier komen, moeten zich natuurlijk conformeren aan de wetten en decreten die van toepassing zijn in het gebied waar ze zich bevinden. Dat geldt voor ons allemaal. Maar ze kunnen zich hebben geïnformeerd over wat de situatie bij ons is, op reis vertrekken en ineens op een ambtenaar-arts stoten die een test wil afnemen. Het is dus verstandig om goed samen te werken met de federale overheid zodat Buitenlandse Zaken de toeristen erover kan informeren dat, wanneer ze naar hier komen, ze kunnen worden geconfronteerd met die preventieve maatregelen en, als ze besmet zouden zijn of uit risicogebied komen, dat ze in quarantaine kunnen worden geplaatst. Dat zou vooral veel heisa op de luchthaven voorkomen. In deze tijden kunnen vooral kalmte en 'goedgeorganiseerdheid' ertoe bijdragen dat de crisis zo optimaal mogelijk wordt bestreden.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Daarstraks heb ik tijdens de actuele vragen gevraagd, onder andere aan minister Beke, om enige spoed achter deze affaire te zetten. De zomervakantie is al een week bezig, dus dit voorstel van decreet komt veeleer te laat dan te vroeg. We zijn uiteraard bereid om onze goede wil te tonen. Elk voorstel van decreet dat de bescherming van de volksgezondheid beoogt tijdens een wereldwijde pandemie, willen we steunen.

Ik ben geneigd om de maatregelen die men neemt, goed te keuren, maar dat zal met het grootste voorbehoud gebeuren. Collega Schiltz, ik hoor je zeggen dat dit decreet onder meer moet dienen om de ongerustheid en de onzekerheid weg te werken. Ik denk dat dat niet gebeurt met dit voorstel van decreet. Ik zie bijvoorbeeld niet in op welke basis mensen zich verplicht zouden voelen, of ze nu uit een rode of een oranje zone komen, om naar de arts te gaan. Waarom men dat niet decretaal heeft verankerd of verduidelijkt, dat is voor mij een grote vraag.

Bovendien is de kleurencode oranje totaal absurd. In een gezondheidscrisis moet je duidelijke regels aan de mensen geven. Ofwel geef je het groene licht, waarmee je op reis mag gaan naar om het even welke bestemming, ofwel geef je het rode licht, waarmee je op die plaats niet mag komen. Ergens iets tussenin, waarvan experts zeggen dat het een gevaarlijke zone is met een hoog gezondheidsrisico, maar dat je er van de regering toch naartoe mag reizen, dat is totaal absurd.

Los van deze bedenkingen, en omdat we elk voorstel willen steunen dat de volksgezondheid van de Vlamingen beoogt, zullen we dat straks goedkeuren, maar, zoals gezegd, met het nodige voorbehoud.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, ik ben natuurlijk geen viroloog, maar als ik de laatste weken en maanden iets heb geleerd, dan is het dat er wel gradaties van besmettingsgevaar zijn. Er is een verschil tussen wanneer je zonder mondkemper dicht bij iemand staat en een geanimeerd gesprek voert, en wanneer je op anderhalve of op vier meter afstand met een mondkemper aan in een gesloten ruimte zit, of wanneer je in een open ruimte zit. Dat zijn allemaal verschillende gradaties van besmettingsgevaar.

Het voorstel van decreet stelt heel duidelijk: rode zone is verplicht en oranje zone is niet verplicht. Dat klopt. Het is wel belangrijk om mensen erover te informeren dat het weliswaar geen hoog risico is als in: "u bent geen instant bedreiging voor de volksgezondheid, maar het verdient aanbeveling om toch voorzichtig te zijn." Net zoals in het verkeer een aantal zaken verboden zijn, ontslaat het mensen er niet van, wanneer iets toegelaten is, zelf zijn gezond verstand te gebruiken en voorzichtig te zijn. Dat spreekt vanzelf.

Wanneer het advies van CELEVAL er komt, gaan die geen hoogrisicogeveallen overlaten aan de individuele beoordeling en de wijsheid van het individu. Dan geldt het algemeen belang, dan is het een verplichting. Maar, zoals de virologen ons ook duidelijk hebben gemaakt bij de exitstrategie, zijn er een aantal gevallen waarin je voorzichtig moet zijn. Ben je dat niet, dan is er geen acuut gevaar voor de volksgezondheid, ben je dat wel, des te beter, dan bespaar je misschien jezelf en anderen miserie op lange termijn.

Mij lijkt het heel duidelijk, wanneer de volksgezondheid in het gedrang is, is er een verplichting, dan is het een rode zone. In de oranje zones is het een aanbeveling om je gezond verstand te gebruiken en enige voorzichtigheid aan de dag te leggen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 415/1)*

– Er zijn geen opmerkingen bij artikel 1.

Er is een amendement op artikel 2. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 415/2)*

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 3 en 4.

Er is een amendement tot invoeging van een artikel 4/1. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 415/2)*

– Er zijn geen opmerkingen bij artikel 5.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de amendementen, de artikelen en het voorstel van decreet houden.

De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Voorzitter, kunnen we nog een paar minuten krijgen om de amendementen even te controleren? Want we hebben ze hier ter plekke laten ronddelen.

De voorzitter: Het tweede amendement moet zelfs nog worden ingediend. We nemen hiervoor het best tien minuten de tijd.

Peter Van Rompuy (CD&V): Voorzitter, als u tien minuten vraagt, wie ben ik dan om dat te weigeren?

De voorzitter: Mijnheer Van Rompuy, ú vraagt tien minuten. Ik geef u tien minuten. *(Gelach)*

Peter Van Rompuy (CD&V): Oké, dank u.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 20.32 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 20.48 uur.*

ONTWERP VAN DECREET betreffende instemming met het samenwerkingsakkoord van 19 maart 2020 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de bevoegdheden van de gemeenschappen en van de federale staat inzake het taxshelterstelsel voor audiovisuele werken en podiumwerken en tot informatie-uitwisseling
– 358 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 en 2.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
106 leden hebben ja geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 en 2 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
112 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 16 en 17/1 van het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid
– 389 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2**

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 4.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
116 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 1 tot en met 4 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
118 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Koen Daniëls, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaïke De Rudder en Katja Verheyen tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat de selectieve participatietoelagen betreft
– 363 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2**

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 3.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
118 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 1 tot en met 3 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
118 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Freya Saeyns, Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Tine van der Vloet tot wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris en houdende oprichting van een Commissie van toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren, wat het beveiligend verblijf en de benaming van de Commissie van toezicht betreft – 407 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemmingsen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 5.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
117 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 1 tot en met 5 zijn aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 1, van Filip Brusselmans, tot invoeging van een artikel 5/1.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
94 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 6.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
93 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 6 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
117 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot wijziging van artikel 47 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van artikel 47 en 81 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid) – 415 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemmingsen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
118 leden hebben ja geantwoord.

Artikel 1 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 1, van Hannes Anaf, Katrien Schryvers, Lorin Parys, Willem-Frederik Schiltz en Celia Groothedde, op artikel 2.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
118 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het aldus geamendeerde artikel 2.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

119 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
119 leden hebben ja geantwoord.

Artikel 2 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 3 en 4.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 3 en 4 zijn aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 2, van Hannes Anaf, Katrien Schryvers, Lorin Parys, Willem-Frederik Schiltz en Celia Groothedde, tot invoeging van een artikel 4/1.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

119 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
119 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Collega's, het aannemen van dit amendement impliceert ook een aanpassing van het opschrift van het voorstel van decreet: niet alleen artikel 47 maar ook artikel 81 zal in het opschrift vermeld worden.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 5.

Stemming nr. 16

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

Artikel 5 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 17

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Gennez, Axel Ronse, Robrecht Bothuynne, Tom Ongena en Imade Annouri over de versterking van de rentabiliteit en de werkbaarheid in de dienstenchequesector – 414 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Stemmingen over de amendementen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 1, van Jos D’Haese en Lise Vandecasteele.

Stemming nr. 18

Ziehier het resultaat:

119 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
4 leden hebben ja geantwoord;
66 leden hebben neen geantwoord;
49 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 2, van Jos D’Haese en Lise Vandecasteele.

Stemming nr. 19

Ziehier het resultaat:

119 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
52 leden hebben ja geantwoord;
67 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 20

Ziehier het resultaat:

119 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
119 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 15 juli 2020 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 21.15 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Afwezig met kennisgeving

Freya Saeyns: ambtsverplichtingen;

Conner Rousseau: familieverplichtingen;

Sihame El Kaouakibi, Kris Van Dijck: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne

Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer,

Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes

Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen,

Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer,

Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.13:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van

Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.14:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.15:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel

Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.16:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.17:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster,

Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.18:

JA-stemmen:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceysens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buyse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie

Vaneekhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.19:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Katja Verheyen, Brecht Warnez

Stemming nr.20:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege,

Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters